

ISSN 0551-3782

BIULETYN

ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 39

Warszawa 1998

BIULETYN
ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Nr 39

Warszawa 1998

fu

Przygotowuje Komitet Redakcyjny w składzie:

**Hanna Dymnicka-Wołoszyńska, Hanna Krajewska,
Jerzy Różewicz, Hanna Szymczyk** (sekretarz redakcji),
Ryszard W. Wołoszyński (redaktor)

Adres Redakcji:
Archiwum PAN
Warszawa, Nowy Świat 72

Wydano z dotacji Komitetu Badań Naukowych uzyskanej
za pośrednictwem Wydziału I Nauk Społecznych PAN

Wydawnictwo Retro Art,
Warszawa, ul. Emilii Plater 25

Hanna Krajewska
(Warszawa)

MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA ARCHIWÓW – PROJEKTY I ICH REALIZACJA

Aktualna sytuacja w naszym kraju wymaga od archiwistów coraz większej aktywności. W związku z tym część archiwów nawiązuje różne kontakty, w tym także międzynarodowe. Owocują one wspólnymi projektami. Niniejszy artykuł nie zawiera rejestru wszystkich pomysłów aktualnie realizowanych. Taki rejestr w Polsce nie istnieje i w związku z tym informacje są jedynie przeglądem podejmowanych inicjatyw. Uzyskano je ze sprawozdań, drukowanych i publikowanych oraz przede wszystkim z bezpośrednich rozmów, także telefonicznych z poszczególnymi instytucjami.

Zakres czasowy ograniczony został w zasadzie do 1998 r. Starano się jednak uwzględnić ciekawsze inicjatywy z przeszłości oraz interesujące zamierzenia.

Od dłuższego już czasu archiwa państwowe mają dużą samodzielność. W związku z tym indywidualnie nawiązują kontakty międzynarodowe i realizują różne projekty. Najczęściej są to wspólne wystawy.

I tak Archiwum Państwowe w Krakowie organizowało wystawę p.t. *Bona Sforza* wspólnie z Archiwum Głównym Akt Dawnych i Archiwum w Bari, skąd pochodziła i dokąd na starość wróciła Bona Sforza, żona Zygmunta Starego.

Wystawa *Dziewięć miast kultury europejskiej* przygotowywana jest na rok 2000 – ogłoszony rokiem kultury europejskiej. Wystawa sponsorowana przez UNESCO i Radę Kultury Europy prezentowana będzie w Internecie. Kraków przedstawi około 20 najciekawszych dokumentów na temat: *Mysł i duchowość*. Projekt prowadzi archiwum w Bergen w Norwegii, które pozyskało do współpracy: Pragę, Santiago de Compostella, Bolonię, Brukselę, Helsinki, Reykjavik i Awinion. Wystawa ma posiadać swój katalog.

Archiwum Państwowe w Szczecinie zorganizowało od czerwca do sierpnia tego roku wspólnie z Archiwum Krajowym w Greifswaldzie wystawę p.t.: *Ducatus Pomeraniae Pomorze i Gryfici. Dokumenty z lat*

1140–1648. O tej wystawie tak pisali jej twórcy i pomysłodawcy: Burmistrz Wołogoszczy Jürgen Karnehl: „Po czteroletnich pertraktacjach 24 X 1648 r. podpisany został pokój westfalski kończący wojnę trzydziestoletnią. Pertraktacje prowadzone były w Münster i Osnabrück. Zawarte przed 350 laty porozumienie miało dla historii Pomorza długofalowe konsekwencje”.

Premier Landu Meklemburgia-Pomorze Przednie Berndt Seite oraz minister kultury Regine Marquardt piszą dalej: „Dzisiaj Pomorze jest nie tylko trwałym elementem składowym Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec, lecz także regionem – pomostem w obrębie Europy... Historyczne dziedzictwo Pomorza przechowują i strzegą liczne archiwa, biblioteki i muzea po obydwu stronach niemiecko-polskiej granicy. Największy skarb pomorskich dokumentów i akt spoczywa dzisiaj głównie w Archiwum Państwowym w Szczecinie i Archiwum Krajowym w Greifswaldzie... Teraz prezentują one po raz pierwszy razem z Zamkiem w Szczecinie i miastem Wołogoszcz na wystawie najważniejsze i piękne świadectwa dawnego Księstwa Pomorskiego, którego dynastia panująca Gryfitów wymarła przed 350 laty. Podziwiać będzie można w Szczecinie i Wołogoszczy około 150 dokumentów, akt, map, sztychów i akwarel...”.

W maju, w ramach obchodów Dni Pomorza zorganizowano wspólnie z Archiwum w Schwerinie wystawę p.t.: *Skarby Szczecińskiego Archiwum dotyczące Pomorza*. Wystawa prezentowana była w Schwerinie.

Z okazji obchodów 1000-lecia miasta Gdańska Archiwum zaangażowane było w organizację wielu wystaw, z których do najciekawszych należały: *Zjazdy Hanzy, Pommern Danzig Nachbar im Westen* – wspólnie z Krajowym Archiwum w Greifswaldzie (X–XII 1997). Wystawa *Transit Bruggie – Novograd. Eine Strasse durch die europäische Geschichte* zorganizowana została przez Ruhrlandmuseum w Essen (14 V–13 X 1997).

AGAD w Warszawie w 1997 prezentował *Habsburżanki na tronie polskim*, wystawę przygotowaną wspólnie z Austriackim Instytutem Kultury. Oprócz tego Archiwum organizuje regularnie sesje finansowane przez Fundację Batorego (Soros), na które zaprasza archiwistów z Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rosji. Myślą przewodnią spotkań jest informacja na temat poloników, a poszczególne sesje noszą tytuły: *Archiwa prywatne, Księgi ziemskie i grodzkie*. Kolejnym tematem mają być *Archiwa skarbowe*.

Międzynarodowe konferencje organizuje również od 1994 r. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych. Ich celem jest poznanie stanu rozwoju archiwów po roku 1989 we Wschodniej i Środkowej Europie. W konferencjach biorą udział przedstawiciele służb archiwalnych: Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Litwy, Łotwy, Polski, Rosji, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy, Węgier, Austrii, Szwecji i Niemiec. Gośćmi są również przedstawiciele Sekretariatu Międzynarodowej Rady Archiwów. Pierwsza konferencja poświęcona była archiwom byłych partii komunistycznych (1994), następna archiwom w dobie przekształceń prawnoustrojowych (1996), kolejna wspólnemu dziedzictwu archiwalnemu (1997), w tym roku przygotowany został temat: *archiwa prywatne* (1998).

Do bardzo interesujących międzynarodowych projektów należy współpraca Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Rosarchiw (Gosudarstwiennaja Archiwnaja Służba Rossii) przy edycji źródeł *Katyń. Dokumenty zbrodni*. Uzgodnienia wstępne zawarte zostały w 1991 r., w 1993 r. podpisano porozumienie, w 1995 r. odbyła się promocja tomu I pt.: *Jęcy nie wypowiedzianej wojny*. W publikacji znalazły się przekazy historyczne udostępnione przez archiwa rosyjskie obejmujące okres od sierpnia 1939 r. do 5 marca 1940 r., a więc do podjęcia przez Biuro Polityczne KC WKP decyzji w sprawie rozstrzelania polskich oficerów. T. II pt.: *Zagłada* ukazał się w 1998 r. Znalazły się w nim źródła archiwalne obejmujące okres marzec–czerwiec 1940 r., a związane z rozstrzelaniem polskich jeńców wojennych z obozów NKWD w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku. Przekazy archiwalne tłumaczone są na język polski. Zgodnie z ustaleniami polsko-rosyjskimi zapoczątkowano przygotowanie do pracy nad tomem trzecim zatytułowanym *Losy ocalonych*. Edycję uzupełni tom czwarty *Echa Katynia*. Zamknięciem całości byłoby wydanie zweryfikowanej listy straconych.

W 1998 r. Naczelna Dyrekcja oraz Rada Europy postanowiły poprowadzić projekt: *Źródła do dziejów Polski w zbiorach państw europejskich (Programme of Council of Europe. Reconstitution of the memory of Poland)*. Założenia merytoryczne przygotowali polscy archiwiści. Projekt jest w fazie realizacji.

Współpracę z Naczelną Dyrekcją nawiązała również dr Hanna Krajewska w zakresie przygotowania projektu *Księgi metrykalne i księgi urzędu*

stanu cywilnego. Katalog finansowany jest wspólnie przez Fundację Polsko-Niemiecką i Naczelna Dyrekcję. Bazę komputerową opracowała dr Anna Leszok. Katalog obejmuje spis wszystkich ksiąg metrykalnych i USC (od 1537 do 1945) znajdujących się w archiwach państwowych. Uwzględnia również wyznania wszystkich grup narodowościowych zamieszkujących ziemie polskie do 1945 r., a więc: rzymsko-katolickie, protestanckie, żydowskie, prawosławne, greko-katolickie i muzułmańskie. Katalog ma szansę ukazać się na początku przyszłego roku i miejmy nadzieję, będzie służył pomocą wszystkim osobom urodzonym na ziemiach polskich, mieszkającym teraz na całym świecie. Podobny katalog, choć ograniczający się tylko do zasobu metrykalnego Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu, wydał ks. dr Józef Pater we współpracy z Archiwum w Regensburgu.

Archiwum Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Toruński, Ośrodek im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie, Uniwersytet w Mainzu oraz Niemiecki Instytut Historyczny opracowały wspólnie projekt pt.: *Protestantyzm w Polsce 1517–1960. Informator archiwalny*. Przedstawione w nim będą wszystkie zespoły archiwalne oraz podane sygnatury akt dotyczących historii i dziejów protestantyzmu w Polsce. Data końcowa wyznaczona jest przez 30 lat czuury archiwalnej.

Archiwum Polskiej Akademii Nauk zaangażowało się również w projekt pt.: *Slovenica – Polonica* z Narodowym Archiwum Słowenii w Lublanie. Podobnie z Archiwum Czeskiej Akademii Nauk – w projekt przedstawiający naukowe kontakty między obu naszymi krajami. W fazie wstępnej jest informator zatytułowany *Berlin – Warszawa. Informator archiwalny*, który ma powstać we współpracy z Gemeines Staatsarchiv Dahlem.

Archiwum Polskiej Akademii Nauk reprezentuje instytucje naukowe organizując wystawy, na których prezentowane są często zbiory innych państw. Regułą jest również zaproszenie ambasadorów tych krajów, których dokumenty znajdują się na wystawie. (W 1997 r. na wystawie *Napoleon a Polska* pokazywano dokumenty z Niemiec – z Bittburga kolekcja prywatna T. Niewodniczańskiego, kolekcja prywatna ks. zu Dohna-Schlöbitten, z Holandii z Królewskiego Archiwum w Hadze).

Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie organizuje wraz z Muzeum Sachsenhausen wystawę pt. *Sonderaktion Krakau 1939*.

Bardzo aktywne na polu międzynarodowym są archiwa polityczne i wojskowe. Główna Komisja Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytut Pamięci Narodowej wraz z Fritz-Bauer Institut z Frankfurtu chcą zorganizować dalszy ciąg wystawy, która będzie nosić tytuł *Zbrodnie Wehrmacht. Post scriptum*. Wystawa ma być oparta głównie o polskie zbiory. Komisja współpracuje również z Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie, z Instytutem Yad-Vashem w Jerozolimie oraz z Bundesarchiv w Koblenz, którym dostarcza mikrofilmy dokumentów.

Ośrodek „Karta” w Warszawie zajmuje się zbieraniem dokumentów i informacji o losach ludności polskiej na terenach ZSRR i pod okupacją radziecką (Archiwum Wschodnie) oraz z czasów PRL-u (Archiwum Peereleu).

„Karta” zaangażowana jest w międzynarodowy projekt dotyczący słownika dysydentów politycznych. Publikacja ma uwzględniać: Rosjan, Ukraińców, Litwinów, Białorusinów i Polaków. Program finansowany jest przez Kongres Amerykański. Materiały zbierane są we wszystkich wspomnianych krajach, a hasła opracowywane są na podstawie spuścizn dysydentów i dokumentów prywatnych.

Dzięki współpracy międzynarodowej opracowuje się również indeksy osób obywatelstwa polskiego represjonowanych w ZSRR.

Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych realizuje projekt *Polscy policjanci na Wschodzie 1939–1941*, wraz z Ukrainą. Protokół o współpracy podpisało Archiwum i Ukraiński Urząd Ochrony Państwa. Zapewnia on o dostępie do dokumentów znajdujących się w archiwach ukraińskich. Efektem kwerendy ma być publikacja źródłowa – wszystkie dokumenty przedstawione będą w języku oryginału, przypisy będą po polsku i ukraińsku.

Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych podobnie, jak i wiele innych archiwów w Polsce, uczestniczy w różnych międzynarodowych wystawach udostępniając na ekspozycje swoje zbiory – często w oryginałach.

Centralne Archiwum Wojskowe współpracuje z Departamentem Obrony USA przeprowadzając kwerendy dotyczące np. „zimnej wojny”.

Archiwa Polskiego Radia i TV działają w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Archiwów Dźwiękowych i Międzynarodowym Towarzystwie Radia i TV. Uczestniczą również w konferencjach.

Jak już wspominałam nie tylko archiwa zajmują się prowadzeniem projektów archiwalnych. Również inne instytucje podejmują tego typu

działania. Do nich należy Ossolineum – druga co do wielkości biblioteka-fundacja. Założona została w XIX w. przez Maksymiliana Ossolińskiego we Lwowie, a po wojnie część jej zbiorów udało się rewindykować do Wrocławia, gdzie ma aktualnie swoją siedzibę. Ossolineum współpracuje z Biblioteką Państwową w Berlinie przy projekcie wykazu planów miast polskich.

Muzeum Historyczne miasta Warszawy nawiązało w ramach dni Warszawy i Petersburga kontakt z drugim co do wielkości archiwum Rosji – Państwowym Archiwum Historycznym. Dyrektorowi A. Sołtanowi udało się zrealizować pomysł pożyczania na wystawę 11 woluminów z zespołu rosyjskiego MSW dotyczących Warszawy II połowy XIX w. Po raz pierwszy od wielu lat oryginalne dokumenty z archiwum rosyjskiego pokazywane były szerokiej publiczności (1998 r.).

Międzynarodowe projekty archiwalne, w które zaangażowana jest Polska wykazują kilka wyraźnych kierunków. Przede wszystkim chętnie współpracujemy przy organizowaniu wspólnych wystaw. Daje to obu stronom możliwość prezentacji oryginałów, uzupełnienie eksponatów i podjęcie wspólnych działań. Najczęściej wystawy tworzymy razem z Niemcami, niekiedy z Włochami, Austrią i Francją. Chętnie też uczestniczymy w wymianie kserokopii i informacji (USA, Niemcy, Ukraina, Rosja). Organizujemy i bierzemy udział w sesjach i konferencjach międzynarodowych. Kolejnym zadaniem są wydawnictwa źródłowe – opracowujemy je wspólnie z naszymi wschodnimi sąsiadami Rosją i Ukrainą.

Znamienny jest fakt, że powstaje mało wspólnych katalogów i informatorów. Opracowanie takiej publikacji wymaga kompetencji i czasu. Na ogół należy wykonać obszerną kwerendę, zaangażować wiele osób, ujednolicić końcowy tekst. Katalogi powstają więc rzadko, ale potrzeba ich opracowywania w dobre wszechwładnej informacji jest koniecznością.

Archiwa stoją na straży pamięci narodu. Współpraca międzynarodowa odkrywa coraz to nowe aspekty wspólnej historii, przybliża przeszłość, daje zrozumienie teraźniejszości i wprowadza nam perspektywę na przyszłość.

Alicja Kulecka
(Warszawa)

ARCHIWALIA NAUKOWE W PLACÓWKACH PAN W WARSZAWIE (wybrane przykłady)¹

Dokumentacja naukowa jest nierozzerwalnie związana z procesem badawczym stanowiąc jego istotną część. Sposoby uwierzytelniania wyników badań uzależnione są zarówno od przedmiotu zainteresowań jak i metod stosowanych w danej dyscyplinie lub ich grupie. Postępowanie dokumentacyjne jest, podobnie jak inne elementy procesu badawczego, tematem refleksji i krytycznej oceny ze strony uczonych tworzących daną dziedzinę wiedzy. Opis sposobu dokumentowania osiągniętego rezultatu zawarty jest w większości poważniejszych publikacji dotyczących określonych zagadnień zarówno w naukach teoretycznych jak i stosowanych. Refleksja badawcza nie ogranicza się bowiem do zasadności tezy, ale również metod jej uzyskania. W tym kontekście sposób udokumentowania wyniku spełnia rolę podstawową. Czynnikiem ten umożliwia kontrolę nad prawidłowością postępowania badawczego. Warunkuje on pozycję dokumentacji w hierarchii poszczególnych elementów procesu naukowego. Zajmuje w niej ona miejsce podstawowe stanowiąc bazę postępowania poszukiwawczego.

Przedmiot i metody badania poszczególnych dyscyplin są odmienne. Elementy te są czynnikami decydującymi o tworzeniu różnych rodzajów dokumentacji naukowej adekwatnych do wymagań metodologicznych. Wywierają one istotny wpływ na konieczność wypracowania odrębnych sposobów dokumentowania badań. Dla prawidłowego zabezpieczenia i traktowania dokumentacji naukowej niezbędne jest sformułowanie kryteriów, na podstawie których materiały tego typu zostaną uznane za obiekty stałego przechowywania archiwalnego.

¹ Artykuł jest zmodyfikowaną wersją referatu *Archiwa naukowe placówek PAN* wygłoszonego na III Powszechnym Zjeździe Archiwistów Polskich w Toruniu, 2–4 września 1997 r. oraz opublikowanego w t.II *Pamiętnika* tegoż Zjazdu, zob. *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Toruń 2–4 września 1997*, t.II (red. D.Nałęcz), Warszawa 1998, s.187–199.

Pierwszym posunięciem w tym zakresie jest znajomość na poziomie podstawowym problematyki i metod badawczych danej dyscypliny wiedzy. Następnym znaczenie poszczególnych elementów dokumentacji naukowej w procesie badawczym. Oprócz tego istnieje konieczność zastosowania znanych z literatury archiwalnej kryteriów selekcji materiałów archiwalnych, do których należą: znaczenie twórcy zespołu, historyczne znaczenie twórcy zespołu, wartość informacyjna, niepowtarzalność informacji, niepowtarzalność tekstów, typowość, unikatowość, dawność i stopień zachowania materiałów archiwalnych². Te czynniki warunkują bowiem zarówno sposoby klasyfikacji jak i kwalifikacji materiałów tego typu. Decydują one o ich dalszym losie. Wśród dokumentacji naukowej występują zarówno materiały o znaczeniu czasowym, jak i zapisy posiadające trwałe historyczne charakter. Jednakże oceny faktu, który z elementów ma znaczenie bieżące a który historyczne są w ujęciu poszczególnych badaczy niejednoznaczne. Przyczynia się to do rozbieżności także w sposobach traktowania tego typu materiałów. Problemy dotyczące dokumentacji naukowej rzadko goszczą na łamach czasopism archiwalnych. Spośród różnych jej rodzajów stosunkowo najczęstszym przedmiotem refleksji archiwalnej była dokumentacja techniczna³. Jak wiadomo jednak ten rodzaj materiałów nie zawsze ma charakter ściśle naukowy często posiada walor jedynie praktyczny. Kolejną grupą archiwaliów, których sposób opracowania był przedmiotem uwagi archiwistyki, są materiały fotograficzne i kartograficzne. Zagadnienia te posiadają dość bogatą literaturę. Wypracowano dla nich podobnie jak dla dokumentacji technicznej, normy postępowania metodycznego. Zarówno fotografie jak i mapy oraz różne rodzaje planów stanowią jednakże tylko jedną z form dokumentacji naukowej⁴. Ponadto są

elementami składowymi innych rodzajów archiwaliów niekoniecznie wiążących się z nauką. Pojęcie dokumentacji naukowej w Polskim Słowniku Archiwalnym nie występuje. Dla należytej ochrony i postępowania z tego rodzaju materiałami istnieje potrzeba wypracowania generalnych zasad odnoszących się do tego typu archiwaliów. Kwestia ta stanowi głównie przedmiot zainteresowania instytucji gromadzących dokumentację naukową. Należą do nich archiwa szkół wyższych, korporacji naukowych o różnym zasięgu, jednostek badawczo-rozwojowych wśród których dużą grupę stanowią instytuty państwowe bądź resortowe. Dyskusja nad przykładowym rzeczowym wykazem akt szkoły wyższej tylko w marginalnej części dotyczyła tych problemów⁵. W projekcie tego normatywu występowało pojęcie ogólne materiały naukowe. Podobnie problemy te są traktowane w przykładowym rzeczowym wykazie akt stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dn.25.07.1984 r.⁶ Podobnie inne publikacje dotyczące archiwów placówek naukowych rzadko dotyczą⁷ tej problematyki. Dokumentacja prowadzonych badań naukowych sprawia trudności metodyczne także archiwistom z innych krajów⁸. Opracowywanie tego typu dokumentacji oraz wspomniane wcześniej kwestie jej selekcji przed wpływem do archiwum wymagają podjęcia prób odtworzenia generalnych zasad rządzących procesem jej powstawania i użytkowania. Przedmiotem uwagi powinna być także kwestia funkcji pełnionych przez poszczególne rodzaje materiałów tego typu w procesie badawczym. Analiza tych ostatnich zagadnień posłużyć powinna rozważaniom odnoszącym się do kwalifikacji tej dokumentacji. Etapem

2 H.Robótka, B.Ryszewski, A.Tomczak, *Archiwistyka*, Warszawa 1989, s.37–43.

3 Podsumowanie tej wiedzy zawarte jest w podręcznikach z zakresu archiwistyki zob. H.Robótka, B.Ryszewski, A.Tomczak, *Archiwistyka*, Warszawa 1989, s.144–153, podobnie *Metodyka pracy archiwalnej* (red. S.Nawrocki, S.Sierpowski), Poznań 1992, s.143–146; problemy kwalifikacji tej dokumentacji zob. K.Nobis, *Archiwa zakładowe państwowych jednostek organizacyjnych projektowania*, „Archeion” t.91:1993, s.75–89.

4 Literatura dotycząca tych zagadnień jest bardzo obszerna, podsumowanie jej zawarte jest we wspomnianych w przypisie 2 skryptach zob. H.Robótka, B.Ryszewski, A.Tomczak, *Archiwistyka*, Warszawa 1989, s. 133–144, 153–158, *Metodyka pracy archiwalnej* (red. S.Nawrocki, S.Sierpowski), Poznań 1992, s.146–150, 153–156 oraz H.Karczowa, *Rozwój form kancelaryjnych i współczesne rodzaje dokumentów archiwalnych. Dokumentacja*

wizualna i audialna (fotografie, filmy, nagrania), Toruń 1979, H.Robótka, *Rozwój form kancelaryjnych i współczesne rodzaje dokumentów archiwalnych. Dokumentacja geodezyjno-kartograficzna*, Toruń 1985.

5 J.Szymańska-Pękala, *Problematyka wykazu akt szkoły wyższej*, „Archeion”, T.89:1991, s.79–94.

6 Cyt. za *Przepisy o archiwach i działalności archiwalnej* (wybór i opracowanie: Jerzy Góral), Warszawa 1985, s.48–88.

7 H.Krystek, *Archiwa zakładowe resortowych placówek naukowo-badawczych w województwie poznańskim*, „Archeion” t.94:1995, s.76–86.

8 O.Welfé, *L'éprouvette archivée. Réflexions sur les archives et les matériaux documentaires issus de la pratique scientifique contemporaine*, „La Gazette des archives”, t.63:1993, s.349–358.

wstępnym tak podejmowanych poszukiwań stać się powinna lepsza znajomość zawartości archiwów naukowych różnych placówek.

Przedmiotem niniejszych rozważań jest prezentacja i analiza zasobu dwóch archiwów istniejących w placówkach Polskiej Akademii Nauk. Należą do nich Archiwum Instytutu Archeologii i Etnologii PAN (w latach 1953–1992 Instytut Historii Kultury Materialnej) oraz Archiwum Zakładu Historii Polski w II Wojnie Światowej Instytutu Historii. Znaczenie tych komórek organizacyjnych dla prawidłowego zabezpieczania dokumentacji archiwalnej jest bardzo istotne⁹. Z tego powodu stać się one powinny obiektami szczególnej uwagi ze strony wszystkich czynników odpowiedzialnych za ich prawidłowe funkcjonowanie, zarówno merytorycznych jak i administracyjnych.

Archiwum Instytutu Archeologii i Etnologii PAN noszące obecnie nazwę Samodzielna Pracownia Dokumentacji Naukowej i Archiwalnej powstało 1.11.1955 r. tuż po utworzeniu Instytutu (1953, wówczas Instytutu Historii Kultury Materialnej). Podlegało wówczas Działowi III. Początkowo zatrudniało 1 pracownika, obsada personalna wzrosła do dwóch osób w 1957 r. W 1961 r. pracę w nim rozpoczęła Agnieszka Samsonowicz. Z jej działalnością należy wiązać istotny skok jakościowy w organizacji i funkcji Archiwum w tej placówce. Od 1963 r., na mocy nowego statutu Instytutu, weszło w skład Zakładu Dokumentacji. W tym momencie zatrudniało już 3 pracowników pełnoetatowych oraz 2 wykonujących prace zlecane¹⁰. Protokół przejęcia Archiwum przez A. Samsonowicz w 1961 r. zawierał ogólny opis dokumentacji stanowiącej ówczesny zasób archiwalny Instytutu. Składał się z materiałów kartograficznych, ikonograficznych i wycinków prasowych. W ciągu dwóch kolejnych lat pracy dokonano segregacji tak ogólnie opisanych archiwaliów wyodrębniając w trakcie tego procesu materiały naukowe w maszynopisach (w 1968 r. 638 pozycji), kartotekę fotograficzną archeologiczną (6 439 pozycji), dokumentację fotograficzną do historii kultury materialnej Polski średniowiecznej i nowożytnej (5 934 pozycji), materiały Zakładu Archeologii Antycznej zawierające zarówno maszynopisy opracowań naukowych (319 pozycji) jak i negatywy

i pozytywy małego i dużego formatu, wycinki prasowe polskie i obce, diapozytywy (2 598 pozycji)¹¹. Inwentaryzując poszczególne grupy materiałów opracowywano dla nich jednocześnie pomoce archiwalne. Opracowania naukowe w maszynopisach, do których zaliczono prace, ekspertyzy naukowe, doktoraty i habilitacje, zaopatrzone zostały w katalog alfabetyczny autorski. Zbiory fotograficzne archeologiczne posiadają katalog rzeczowy podobnie jak materiały fotograficzne do historii kultury materialnej Polski średniowiecznej i nowożytnej. Jak można zauważyć ta kolekcja już wstępnie została podzielona rzeczowo i chronologicznie. Zbiór ten w części archeologicznej zawiera fotografie obiektów stanowiących rezultat badań wykopaliskowych. Powstał na bazie dorobku archeologii polskiej i obcej ponieważ zawiera także negatywy i pozytywy reprodukcji z literatury polskiej i światowej. Miał istotne znaczenie dla celów wydawniczych jako źródło ilustracji dla publikacji Instytutu. Z grupy materiałów fotograficznych do historii Polski średniowiecznej i nowożytnej wyodrębniono materiały ilustracyjne do „Kwartalnika Historii Kultury Materialnej”. Zawierały one często pozytywy oryginalne dostarczane do tego periodyku przez autorów artykułów. Ułożone i posegregowane były według poszczególnych tomów i numerów czasopisma. Do zbioru diapozytów wykonano katalogi rzeczowy i topograficzny. W latach 1961–1963 zaczęła napływać do Archiwum również dokumentacja aktowa stanowiąca wytwór działalności organizacyjnej Instytutu oraz poprzedzającego jego powstanie Kierownictwa Badań nad Początkami Państwa Polskiego. Porządkowanie akt Kierownictwa ukończono ostatecznie w 1964 r. Zawierają one dość dużą grupę archiwaliów odnoszących się do zatrudnienia i uposażeń, do których należą m.in. umowy o pracę. Jednocześnie wpływały akta działalności samego Instytutu przekazywane przez Biuro Obsługi Nauki (następnie Dział Obsługi Nauki) w tym protokoły posiedzeń Rad Naukowych. W 1966 r. powstał w Archiwum dział dokumentacji archeologicznej z badań terenowych prowadzonych przez Instytut. Zawiera dokumentację powstającą w wyniku badań archeologicznych prowadzonych przez Instytut. Jest ona bardzo bogata a zarazem różnorodna. Obejmuje plany i szkice sytuacyjne, plany wykopów, obiektów, profile działek, terenowe dzienniki badań, karty

9 Zob. m.in. I. Radtke, *Kształtowanie się zespołów akt w archiwach zakładowych*, „Archeion”, t. 72: 1981, s. 17–34.

10 A. Samsonowicz, *Sprawozdanie Archiwum Centralnego za 1968 r.*, Archiwum IAI.

11 Protokół przejęcia Archiwum (1961), A. Samsonowicz, *Sprawozdanie Archiwum Zakładu Dokumentacji IHKM za okres 1.01.–31.12.1963*, Archiwum IAI.

inwentaryzacyjne i księgi inwentarzowe zabytków wydzielonych, inwentarze fotografii, karty opisowe ceramiki, wyniki różnorodnych analiz. Jako przykład tych ostatnich wymienić można kilka ekspertyz zawartych w dokumentacji pełnej z wykopalisk prowadzonych na stanowisku wczesnośredniowiecznym w Montaigu (1964–1965) we Francji. Należą do nich gleboznawcza charakterystyka próbek z warstw wykopaliskowych, wyniki badań próbek botanicznych wykonane przez Melanię Klichowską, zbiorcze zestawienie szczątków roślinnych autorstwa Klichowskiej, oznaczanie gatunku próbek dendrologicznych węgla drzewnego przez Janusza Surmińskiego¹². W tym samym 1966 r. rozpoczęto gromadzenie kartoteki przewodnich form zabytków archeologicznych. W tym celu rozpoczęto kwerendy w zbiorach muzealnych. Celem ich był wybór najciekawszych zabytków charakterystycznych dla danej kultury archeologicznej. Fotografowano je sporządzając zarówno negatyw jak i pozytyw. Tak powstała dokumentację umieszczano w zbiorach Archiwum. Gromadzenie jej służyło celom ilustracyjnym poszczególnych opracowań z zakresu archeologii. Fotografie te były również formą popularyzacji ciekawszych obiektów pochodzących z badań różnych instytucji w kraju. W 1969 r. rozpoczęto prace nad nanoszeniem danych do kartoteki stanowisk archeologicznych w Polsce na karty przeziernie. Koncepcja takiej kartoteki powstała już w 1954 r. Prace nad nią były kontynuowane z różnym natężeniem w okresie 1954–1969. Następnie zrezygnowano z tej formuły gdyż dane zawarte w publikacjach odnoszących się do badanych stanowisk archeologicznych lub też w materiałach nadsyłanych na konferencje archeologiczne nie zawsze umożliwiały wypełnienie wszystkich rubryk przewidzianej dla tego celu, specjalnie opracowanej karty. W późniejszym okresie kartoteka ta została zredukowana do badań prowadzonych przez Instytut. W latach 1971–1972 wypracowany został schemat organizacyjny Archiwum. Autorkami jego były Felicja Białecka i Agnieszka Samsonowicz.

Zbiory i prowadzone prace zostały podzielone generalnie na 3 działy: I. Dział Akt, II. Dział Dokumentacji, III. Dział Informacji (zob. zał. nr 1). Do pierwszego z nich włączono akta Kierownictwa Badań nad Początkami Państwa Polskiego, organizacyjne Instytutu, Dyrekcji i Rady Naukowej, Zakładów i Zespołów Problemowych, akta osobowe. W Dziale Dokumentacji znalazły

12 Dokumentacja pełna z badań zagranicznych Montaigu, poz.2, Archiwum IAIe.

się: opracowania naukowe w maszynopisach (w ich skład weszły prace naukowe wykonane na zlecenie, rozprawy doktorskie i habilitacyjne, opracowania naukowe Zakładu Archeologii Antycznej), dokumentacja naukowa sprawozdawcza (prace naukowe wykonane w ramach problemów badawczych w systemie planowania naukowego obowiązującego od 1954 r.), dokumentacja fotograficzna i graficzna (kartoteka fotograficzna z zakresu archeologii antycznej, kartoteka fotograficzna i graficzna z zakresu prehistorii, kartoteka fotograficzna i graficzna z zakresu historii kultury materialnej, kartoteka fotograficzna przewodnich form zabytków), dokumentacja z badań archeologicznych i geofizycznych, dokumentacja kartograficzna, sprawozdania z Ogólnopolskiej Konferencji Sprawozdawczej, dokumentacja prasowa. Z działem tym związane były ponadto zbiory diapoztywów i mikrofilmów oraz spuścizny po pracownikach Instytutu. W Dziale Informacji (III) znalazły się kartoteka stanowisk badanych przez IHKM (do niej dołączono Archiwum d. Zakładu Atlasu Archeologicznego oraz Archiwum Komisji Opiniującej Badania Archeologiczne w Polsce). Wymieniona wcześniej kartoteka i związane z nią materiały stanowiła część wspomnianej wcześniej kartoteki stanowisk archeologicznych w Polsce. Wśród pozostałych kartotek znalazły się: kartoteka analiz specjalistycznych wykonanych dla IHKM, materiały do bibliografii dotyczącej metodyki badań archeologicznych, materiały do kartoteki prehistoryków obcych, prehistoryków polskich, bibliografia archeologicznych prac dyplomowych od 1945 r., kartoteka adresowa polskich placówek archeologicznych, kartoteka tytułów naukowych uzyskanych w IHKM, kartoteka kartotek i zasobów dokumentacyjnych Zakładów IHKM / IA i E. Dział IV obejmował badania nad Słownikiem Starożytników Polskich. Prace nad nim zostały rozwinięte w toku dalszej działalności Archiwum ale rezultaty tych poczynień nie zostały opublikowane. Następnie zaniechano poszukiwania w tym zakresie¹³. Dział Akt powiększył się w trakcie działalności Instytutu i objął takie rodzaje dokumentacji jak materiały przekazywane przez Dział Planowania i Sprawozdawczości, akta finansowe. W tej pierwszej dużej grupie obok planów naukowych i sprawozdań Instytutu, znalazły się zlecenia wewnętrzne, protokoły odbioru prac, raporty z realizacji tematów i problemów badawczych. Sprawozdania indywidualne pracowników zostały

13 Archiwum PAN, Prace i zbiory, schemat (zał. 1 do niniejszego artykułu).

dołączone do wykonywanych przez nich prac naukowych, gdyż stanowią one ich istotny materiał dający wgląd w stopień zaawansowania danego opracowania. W protokołach odbioru pracy znajdują się elementy oceny poszczególnych artykułów, monografii bądź ich fragmentów. Sposób dokumentowania finalnego efektu badań naukowych jest uwarunkowany również sposobem ich finansowania. Duży wpływ na charakter powstającej w trakcie tego procesu dokumentacji naukowej ma instytucja finansująca badania a zwłaszcza jej wymagania w zakresie sposobów rozliczania funduszy wydatkowanych na ich prowadzenie. Unormowanie i ujednolicenie tych kwestii sprzyja powstawaniu grup dokumentacji dość jednolitej sprawiającej mniej problemów przy jej klasyfikacji i kwalifikacji. Brak takich regulacji przyczynia się do dowolności w tej dziedzinie. Staje się to czynnikiem tworzącym trudności klasyfikacyjne i kwalifikacyjne. W 1995 r. zasób Archiwum był bardzo bogaty i zawierał pełną dokumentację działalności Instytutu. Akta organizacyjne obejmowały okres 1952–1974 zawierając sprawy odnoszące się do funkcjonowania placówki, w tym także kwestie dotyczące jej powołania, projekty statutów, statuty, zarządzenia dyrektora. Archiwalia Sekretariatu Dyrekcji zawierają rejestrację kontaktów z instytucjami naukowymi krajowymi i zagranicznymi, współpracy w zakresie prowadzonych badań. Oprócz tego obejmują zapisy spraw omawianych na posiedzeniach Kolegium Dyrekcji oraz materiały przygotowywane dla tego grona. Z reguły dotyczą one istotnych spraw dla funkcjonowania Instytutu (1956–1994). Z działalnością Rady Naukowej wiąże się zarówno protokoły jej posiedzeń jak i dokumentacja prowadzonego przez nią procesu nadzoru nad badaniami naukowymi i kwestiami uzyskiwania tytułów i stopni (doktoraty, habilitacje, profesury) (257 poz. inwentarza). W przypadku tej dokumentacji rejestr wpływów poszczególnych spraw do Archiwum jest wzbogacony katalogiem alfabetycznym. Dużą część zasobu stanowią akta dotyczące planowania badań naukowych oraz rozliczenia uzyskanych rezultatów poszukiwawczych. Dokumentacja ta składa się, o czym już wspomniałam z kilku rodzajów archiwaliów i obejmuje okres od 1953 r. Gwałtowny jej wzrost nastąpił w 1976 r. w momencie kiedy do Archiwum zaczęły napływać także prace wykonywane w ramach planów wraz ze szczegółowymi sprawozdaniami pracowników oraz pracami naukowymi jako ich załącznikami. Indywidualne opisy prac wykonanych

w poszczególnych latach stanowią znakomite źródło do badań historycznych zarówno w zakresie biografistyki jak i innych dziedzin poszukiwań historycznych. Bogato udokumentowana jest również działalność wydawnicza Instytutu. Zawiera ona akta odnoszące się do poszczególnych tytułów wydawanych przez placówkę od 1952 r. Dokumentacja działalności Zakładów i Zespołów Problemowych dotyczy okresu od 1954 r. Archiwalia z konferencji archeologicznych zawierają materiały od 1948 r. Akta personalne Instytutu liczą 1 227 pozycji. Kolekcja negatywów z zakresu historii kultury materialnej obejmuje 15 063, pozytywów z tej dziedziny 3 091 poz., negatywów i pozytywów z archeologii antycznej 16 071, negatywów odnoszących się do archeologii 25 721, pozytywów 17 337, diapoztywów 8 439. Jest to bardzo bogaty zasób obejmujący wszystkie dziedziny działalności Instytutu, w którym dokumentacja naukowa stanowi największą i najbardziej wartościową jego część. Konstrukcja struktury zasobu Archiwum oparta została na zasadach umożliwiających włączanie w jej skład różnych grup dokumentacji powstających w różnych komórkach Instytutu. Przyjęcie za jej podstawę podziału rzeczowo-strukturalnego sprawia, iż jest to czynnik odporny na zmiany organizacyjne charakterystyczne dla każdej instytucji.

Archiwum posiada ponadto spuściznę Ludwika Sawickiego (1893–1972), archeologa, profesora Instytutu. W materiałach tych dominują notatki dotyczące stanowisk lessowych okolic Krakowa, Polski południowo-wschodniej (w tym także terenów należących przed 17.09.1939 r. do RP), m.in. tzw. stanowisk „kostienkowskich” na Ukrainie. Spuścizna obejmuje również informacje o stanowiskach wydmych Polski, streszczenia literatury obcej do wybranych zagadnień prehistorii plejstoceńskiej, referaty różnych autorów. Zawiera także materiały dotyczące geologii Warszawy i pradoliny warszawskiej. W spuściznie znajdują się także korespondencja służbowa i prywatna, notatki i sprawozdania z podróży zagranicznych, życiorysy, dane biograficzne, wycinki z prasy, prasa z okresu międzywojennego i okupacyjna. Zawiera ponadto inwentarz map, planów, profilów, tablic (układ topograficzny), fotografii. Materiały te są nadal wykorzystywane w bieżących pracach prowadzonych przez Instytut.

W ramach działalności archiwalnej prowadzone były również prace dotyczące problemów dokumentacji i informacji w archeologii. Spośród

nich na szczególną uwagę zasługują poświęcone tematyce klasyfikacji źródeł niepisanych (archeologicznych). Autorkami ich były A. Samsonowicz i F. Białęcka¹⁴. Generalnie wiązały się z próbami systematyzacji tych kwestii prowadzonymi głównie na użytek informacji naukowej. Wskazywały jednocześnie na trudności jakie napotyka się przy tworzeniu systemów informatycznych zwłaszcza dotyczące kwestii normalizacji terminologii, opisów cech, zjawisk itp. Przy czym te ostatnie trudności uwidaczniają się szczególnie w naukach społecznych. Rozważania dotyczące metod dokumentacji oraz informacji zostały pogłębione w rozprawie doktorskiej F. Białęckiej poświęconej rejestrowi stanowisk archeologicznych jako elementowi wymienionych wcześniej czynników¹⁵. W praktyce archiwalnej wykorzystywany był opracowany przez F. Białęcką tezaurs zawierający klasyfikację źródeł archeologicznych¹⁶. Stanowił on podstawę systemu kart przeziernych wykorzystywanych w rejestrze stanowisk archeologicznych. Stał się ponadto podstawą katalogów rzeczowych prowadzonych dla różnych działów zasobu archiwalnego Instytutu. Systematyzacja zawarta w nim stanowić może podstawę konstrukcji baz danych Archiwum placówki, a także szerzej Instytutu oraz innych instytucji archeologicznych. Działalność tej komórki zapisana w sposób trwały w opisie i rozważaniach dotyczących jednego z rodzajów dokumentacji naukowej jaką jest sposób uwerzytelniania badań archeologicznych.

Próby służące ujednoliceniu informacji dotyczących poszczególnych stanowisk występują w literaturze polskiej i światowej. Przykładem ich może być *Defense Environmental Restoration Program for Formerly Used Defense Sites Ordance and Explosives Waste* opracowany przez US Army Corps of Engineers w czerwcu 1994 r. Powstały w jego wyniku *Archives Search Report. Procedural Documents* zawiera wzory systematyzacji

14 A. Samsonowicz, *Z zagadnień klasyfikacji historycznych źródeł niepisanych*, w: *III Sympozjum Informacji Naukowej CSAV, SAV i PAN nt. Stan i perspektywy informacji naukowej w naukach społecznych*, Warszawa 1971, s. 164–189, F. Białęcka, *O niektórych problemach klasyfikacji i dokumentacji w archeologii*, ibidem, s. 7–20.

15 F. Białęcka, *Rejestr stanowisk archeologicznych jako element rozwoju metod dokumentacji i informacji naukowej*, 1976, rozprawa doktorska pod kierunkiem prof. A. Abramowicza, druk: F. Białęcka, *Dokumentacja i informacja naukowa. Zarys problematyki i propozycje metodyczne*, Warszawa 1979.

16 F. Białęcka, *Tezaurs. Klasyfikacja źródeł archeologicznych*, Warszawa 1974.

informacji dotyczących poszczególnych elementów procesu badawczego w archeologii¹⁷. Jest on świadectwem utrzymujących się tendencji w zakresie ulepszania sposobów komunikowania się w tej dziedzinie wiedzy.

Na zakończenie należy nieco miejsca poświęcić relacjom pomiędzy rzeczowym wykazem akt Instytutu a strukturą organizacyjną zasobu archiwalnego. Normatyw ten został wprowadzony w 1975 r. a więc w momencie, kiedy Archiwum posiadało już duży zasób a sposoby ewidencji materiałów były już wypracowane. Wykaz ten posiada 8 klas podstawowych do których należą: 0-Zarządzanie, 1-Kadry, 2-Finanse, 3-Sprawy administracyjno-gospodarcze, 4-Badania naukowe, 5-Współpraca z zagranicą, 6-Placówki terenowe, 7-Komisje IHKM, 8-Wydawnictwa. Już pobieżne porównanie tego normatywu z zasobem Archiwum wykazuje, iż wszystkie wymienione w nim rodzaje dokumentacji zawarte są w archiwaliach. Wskazuje to na troskę o dokumentację związaną z działalnością Instytutu. Konieczne jest jednak prowadzenie na szerszym forum popularyzacji zasobu Archiwum. Pożądana byłaby publikacja informatora a rozwiązaniem optymalnym powinien być przewodnik. Wobec zmieniającej się generalnie sytuacji prawnej oraz rozwojem badań, w tym także metod ich dokumentowania, niezbędne jest jednakże stałe prowadzenie nowych poszukiwań i rozwiązań zarówno w zakresie normatywów regulujących obieg, klasyfikację, kwalifikację i przechowywanie dokumentacji jak i rozeznania dotyczącego jej rodzajów. Często zaś ta ostatnia problematyka wykracza poza kwestie wiążące się z regulacjami prawnymi. Wynika to oczywiście z zasygnalizowanej wcześniej kwestii specyfiki tej dokumentacji¹⁸.

O ile Archiwum Instytutu Archeologii i Etnologii obejmuje archiwalia odnoszące się do wszystkich dziedzin działalności to Archiwum Zakładu Historii Polski w II Wojnie Światowej zawiera głównie dokumentację naukową. Ranga drugiej komórki jest oczywiście odmienna. Wynika ona także z jej usytuowania w strukturze Instytutu. Mamy tu zatem Archiwum Instytutu i Archiwum Zakładu w ramach Instytutu. Dokumentacja naukowa Zakładu generalnie zawiera dwa rodzaje materiałów: maszynopisy prac stanowiących rezultat działalności badawczej, źródła historyczne stanowiące

17 Maszynopis w posiadaniu autorki, przekazany przez Michała Tarabulskiego.

18 Autorka składa podziękowanie mgr I. Majewskiej z IAI PAN za udostępnienie informacji i materiałów archiwalnych.

częściowo rezultat aktywności historyków jakimi są relacje. Twórcą tej komórki był prof. S. Płoski¹⁹. Zbiory archiwum odnotowane są w literaturze o charakterze informacyjnym²⁰. Rejestr wpływów Archiwum Zakładu prowadzony jest od 1957 r. Zawiera on następujące dane: liczba porządkowa (wpływu), rodzaj dokumentacji, miejsce jej przechowywania, datę wpływu (często zbliżoną do daty powstania dokumentacji, w tej rubryce jednak te dwie sprawy nie są dość precyzyjnie rozdzielone), nazwisko osoby, z którą dane materiały były związane (tutaj także nazwiska autorów relacji), cel gromadzenia (w przypadku ich proveniencji archiwalnej, np. wypisy, ksero- lub fotokopie nazwa placówki, z której pochodzą). Działalność Archiwum Zakładu wiązała się w dużym zakresie z prowadzoną przez środowisko Instytutu Historii akcją zbierania wspomnień i relacji uczestników II wojny światowej. Było to szczególnie istotne ze względu na niemożność aktowego udokumentowania wielu problemów z zakresu organizacji i funkcjonowania struktur konspiracyjnych oraz innych kwestii związanych się z problemami z zakresu historii II wojny światowej. W lipcu 1966 r. opublikowany został apel Instytutu Historii pt. *O pamiętniki i dokumenty z okresu Powstania 1944 roku*²¹. Miał on związek z przygotowywanym wydawnictwem źródłowym dotyczącym losów ludności cywilnej w Powstaniu Warszawskim. Idea tej edycji narodziła się w trakcie dyskusji nad pracą *Cywilna obrona Warszawy we wrześniu 1939 r.* wydaną w 1964 r. a opracowaną pod kierunkiem Stanisława Płoskiego. Jednocześnie w tym samym czasie pojawiły się publikacje, których celem była szersza refleksja nad relacją jako rodzajem źródła historycznego i jego przydatnością do badań w tym zakresie²². Zbiory archiwalne zostały więc wzbogacone w trakcie zbierania materiałów do wydawnictw źródłowych. Wśród dużej grupy relacji dotyczących różnych problemów II wojny należy dla bliższego zapoznania z zawartością Archiwum wymienić kilka ważniejszych. W pierwszym

19 Zbiory rękopisów w bibliotekach i muzeach w Polsce, opr. D. Kamolowa, K. Muszyńska, Warszawa 1988, s. 277–278.

20 Ibidem.

21 *Ludność cywilna w Powstaniu Warszawskim*, t.I, cz.I, (wybór i opracowanie: M.M. Drozdowski, M. Maniakówna, T. Strzembosz, wstęp: M.M. Drozdowski), Warszawa 1974, s. 31.

22 K. Kersten, *Relacja jako typ źródła historycznego, Pamiętnik X Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie, Referaty*, t.II, Warszawa 1968, s. 316–319.

rzędzie te odnoszące się do organizacji władz podziemnych, zwłaszcza struktur konspiracji wojskowej. Należy do nich grupa relacji autorstwa Wojciecha Borzobohatego (1908–1991), szefa Wydziału III Sztabu Obszaru Warszawskiego (1940–1943), szefa sztabu i jednocześnie od 1944 r. zastępcy komendanta Okręgu radomsko-kieleckiego, od 1945 r. szefa sztabu Delegatury KG AK. Wśród nich: *Organizacja działalności Armii Krajowej Okręgu „Jodła” w roku 1944*, cz.I i II (1963–1964, masz., ss. 130, w tym 5 schematów), *Relacje z pracy w Okręgu i Obszarze Warszawskim ZWZ / AK w okresie od grudnia 1939 do grudnia 1943* (1964, masz., ss. 45), *Szkieł działalności grupy „Odwet-Jędrusie” oraz informacje o prasie podziemnej na terenie pow. Jędrzejów i Starachowice* (1965), *Realizacja zarządzeń Komendy Głównej AK i sprawy kwatermistrzowskie w okręgu „Jodła” w r. 1944* (1965, masz., ss. 88). W Archiwum tym znajduje się duża grupa relacji autorstwa Kazimierza Pluty-Czachowskiego (1898–1979), ps. „Kucza”, „Paprzyca”, współzałożyciela Organizacji Orła Białego, zastępcy szefa Sztabu KG ZWZ/AK (od lipca 1941 r.). Należą do nich: *III faza konspiracji. Sformułowanie wojenno-powstańczej koncepcji kraju (wrzesień 1940–lipiec 1941)* (1963), *Faza organizacyjna Związku Walki Zbrojnej. Styczeń 1940–sierpień 1941* (1963, masz., ss. 187), *Generał Stefan Rowecki „Grot”* (publikacja ze skrótami w WTK, 21.06.1968), *Oddział V Sztabu KG AK. Zarys organizacji, rozwoju i działalności (Okres 1939–1945). Relacja Szefa Oddziału* (1965, masz., ss. 203), *Organizacja Orła Białego. Zarys organizacji i działalności. Relacja uczestnika* (1965, masz., ss. 115), *Zarys rozwoju organizacyjnego SZP i ZWZ w pierwszym okresie okupacji IX.39–VII.40. A. Faza inicjatywna początkowych konspiracji IX–XI.1939 B. Faza organizacyjna SZP (I.IX.1939–I.1940)* (to wspomnienie jest jednym z najobszerniejszych dotyczących tej kwestii). Wśród tej grupy warto też wspomnieć o relacji Kazimierza Moczańskiego (1907–1975), związanego z BIP-em, uczestnika akcji dywersyjnych po upadku Powstania Warszawskiego kierującego odbudową struktury BIP *Relacja z pracy w KG AK po powstaniu warszawskim (Fragmenty wspomnień Szefa VI Okręgu KG AK w okresie październik 1944–19 styczeń 1945)* (1968, masz., ss. 42). Wśród relacji wskazać też należy na materiały Jana Rzepeckiego

(1899–1983), od października 1940 r. szefa BIP²³ *Biuro Informacji i Propagandy KG AK* (1962, masz., ss.118, druk, ss.25) oraz zapis nasłuchu audycji Radia Wolna Europa zawierającej wspomnienia gen. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, twórcy SZP, *Początki konspiracji wojskowej (SZP)* (1963, masz., ss.31). Część archiwaliów Zakładu dotyczy także kwestii organizacji konspiracji cywilnej i wojskowej na terenach przyłączonych po 17.09.1939 do ZSRR. Wśród nich wymienić należy Jerzego Dobrzańskiego *Wilno w walce z okupantem 1941–1944* (relacja, 1967, masz., ss.113), R. Koraba-Zebryka *Początki ruchu konspiracyjnego na Wileńszczyźnie. Uwagi Pawła Jasienicy* (1961, masz., ss.77), Lubosława Krzeszowskiego (Szefa Sztabu Okręgu Wileńskiego AK), *Sprawozdanie sporządzone na polecenie płk Jana Rzepeckiego jako Delegata Sił Zbrojnych w kraju i doręczone mu 23.06.1945* (1965, masz., ss.11), Wincentego Fomanowskiego *Kainowe dni* (Wspomnienie Komendanta Obwodu AK na Wołyniu z lat 1939–1944. Walki UPA i 27 dywizji AK), (1968, masz., ss.416). Oprócz wymienionej wcześniej grupy archiwaliów wskazać też należy na inne godne uwagi materiały tego rodzaju. Należą do nich m.in. Henryka Bagieńskiego *Relacja o pracy na stanowisku w ZWZ w Paryżu* (1966, masz., ss.12), Eugeniusza Bieleckiego *Oświadczenie w sprawie spotkań we Flossenburgu gen. Grota-Roweckiego 20.09.1964* (podpisane przez Halinę Depka i Janinę Komorowską), Jerzego Freudenreicha *Notatka dotycząca działalności dywersyjnej Armii Krajowej w okresie okupacji 1941–1943* (1971, masz., ss.2), pułkownika P.T.Hudsona, *Report on the british observer mission despatched to German occupied Poland, 26 th December 1944* (1966, fotokopia), Antoniego Koreywo *Relacje o działalności Polskiego Rządu Emigracyjnego* (1960, masz., ss.519), Leona Kozłowskiego, *Moje przeżycia w więzieniu sowieckim i na wolności w czasie wojny w Rosji Sowieckiej* (1957, masz., ss.185), Józefa Małgorzewskiego (spikera Polskiego Radia), *Polskie Radio podczas obrony Warszawy 1939* (1964, masz., ss.42), Stefana Pawłowskiego, *Relacja dotycząca Polskiego Komitetu Porozumiewawczego (PKP następnie KRP) i KCON* (1965,

²³ Dane biograficzne K.Pluty-Czachowskiego, K.Moczarskiego i J.Rzepeckiego zostały zaczerpnięte z: A.K.Kunert, *Słownik biograficzny konspiracji warszawskiej 1939–1944*, t.1, Warszawa 1987, s. 116–119 (K.Moczarski), s.129–131 (K.Pluta-Czachowski), s.137–139 (J.Rzepecki).

masz., ss.2), Adama Vetulaniego (1901–1976), profesora UJ, *Nauka i nau czanie wśród żołnierzy polskich w Szwajcarii w latach 1940–1945* (1960, masz., ss.61). Wymienione przeze mnie materiały zostały częściowo opublikowane. Jednakże stanowią nadal cenne źródło do badań historycznych dotyczących tego okresu.

Archiwum Zakładu zawiera zatem dokumentację stosunkowo jednorodną związaną z profilem działalności tej komórki naukowej. Jest to również zbiór źródeł historycznych co dodatkowo podnosi wartość tych zbiorów²⁴. W Instytucie Historii PAN zauważyć można funkcjonowanie niepisanej zasady, iż każda komórka naukowa jest odpowiedzialna za posiadaną dokumentację badawczą.

Kolekcje o charakterze archiwalnym znajdują się także w innych placówkach PAN. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim Biblioteki Instytutu Badań Literackich, Instytutu Sztuki, Instytutu i Muzeum Zoologii²⁵. Instytut Sztuki posiada ponadto bogate Archiwum Fotograficzne. Muzeum Ziemi kolekcjonuje spuścizny uczonych z zakresu nauk o Ziemi.

Gromadzone w tych placówkach materiały są zróżnicowane. Obejmują zarówno zespoły prywatne jak archiwalia czasopism naukowych. Odmienne zagadnienie, wykraczające poza ramy niniejszych rozważań stanowią zbiory rękopisów w Bibliotekach PAN.

Analizując funkcjonowanie archiwów i problem archiwaliów naukowych w placówkach PAN wskazać należy na kilka kwestii z nich wynikających. Pierwszą z nich jest konieczność wypracowania ogólnego modelu postępowania z dokumentacją naukową, co jest zadaniem bardzo trudnym z powodu wielości jej form i rodzajów. W poszukiwaniach tych ważne miejsce powinna zajmować analiza przydatności jej poszczególnych elementów w zakresie uwierzytelnienia wyniku badania. Ten czynnik warunkuje dalszą ocenę dokumentacji, a zatem także czynności wiążące się z jej kwalifikacją. Poszczególne rodzaje tego typu materiałów stanowią części zespołów archiwalnych stanowiących rezultat działalności instytucji naukowych. Dokumentacja ta powinna być uwzględniana w rzeczowych wykazach akt tych placówek. Problem jednakże w tym czy w tego typu normatywie wystarczające jest operowanie

²⁴ Autorka składa podziękowanie dr Magdalenie Hulas, odpowiedzialnej za ten zbiór w Zakładzie za informacje dotyczące Archiwum.

²⁵ *Zbiory rękopisów w bibliotekach i muzeach w Polsce*, s.278–282.

pojęciem ogólnym np. materiały warsztatowe czy też należy dążyć do określenia i umieszczenia wszystkich rodzajów tego typu materiałów. Podobnie jak w przypadku zmian w profilu działalności instytucji, w tym także jego aspekcie naukowo-badawczym, powodującym konieczność zmian w przepisach regulujących obieg dokumentacji możliwe są również przekształcenia w sposobach uwierzytelniania badań. Ta ostatnia kwestia wiąże się w dużym stopniu z metodologią danej dziedziny wiedzy. Metody badań naukowych i wiążące się z nią problemy nie należy do elementów stałych. Podobnie jak wiele czynników procesu badawczego podlega ewolucji. Warunkuje to także konieczność oparcia rozważań dotyczących materiałów archiwalnych na jej dorobku. Dla potrzeb opracowywania tego typu materiałów konieczna jest też adaptacja dokonań w zakresie metod postępowania z wymienionymi wcześniej mapami, planami, fotografiami itp. Problemem pozostaje zakres owego przystosowania. Powinien on być rozstrzygnięty przez osobę prowadzącą prace w tym zakresie oraz uzasadniony merytorycznie. Jako przykład trudności przy kwalifikacji dokumentacji naukowej posłużyć mogą akta wydawnicze. Istniejące normatywy zalecają traktowanie jako kategorii A opracowania autorskiego i redakcyjnego. Jednym z elementów tego ostatniego są korekty. W zależności od redakcji jest ich 2 lub 3 (lub więcej). W tym przypadku problemem do rozstrzygnięcia pozostaje, którą z korekt zachować, czy też zabezpieczyć je wszystkie. Ma to oczywiście istotny wpływ na ilość przekazywanych i przechowywanych materiałów w archiwum. Uwzględnić należy również fakt, iż oryginałem badania naukowego w wielu dziedzinach wiedzy jest publikacja. Oddzielne i złożone zagadnienie stanowią prace niepublikowane. Zagadnienia ich kwalifikacji wymagają szerszej dyskusji metodycznej. Niewątpliwie opisane przeze mnie materiały dokumentujące badania archeologiczne mają charakter unikatowy podobnie jak zbiór relacji. Posiadając taki charakter stanowią jednocześnie warsztat pracy dla kolejnych badaczy. Z tego też powodu występują problemy z precyzyjnym określeniem terminu przekazania ich do archiwum. Dokumentacja naukowa, w tym archiwalia przechowywane w placówkach PAN, stanowi jeden z cennych elementów polskiego dziedzictwa kulturowego co stawia ją w rzędzie obiektów wartych szczególnej uwagi i troski wszystkich czynników odpowiedzialnych za jej zabezpieczenie i ocalenie dla przyszłości.

ZAŁĄCZNIK 1

ARCHIWUM IHKM PAN (prace i zbiory)	
Prace naukowe wykonane na zlecenie	Akta Kierownictwa Badań nad Pocz. Pań. Polskiego
Prace doktorskie i hab. wykonane w IHKM	Akta organizacyjne IHKM
Opracowania naukowe Zakładu Arch. Artystycznej	Akta Dyrekcji i Rady Naukowej IHKM
Opracowania naukowe wysyłane za granicę	Akta Zakładów i Zespołów Problemowych
Spuścizny po pracownikach IHKM	Akta Związków Zawodowych
Kartoteka fotograficzna z zakr. arch. antycznej	Akta osobowe
Kartoteka fot. i graf. z zakr. prehistorii	Opracowania naukowe w maszynopisach
Kartoteka fot. i graf. z zakr. hist. kult. mat.	Dokumentacja naukowa sprawozdawcza
Kartoteka fotograficzna przew. form zabytków	Dokumentacja fotograficzna i graficzna
Zbiór diapozytywów	Dok. z badań archeologicznych i geofizycznych
Zbiór mikrofilmów	Dokumentacja kartograficzna
Archiwum d. Zakładu Atlasu Archeologicznego	Sprawozdania z Ogólnop. Konf. Spraw. Archeol.
Archiwum Komisji Archeologicznej, opiniującej badania archeologiczne w Polsce	Dokumentacja prasowa
Sporządzane narzędzia wyszukiwawcze	
I. 1-5 inwentarz, katalog systematyczny	Kartoteka stanowisk badanych przez IHKM
I. 6 inwentarz, katalog alfabetyczny	Materiały do kart. stanowisk arch. w Polsce
II. 1-2 inwentarz, katalogi autorskie	Kartoteka analiz specj. wykonanych dla IHKM
II. 3 inwentarz, katalog przedmiotowy, katalog topog.	Materiały do bibliogr. dot. metodyki badań archeol.
II. 4 inwentarz, katalog topograficzny	Materiały do kartoteki prehistoryków obcych
II. 5 inwentarz w układzie topograficznym	Kartoteka prehistoryków polskich
II. 6 skrócony układ nazw miejscowości	Bibl. archeol. prac dyplomowych od 1945 r.
II. 7 alfabetyczny układ topograficzno-przedmiotowy	Kartoteka adresowa polskich placówek arch.
III. 1 układ alfabetyczny, przedmiotowa kartoteka	Kartoteka tytułów naukowych uzyskanych w IHKM
III. 2 układ topograficzny	Kartoteka kartotek i zasobów dok. Zakładów
	Badania nad słownikiem starożytności polskich

INWENTARZE ARCHIWALNE

W 39 numerze „Biuletynu Archiwum PAN” redakcja publikuje dwa inwentarze spuścizn naukowych reprezentantów nauk technicznych, prezesów Polskiej Akademii Nauk, profesorów Janusza Groszkowskiego i Witolda Nowackiego.

Janusz Groszkowski (1898–1984), elektronik, był profesorem Politechniki Łódzkiej i Warszawskiej, wykładowcą Wojskowej Akademii Technicznej, dyrektorem Państwowego Instytutu Telekomunikacji, organizatorem Instytutu Podstawowych Problemów Techniki, prezesem PAN w latach 1963–1971. Pełnił też funkcję przewodniczącego Ogólnopolskiego Frontu Jedności Narodu, zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa (1972–1976), był posłem na Sejm PRL. Posiadał członkostwo licznych korporacji naukowych krajowych i zagranicznych: Akademii Nauk Technicznych, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiej Akademii Nauk, Akademii Nauk: ZSRR, Bułgarskiej, Czechosłowackiej, Kuby, Rumuńskiej, Węgierskiej, Stowarzyszenia Inżynierów i Elektroników USA, Międzynarodowej Unii Nauk Radiowych. Badania jego w zakresie teorii drgań nieliniowych, radiotechniki ogólnej, technologii elektronowej, techniki wysokiej próżni – zaowocowały licznymi pracami naukowymi. Materiały J. Groszkowskiego ujęte zostały w 99 j.a. uzupełnionych 13 aneksami. Inwentarz opracowała dr Alicja Kulecka. Publikacja inwentarza materiałów prof. J. Groszkowskiego wiąże się z obchodzoną w tym roku 100 rocznicą jego urodzin.

Witold Nowacki (1911–1986) mechanik, konstruktor, profesor Politechniki Gdańskiej i Warszawskiej, wykładowca Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Szczecinie i Państwowego Instytutu Matematycznego w Warszawie, był również kierownikiem Instytutu Mechaniki UW, organizatorem Instytutu Podstawowych Problemów Techniki i Międzynarodowego Centrum Matematycznego im. St. Banacha. W latach 1979–1980 pełnił funkcję prezesa Polskiej Akademii Nauk. Wykładał na wielu uczelniach zagranicznych m.in. Uniwersytetach w Paryżu, Wiedniu, Grenoble i Sztokholmie oraz Międzynarodowym Centrum Nauk Mechanicznych w Udine. Był członkiem Akademii Nauk: Austriackiej, Bułgarskiej, Czechosłowackiej, Królewskiego Towarzystwa w Edynburgu. Należał do wielu towarzystw naukowych polskich i zagranicznych m.in. Polskiego Towarzystwa

Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Polskiego Towarzystwa Elektroniki Teoretycznej, Society of Theoretical and Applied Mechanics w Kharagpur (Indie). Opublikował ponad 200 prac naukowych dotyczących teorii płyt i powłok sprężystych, teorii sprężystości i termosprężystości, termodyfuzji. Spuścizna naukowa prof. W. Nowackiego liczy 53 j.a., które uzupełnia 7 aneksów. Autorką inwentarza jest mgr Joanna Lewandowska.

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW WYSTĘPUJĄCYCH W INWENTARZU

AK	– Armia Krajowa	masz.	– maszynopis
AN	– Akademia Nauk	masz. pow.	– maszynopis powielany
APAN	– Archiwum Polskiej Akademii Nauk	mb	– metr bieżący
b.d.	– brak daty	mgr	– magister
cz.	– część	m.in.	– między innymi
dot.	– dotyczące	NRD	– Niemiecka Republika Demokratyczna
dr	– doktor	nr	– numer
d/s	– do spraw	O I R	– Organization International de Radiodiffusion
Dz.U.RP	– Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej	ok.	– około
fot.	– fotografia	PAN	– Polska Akademia Nauk
fragm.	– fragmentaryczny	PRL	– Polska Rzeczpospolita Ludowa
IEEE	– Institute of Electrical and Electronics Engineers	prof.	– profesor
ITE	– Instytut Technologii Elektronowej	PW	– Politechnika Warszawska
inż.	– inżynier	PWN	– Państwowe Wydawnictwo Naukowe
j.	– jednostka	r.	– rok
j.a.	– jednostka archiwalna	red.	– redakcja
j.ang.	– język angielski	rkp	– rękopis
j.czes.	– język czeski	s.	– strona
j.esper.	– język esperanto	sz.	– szyte
j.franc.	– język francuski	U R S I	– Union Radio Scientifique Internationale
j.hiszp.	– język hiszpański	USA	– United States of America
j.jap.	– język japoński	UW	– Uniwersytet Warszawski
j.lit.	– język litewski	WRN	– Wojewódzka Rada Narodowa
j.niem.	– język niemiecki	wygl.	– wygłoszony
j.pers.	– język perski	z.	– zeszyt
j.pol.	– język polski	ZAIRS	– Związek Artystów i Kompozytorów Scenicznych
j.ros.	– język rosyjski	zał.	– załącznik
j.rum.	– język rumuński	zob.	– zobacz
j.wł.	– język włoski	ZSRR	– Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
J.w.	– jak wyżej	ZWZ	– Związek Walki Zbrojnej
k.	– karta		
kkp	– kserokopia		
KC PZPR	– Komitet Centralny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej		
l.	– list (w korespondencji)		
l.	– luźne		



Profesor Janusz Groszkowski

Alicja Kulecka
(Warszawa)

MATERIAŁY JANUSZA GROSZKOWSKIEGO (1898–1984) (III-265)

Janusz Groszkowski urodził się 20.03.1898 r. w Warszawie jako syn Teodora, technika z zawodu i Marii z domu Lewkowicz. W latach 1907–1915 uczęszczał do warszawskiej Szkoły Zgromadzenia Kupców gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości w dniu 26.06.1915 r. W 1915 r. rozpoczął studia na Wydziale Elektromechanicznym Politechniki Warszawskiej (dalej PW). W l. 1916–1918 pełnił funkcję młodszego asystenta przy Katedrze Pomiarów Elektrycznych tej uczelni. Związany był z Polską Organizacją Wojskową w której ukończył kurs normalny szkoły podchorążych. Od 1918 r. służył w Wojsku Polskim. Uczestniczył w obsadzaniu radiostacji wojskowych na terenie b. Galicji Wschodniej, następnie był oficerem w służbie łączności oraz instruktorem i wykładowcą na kursach oficerskich. Od połowy 1919 r. zajmował stanowisko kierownika laboratorium Centralnych Zakładów Radiotelegraficznych. W tym też roku został oddelegowany do Francji. Był tam słuchaczem Oficerskiej Szkoły Łączności. W 1920 r. uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej w służbie radiotelegraficznej I armii broniącej Warszawy. Po zakończeniu wojny kontynuował studia w Politechnice Warszawskiej gdzie 26.01.1922 r. uzyskał dyplom inżyniera. W 1917–1924 r. był młodszym asystentem, zastępcą asystenta, starszym asystentem przy Katedrach Miernictwa Elektrotechnicznego i Prądów Szybkoprzemiennych. W l. 1924–1928 prowadził wykłady zlecone na PW. Doktoryzował się na tej uczelni na podstawie rozprawy *Metoda kompensacyjna kontroli stałości fali* (13.06.1928) wykonanej pod kierunkiem prof. Mieczysława Pożaryskiego. Habilitował się w tym samym roku (13.12.1928) w oparciu o pracę *Lampy elektronowe oraz ich zastosowanie w radiotechnice* (1928, wydanie francuskie – *Les lampes à plusieurs électrodes et leurs applications en radiotechnique*, Paryż 1927). Po uzyskaniu stopnia doktorskiego uchwałą Senatu PW z dn. 13.06.1928 r. mianowany

zastępcą profesora radiotechniki i kierownikiem Zakładu Radiotechniki PW. 7.06.1929 r. mianowany profesorem nadzwyczajnym radiotechniki a 12.10.1935 r. zwyczajnym. W 1937 r. J.G. wraz ze swoim współpracownikiem Stanisławem Ryżką zastosował po raz pierwszy w świecie katodę tlenkową w magnetronie, a w 1939 r. skonstruował magnetrometr metalowy z obwodami wewnętrznymi, katodą tlenkową i korpusem chłodzonym olejem. Był organizatorem Instytutu Radiotechnicznego, od 1929 r. sprawował jego naukowe kierownictwo, od 1930 r. był jego dyrektorem. Po jego przekształceniu w Państwowy Instytut Telekomunikacyjny od 1.04.1934 r. pełnił obowiązki jego dyrektora. W 1936/1937 r. był dziekanem Wydziału Elektrycznego PW i kierownikiem Studium Wojskowego tej uczelni.

Po wybuchu wojny w 1939 r. J.G. ewakuował się do Lwowa, gdzie w l. 1940–1941 był profesorem i kierownikiem Zakładu Radiotechniki Lwowskiego Instytutu Politechnicznego. Do Warszawy powrócił po wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej. W tym okresie wykładał w Wyższej Szkole Technicznej stanowiącej zakonspirowaną formę Politechniki Warszawskiej. Współpracował z Biurem Studiów Wywiadu Przemysłowego Komendy Głównej AK (podlegało ono bezpośrednio szefowi II Oddziału). Należał do grona fachowców, które rozpracowywało niemiecki system radarowy oraz system sterujący pociskami V-2. Był doradcą naukowo-technicznym d/s łączności Delegatury Rządu na Kraj oraz Komendy Głównej ZWZ i AK (1940–1944). Prowadzone przez J.Groszkowskiego i S.Ryżkę badania nad magnetronami doprowadziły do skonstruowania przez inżynierów angielskich w 1940 r. magnetronu umożliwiającego skuteczną obronę przed nalotami niemieckimi.

W okresie powojennym J.G. rozwinął szeroką działalność naukową i organizacyjną. Był profesorem Politechniki Łódzkiej i Warszawskiej (1945–1968), dyrektorem Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego (do 1952 r.). Należał do organizatorów Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk, w którym kierował Zakładem Elektroniki (1953–1963) oraz pełnił funkcje dyrektora (1962–1963). Był członkiem wielu komitetów PAN oraz rad naukowych instytutów PAN i innych placówek badawczych. W l. 1957–1962 sprawował godność wiceprezesa a w okresie 1963–1971 prezesa PAN. Był członkiem a w 1971–1980 przewodniczącym Komitetu Nagród Państwowych. Ponadto wykładał

w Wojskowej Akademii Technicznej oraz był członkiem Państwowej Rady d/s Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej.

W l. 1972–1976 był posłem na sejm PRL VI kadencji, w okresie 1971–1976 sprawował funkcję Przewodniczącego Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu, w 1972–1976 r. godność zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa. Ze stanowisk tych jak również przewodnictwa w Komitecie Nagród Państwowych zrezygnował na skutek kontrowersji wokół tzw. Sprawy Hankus-Petrys. Miała ona swój początek w oskarżeniu wniesionym w 1966 r. przez docenta Politechniki Krakowskiej Aleksandrę Hankus przeciwko pracownikowi tej uczelni Tiborowi Petrysowi. Zawierało ono zarzut przywłaszczenia wyników badań naukowych zespołu w toku prac nad rozprawą habilitacyjną. Groszkowski występował przeciwko Petrysowi w l. 1974–1976 próbując zainteresować tą kwestią oraz działalnością tej osoby różne organy państwowe. Spotkawszy się z obojętnością podjął decyzję o rezygnacji ze wszystkich stanowisk państwowych. Dyskusje dotyczące wspomnianej sprawy i postawy Groszkowskiego nasiliły się szczególnie w okresie przełomu politycznego 1980/1981. J.G. opowiadał się po stronie etosu naukowca w którym występował prymat wartości moralnych.

Posiadał członkostwo licznych korporacji krajowych i zagranicznych: Akademii Nauk Technicznych (od 1934 r.), następnie Polskiej Akademii Nauk Technicznych), Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (1949), Polskiej Akademii Nauk (1952), Akademii Nauk ZSRR (1966), Akademii Nauk: Bułgarskiej (1966), Czechosłowackiej (1965), Rumuńskiej (1965), Węgierskiej (1965), Kuby (1971), towarzystw specjalistycznych zagranicznych m.in. Stowarzyszenia Inżynierów Elektryków i Elektroników w USA (IEEE). Był wiceprezesem Międzynarodowej Unii Nauk Radiowych (URSI) (1966–1972). Posiadał doktoraty honoris causa Politechniki Warszawskiej (1962), Łódzkiej (1964) i Gdańskiej (1975). Był odznaczony m.in. Krzyżem Niepodległości (1933), Krzyżem Komandorskim Polonia Restituta (1938), Orderem Budowniczego Polski Ludowej (1964), Krzyżem Złotym Wirtuti Militari (1974) oraz był laureatem nagród państwowych indywidualnej i zbiorowych w l. 1951, 1955, 1963.

Prowadził badania i publikował szereg prac w zakresie teorii drgań nieliniowych, radiotechniki ogólnej, technologii elektronowej, techniki wysokiej próżni. Do najbardziej wartościowych pozycji w jego dorobku

zalicza się: *Lampy katodowe oraz ich zastosowanie w radiotechnice* (1925), *Radiotechnika. Anteny* (1926–1927), *Podstawy stabilizacji częstotliwości* (1947, 1950), *Technika wysokiej próżni* (1948, 1978), *Technologia wysokiej próżni* (1953, 1955), *Wytwarzanie drgań elektrycznych* (1958), *Freequency of Self-Oscillations* (1964), *Zagadnienia wysokich próżni* (1968), *Urządzenia próżniowe* (1982), *Zagadnienia próżni w nauce, technice i przemyśle* (1983).

Żonaty z Marią z domu Komicz, miał córkę Krystynę. Zmarł 3 sierpnia 1984 r. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim.

Materiały Janusza Groszkowskiego zostały zakupione przez Archiwum PAN od córki Krystyny Łukawskiej w 1985 r. (ks. nab. 1784). Do niniejszego zespołu dołączono ponadto zawartość teczek biograficznej zatytułowanej „Janusz Groszkowski – oświadczenia” i zagadnieniowej „Sprawa doc. Aleksandry Hankus contra Tibor Petrys” (zawierającej m.in. list otwarty Stanisławy Reyman, teściowej Hankus, do Rektora i Senatu Uniwersytetu Warszawskiego, Rady Wydziału Prawa tej uczelni, 1974). Segregacji wstępnej dokonała mgr Hanna Dymnicka-Wołoszyńska. Od września 1994 r. porządkiem spuścizny zajmowała się autorka inwentarza. Prace zostały ukończone w czerwcu 1996 r. Rozmiar zespołu wynosi 2,40 mb. Spuścizna zawiera materiały z lat 1917–1984. Została ona podzielona na 7 zasadniczych grup.

Grupa I licząca 34 j. i zawierająca materiały z lat 1918–1981 składa się z następujących podgrup: A. Opracowania, artykuły, referaty, B. Popularyzacja, C. Przemówienia okolicznościowe, D. Materiały warsztatowe. W pierwszej z nich składającej się z 6 jednostek znalazły się rękopisy bądź maszynopisy prac naukowych ułożone w porządku chronologiczno-rzeczowym. Przy formowaniu j.4 zastosowano kryteria rzeczowe gromadząc w niej materiały odnoszące się do organizacji badań naukowych i przemysłu zarówno w Polsce jak i Japonii. Za podstawę jej umieszczenia w ciągu chronologicznym przyjęto datę najwcześniejszego artykułu poświęconego tej problematyce. W grupie prac popularno-naukowych zamieszczono artykuły dla prasy, wywiady prasowe, wypowiedzi Wiceprezesa i Prezesa PAN dla agencji i serwisów informacyjnych, wywiady radiowe. Zastosowano tu porządek formalno-rzeczowy przyjmując następujący układ: artykuły dla prasy, wywiady, wypowiedzi dla agencji, wywiady radiowe.

Podgrupa ta liczy 6 jednostek. Przemówienia okolicznościowe licznie reprezentowane w tej spuściźnie z racji pełnionych przez Groszkowskiego funkcji publicznych zostały pogrupowane rzeczowo. Nadano im następujący porządek: inauguracja imprez naukowych (układ imprez alfabetyczny m.in. kongresy, sympozja, zjazdy), jubileusze czasopism, instytucji naukowych, uczonych polskich, kontakty z uczonymi i instytucjami zagranicznymi, przemówienia związane ze sprawowaniem funkcji politycznych m.in. przy okazji wręczania nagród państwowych, wypowiedzi na plenach KC PZPR, inne o charakterze społecznym i politycznym. Podgrupa przemówień liczy 11 jednostek i zawiera archiwalia z l.1958–1980. Materiały warsztatowe zostały zgrupowane rzeczowo według następującego porządku: organizacja badań, problemy z zakresu wysokiej próżni, fizyki, elektroniki i radioelektroniki, zagadnienia językowe, problemy polityczne, ekonomiczne, społeczne, prawa i praworządności, szkoły wyższe, instytucje naukowe i inne kwestie. Liczą one 11 jednostek i zawierają archiwalia z l.1922–1981 w tym dużą grupę wycinków prasowych.

Grupa II została podzielona na następujące podgrupy: A. Działalność organizacyjno-naukowa i opiniowanie prac i dorobku, B. Działalność zawodowa w innych instytucjach i redakcyjno-wydawnicza, C. Działalność społeczno-polityczna. Zawiera ona materiały z l. 1929–1984 zgrupowane w 35 jednostkach. W pierwszej podgrupie archiwaliów znalazła się dokumentacja działalności w Politechnice Warszawskiej i Polskiej Akademii Nauk (w tym duża grupa wycinków prasowych dotycząca okresu sprawowania różnych stanowisk w korporacji), towarzystwach naukowych m.in. Towarzystwie Naukowym Warszawskim, Komitecie Nagród Państwowych, kontaktów naukowych z zagranicą. Do akt ilustrujących aktywność w Komitecie Nagród Państwowych dołączono archiwalia sprawy Aleksandra Hankusa-Tibora Petrysa gdyż kwestia ta stała się formalnym powodem ustąpienia Groszkowskiego z funkcji przewodniczącego Komitetu. Jednocześnie dotyczyła ona problemu etyki zawodowej w środowiskach naukowych. Materiały działalności zawodowej w innych instytucjach i redakcyjno-wydawniczej obejmują dokumentację działalności twórcy spuścizny w instytucjach rządowych, stowarzyszeniach zawodowych, kontakty z czasopismami, radiem, telewizją (głównie korespondencję, częściowo wycinki prasowe). Ostatnia podgrupa zawiera archiwalia odnoszące się do aktywności

w Sejmie PRL, Ogólnopolskim Komitecie Frontu Jedności Narodu, kontakty z ambasadami, w wielu przypadkach związane ze sprawowaniem funkcji Prezesa PAN i zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa.

Grupa III licząca 5 jednostek zawierająca materiały z l.1935–1988 obejmuje nominacje, wspomnienia dotyczące akcji „V-2”, dokumentację nagród, odznaczeń, tytułów doktora honoris causa, jubileuszów, elementy bibliografii prac oraz gratulacje napływające przy różnych okazjach osobistych i zawodowych.

Grupa IV składająca się z 6 jednostek to korespondencja z l.1956–1984 w tym listy wychodzące i wpływające, zaproszenia na imprezy polityczne, towarzyskie, kulturalne i inne.

Grupa V licząca 2 jednostki zawiera materiały z l.1930–1984 dotyczące twórcy spuścizny, w tym biogramy, notki biograficzne, wzmianki, artykuły prasowe, encyklopedyczne, scenariusze filmów i audycji radiowych.

Grupa VI obejmująca materiały osób obcych z l.1934–1984 składającą się z 3 jednostek stanowią prace oraz biogramy i nekrologi uczonych, rzadziej niewielkie opracowania naukowe najczęściej w postaci reprintu. Wiele elementów wskazuje, iż pochodzenie ich jest związane z opiniowaniem przez Groszkowskiego kandydatur na członków PAN. Z tego powodu zachowano nadany przez twórcę spuścizny układ tych materiałów indeksując jedynie nazwiska osób, których one dotyczą.

Załączniki zawarte w grupie VII obejmują prace dedykowane J.G. oraz drukowane J.G. z l.1917–1982 (wśród nich także jedynie strony tytułowe większych druków zwartych). Jednostki obejmujące publikacje Groszkowskiego zostały sformowane na bazie zbioru nadbitek autorstwa twórcy spuścizny. Groszkowski włączał do niego również maszynopisy tych prac jednakże niekonsekwentnie. Autorka inwentarza przeniosła maszynopisy, zgodnie z przyjętymi regułami porządkowania, do określonych przez nie grup materiałów. W grupie „prace drukowane” pozostawiono zgodnie z tytułem druki bądź maszynopisy powielane zblizone do formy druku.

Materiały dotyczące J. Groszkowskiego znajdują się ponadto w Archiwum Akt Nowych w zespole Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz w Archiwum Politechniki Warszawskiej. Zawierają one dokumentację pracy J.G. w tej uczelni. W Archiwum Sejmowym

znajduje się jedynie dokumentacja uczestnictwa w sesjach sejmowych, gdyż Groszkowski nie był członkiem żadnej komisji.

Na zakończenie pragnę wyrazić podziękowanie mgr Hannie Dymnickiej-Wołoszyńskiej za konsultacje udzielane w trakcie porządkowania tych materiałów.

W Archiwum nadano spuściźnie sygnaturę III-265, liczy ona 99 jednostek, do inwentarza dołączono 13 aneksów. W aneksie 13 zastosowano modernizację pisowni.

Źródła i bibliografia

- Archiwum Polskiej Akademii Nauk: Materiały Janusza Groszkowskiego (1898–1984), sygn. III-265, j.53–54; 71–74
- Archiwum Akt Nowych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, sygn. 2734
- Archiwum Politechniki Warszawskiej, sygn. 2590
- J. Bugajski, *Z materiałów Janusza Groszkowskiego*, w: *Materiały i dokumenty do dziejów nauki polskiej w czasie II wojny światowej* (red. Z. Kolankowski, L. Łoś), Wrocław 1987, t.3, s.149–209
- S. Hahn, *Profesor Janusz Groszkowski 1898–1984. Uczony i patriota*, „Nauka” 1994, nr 4, s.3–9
- Janusz Groszkowski 1898–1984*, Warszawa 1988 (aut. B. Paszkowski i inni)
- T. Mołdawa, *Ludzie władzy 1944–1991: władze państwowe i polityczne Polski wg stanu na dzień 28.02.1991*, Warszawa 1991
- M. Ney-Krwawicz, *Komenda Główna Armii Krajowej. 1939–1945*, Warszawa 1990, s.93
- Spis postów na Sejm i Regulamin Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Kadencja VI*, Warszawa 1972, s.28
- M. Śmiałowski, *Wspomnienia*, Warszawa 1995, s. 401–404
- A. Śródka, *Groszkowski Janusz*, w: *Uczni polscy XIX–XX stulecia*, t.1, Warszawa 1994, s.591–594
- A. Śródka, P. Szczawiński (opr.), *Groszkowski Janusz*, w: *Biogramy uczonych polskich*, cz.IV. *Nauki techniczne*, Wrocław 1988, s. 114–122

PRZEGŁĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1–34
A. Opracowania, artykuły, referaty	1–6
B. Popularyzacja	7–12
C. Przemówienia okolicznościowe	13–23
D. Materiały warsztatowe	24–34
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej, zawodowej, redakcyjno-wydawniczej, społeczno-politycznej	35–70
A. Działalność organizacyjno-naukowa i opiniowanie prac oraz dorobku naukowego	35–60
B. Działalność zawodowa w innych instytucjach i redakcyjno-wydawnicza	61–65
C. Działalność społeczno-polityczna	66–70
III. Materiały biograficzne	71–75
IV. Korespondencja	76–81
A. Wychodząca	76
B. Wpływająca	77–81
V. Materiały o twórcy spuścizny	82–83
VI. Materiały osób obcych	84–86
VII. Załączniki	87–99
Aneksy	1–13

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Opracowania, artykuły, referaty

1. *Metoda kompensacyjna kontroli stałości fali*
Praca doktorska
1928, masz., sz., k.76
Druk: Warszawa 1928, zob. j.88
2. 1. *Radiotechnika w Polsce*
2. *Odwracalność fonetyczna i ortograficzna mowy*
Szkic do referatu, artykuł

- 1936, 1939, masz., sz., k.20
 Druk: 1) w „Przegląd Elektrotechniczny”, R.19:1937, z.14, s.841–846, 2) w: „Przegląd Telekomunikacyjny” 1939, z.8, s.226–229, zob. j.90
3. *Podstawy stabilizacji częstotliwości*
 Opracowanie
 1938, rkp., sz., k.202
 Druk: jako *Podstawy elektrycznej stabilizacji częstotliwości*, Warszawa 1938, zob. j.90
4. Organizacja przemysłu, pracy badawczej, nauki w Polsce i Japonii, *Elektronika w Japonii*, Polska Akademia Nauk
 Artykuły
 1943–1980 i b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l. i sz., k.234, zob. aneks 1
 Częściowo drukowane
5. *Technologia wysokiej próżni*, problematyka przyrządów elektronowych, elektronika gazów i ciała stałego
 Artykuły, recenzja, przedmowa
 1963–1979 i b.d., rkp., masz., j. ang., franc., pol., l. i sz., k. 88, zob. aneks 2
 Częściowo drukowane
6. *Inżynieria materii a inżynieria ducha*
Rozstrzygnięcie wzajemnych oskarżeń między stronami
 Sytuacja obywateli w krajach pozostających pod dominacją sowiecką
 Artykuły
 B.d., masz., l. i sz., k.11

B. Popularyzacja

7. Nauka, kultura techniczna, ochrona środowiska
 Artykuły dla prasy
 1926–1981 i b.d., masz., druk, l., k.91
8. Nauka i technika, kryzys 1980/1981
 Wywiady prasowe i wydawnicze
 1981 i b.d., rkp., masz., j.pol., ros., l., k.90

9. Nauka i technika
 Wywiady prasowe
 1960–1979 i b.d., druk, kkp., j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.106
10. Problemy nauki i techniki
 Wypowiedzi Wiceprezesa i Prezesa PAN dla agencji i serwisów informacyjnych
 1961–1967, masz. pow., l. i sz., k.28
11. Problemy etyki zawodowej
 Wywiady prasowe
 1980–1981 i b.d., druk, l. i sz., k.54
12. Nauka i technika
 Wywiady radiowe
 1963–1973 i b.d., masz., l. i sz., k.56

C. Przemówienia okolicznościowe

13. Inauguracja imprez naukowych, cz.1
 1965–1975 i b.d., rkp., masz., j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.153
14. J.w., cz.2
 1958–1975, rkp., masz., j.ang., franc., pol., l. i sz., k.145
15. Jubileusze czasopism, instytucji, uczonych polskich i zagranicznych
 1964–1978 i b.d., rkp., masz., druk, l. i sz., k.126
16. Uroczystości jubileuszowe uczonych polskich: Mikołaja Kopernika i Marii Skłodowskiej-Curie
 Przemówienia, wywiady, programy, korespondencja, wycinki prasowe
 1967–1968 i b.d., rkp., masz., masz.pow., druk, j.ang., franc., pol., l. i sz., k.177
17. Kontakty z uczonymi i instytucjami zagranicznymi. Kraje A–K
 1961–1968 i b.d., rkp., masz., j.ang., franc., pol., l. i sz., k.135
18. J.w. Kraje L–Z
 1960–1970 i b.d., rkp., masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., wł., l. i sz., k.158

19. Przemówienia wygłaszane w związku ze sprawowaniem godności Prezesa PAN (w tym przemówienie T. Kotarbińskiego)
1963–1971, rkp., masz., druk, l. i sz., k. 95
20. Przemówienia związane ze sprawowaniem funkcji zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa, przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu
1968–1976, rkp., masz., j. franc., pol., l. i sz., k. 173
21. Przemówienia związane z wręczaniem odznaczeń państwowych
1969–1975 i b.d., rkp., masz., l. i sz., k. 26
22. Wypowiedzi na plenach KC PZPR i Rady d/s Techniki
1958–1969 i b.d., masz., l. i sz., k. 85
23. Przemówienia o charakterze politycznym i społecznym, rozrachunki z przeszłością
1964–1980 i b.d., rkp., masz., l. i sz., k. 56

D. Materiały warsztatowe

24. Organizacja badań w Polsce
Projekt Rady Głównej Badań (1931). Materiały zebrania w Ministerstwie Oświaty (1946)
1931–1946, masz., l. i sz., k. 55
25. Słownik pięcioletni ważniejszych terminów z zakresu wysokiej próżni
Hasła, materiały
1959–1967 i b.d., masz., masz. pow., druk, j. ang., franc., niem., pol., ros., l. i sz., k. 141
26. Fizyka, elektronika, radioelektronika, elektronika kwantowa (technika laserowa)
Artykuły, fragmenty artykułów, wycinki prasowe
1922–1981 i b.d., druk, j. ang., franc., pol., l. i sz., k. 62
27. Elektronika w Japonii, cz. I
Artykuły, fragmenty artykułów, prospekty, abstrakty
1959–1963 i b.d., masz. pow., druk, j. ang., jap., l. i sz., k. 170
28. J. w., cz. 2
Artykuły, fragmenty artykułów, prospekty, abstrakty
B.d., masz. pow., druk, j. ang., jap., l. i sz., k. 116

29. Etymologia, słowa złożone, rdzeń w słowie „szlachta”
Notatki, fragmenty prac
1977–1981 i b.d., rkp., masz., j. lit., niem., pol., ros., l. i sz., k. 55
30. Rozkład liter w języku polskim, słówka do nauki angielskiego
Notatki, artykuły
1975 i b.d., rkp., masz., druk, j. ang., pol., l. i sz., k. 130
31. Esperanto
Wycinki prasowe, publikacje, korespondencja
1959–1978 i b.d., rkp., masz., druk, j. esper., pol., l. i sz., k. 152
32. Problemy polityczne i sprawy nauki
Wycinki prasowe
1957–1983 i b.d., druk, j. ang., pol., l. i sz., k. 121
33. Problemy społeczne, ekonomiczne, prawa i praworządności
Wycinki prasowe
1971–1981, druk, l., k. 58
34. Problemy szkół wyższych, historia i jubileusze instytucji naukowych, nagrody, etyka, uczeni i sportowcy, wkład Polaków do techniki światowej
Wycinki prasowe
1963–1981 i b.d., druk, l. i sz., k. 91

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, ZAWODOWEJ, REDAKCYJNO-WYDAWNICZEJ, SPOŁECZNO-POLITYCZNEJ

A. Działalność organizacyjno-naukowa i opiniowanie prac oraz dorobku naukowego

35. Politechnika Warszawska
Odpisy normatywów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. U RP) i projekt Statutu, korespondencja
1929–1983 i b.d., masz., druk, l. i sz., k. 128

36. Polska Akademia Nauk Technicznych
Korespondencja, artykuł J. Róźwiewicza
1948–1981, masz., druk, l. i sz., k.10
37. Polska Akademia Nauk. Zgromadzenie Ogólne. Prezydium PAN
Materiały naukowe, korespondencja
1963–1983, masz., masz. pow., l. i sz., k.130
38. Polska Akademia Nauk. Sekcja Terminologiczna Komitetu Nauko-
znawstwa. Komitet Terminologii przy Prezydium PAN
Normatywy, korespondencja, materiały naukowe
1978–1982, masz., kkp., l. i sz., k.195
39. J. w.
Materiały naukowe
1965–1983, masz., druk, l. i sz., k.205
40. Polska Akademia Nauk. Wydział IV. Komitety
Korespondencja
1958–1984, masz., masz. pow., l. i sz., k.205
41. Polska Akademia Nauk. Instytuty
Korespondencja, sprawozdania, wycinki prasowe, zaproszenia
1953–1981, masz., druk, l. i sz., k. 134, zob. aneks 3
42. Polska Akademia Nauk w okresie przełomu politycznego 1980/1981
Wnioski, przemówienia, korespondencja
1980–1981, masz., masz. pow., druk, l. i sz., k.241
43. Uczestnictwo we władzach PAN
Wycinki prasowe
1954–1973 i b.d., druk, j.pol., ros., wł., l., k.62
44. Polska Akademia Nauk
Wycinki prasowe
1968–1981 i b.d., druk, l., k.29
45. Polska Akademia Nauk. Komitety redakcyjne wydawnictw PAN
Korespondencja
1972–1983, masz., masz. pow., druk, l. i sz., k.69
46. Uczelnie wyższe i inne instytucje naukowe
Korespondencja, zaproszenia, materiały naukowe
1945–1983, masz., masz. pow., druk, l. i sz., k.167, zob. aneks 4

47. Towarzystwa naukowe
Korespondencja, zaproszenia, materiały naukowe
1966–1984, masz., masz. pow., druk, j.franc., pol., l. i sz., k. 113, zob. aneks 5
48. Dyskusje, konferencje, kongresy, seminaria, sesje, spotkania, sym-
pozja, wystawy, zjazdy, inne imprezy naukowe
Programy, zaproszenia, korespondencja
1932–1984, masz., masz. pow., druk, j.ang., pol., l. i sz., k.246
49. International Scientific Radio Union. XIV th General Assembly,
9–20.09.1963, Tokio
Program, listy uczestników, referaty
1963, masz. pow., druk, l. i sz., k.160
50. Komitet Nagród Państwowych
Normatywy, składy, protokoły, korespondencja, wycinki pra-
sowe
1975–1980, masz., druk, l. i sz., k.234
51. Komitet Nagród Państwowych
Protokoły, przemówienia, korespondencja
1980–1983 i b.d., masz., druk, l. i sz., k.155
52. Komitet Nagród Państwowych. Sprawa Tibora Petrysa
Korespondencja
1980–1981, masz., l. i sz., k.171
53. Sprawa Aleksandra Hankus-Tibor Petrys
Protokoły, oświadczenia, korespondencja (m.in. z ambasadą
węgierską)
1966–1981, masz., masz. pow., kkp., l. i sz., k. 233
54. Sprawa Aleksandra Hankus-Tibor Petrys. Dokumentacja prasowa.
Wycinki prasowe
1976–1991, masz., druk, l. i sz., k.33
55. Kontakty naukowe z zagranicą: Birma, Francja. Indie, cz.1
Sprawozdania, programy, przemówienia, korespondencja,
wycinki prasowe
1959–1972, rkp., masz., druk, j. ang., franc., pol., l. i sz., k.190
56. J. w., Indie, cz.2
Sprawozdania, programy, wycinki prasowe
1959 i b.d., rkp., masz., j.ang., pol., l. i sz., k.153

57. Kontakty naukowe z zagranicą: Indie, cz.3
Prospekty
1959 i b.d., druk, j. ang., l. i sz., k. 124
58. J. w., Iran, Niemcy (NRD), Rumunia
Programy, wycinki prasowe
1966–1967, masz., druk, j.ang., niem., pers., pol., rum., l. i sz., k.149
59. J. w., Stany Zjednoczone, Szwajcaria, ZSRR
Programy, korespondencja, opracowania
1947–1975, masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.103
60. Opiniowanie prac doktorskich, wniosków o przyznanie tytułów profesorskich, doktora honoris causa, kandydatur na członków PAN, inne materiały dotyczące uczniów J.G.
Opinie
1945–1979, rkp., masz., druk, fot. (1 szt.), l. i sz., k.54, zob. aneks 6

B. Działalność zawodowa w innych instytucjach i redakcyjno-wydawnicza

61. Rada do spraw Techniki przy Prezie Rady Ministrów
Korespondencja, materiały naukowe
1957–1958 i b.d., rkp., masz., l. i sz., k.131
62. Ministerstwa: Komunikacji, Łączności, Pocht i Telegrafów i inne,
Komitet d/s Radia i Telewizji. Rada Naukowo-Techniczna
Protokoły, korespondencja
1945–1982, rkp., masz., druk, l. i sz., k.63
63. Naczelna Organizacja Techniczna, Polski Związek Krótkofalowców, Stowarzyszenia: Autorów Naukowych, Elektryków Polskich, Twórcze Pracowników Nauki
Normatywy, korespondencja
1961–1984, masz., masz. pow., druk, l. i sz., k. 122
64. Stowarzyszenie Autorów „ZAIKS”
Normatywy, korespondencja, druki, artykuły dot. twórczości
1972–1982, masz., druk, l. i sz., k. 327



przemawia profesor Janusz Groszkowski

65. Kontakty z redakcjami czasopism, radia, telewizji i innych instytucji w sprawach redakcyjnych i wydawniczych. Potwierdzenia odbioru publikacji J.G.

Korespondencja, wycinki prasowe
1973–1984 i b.d., rkp., masz., druk, l. i sz., k.155, zob. aneks 7

C. Działalność społeczno-polityczna

66. Sejm PRL

Korespondencja (m.in. w sprawie Aleksandra Hankus-Tibor Petrys), informacje, sprawozdania sejmowe, wycinki prasowe
1971–1977, masz., druk, l. i sz., k.243

67. Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu

Korespondencja, materiały urzędowe, wycinki prasowe
1968–1980, masz., druk, l. i sz., k.220

68. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację, Społeczny Komitet d/s Reformy Gospodarczej, Stowarzyszenie „Pax”, Społeczny Komitet Budowy Pomnika Powstania Warszawskiego 1944

Korespondencja, normatywy, projekty, wycinki prasowe, przemówienia
1970–1983, masz., masz. pow., druk, l. i sz., k.223

69. Kontakty z ambasadami. Kraje A–S

Korespondencja, zaproszenia w tym m.in. dla J.G. jako zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa
1968–1980, masz., druk, j.ang., franc., l., k.105

70. J. w. Kraje T–Z i ambasad polskie za granicą

Korespondencja, zaproszenia w tym m.in. dla J.G. jako zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa
1950–1980, rkp., masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.188

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

71. Nominacje

1935–1981, masz., l. i sz., k.78

72. Zza kulis V-2 – wspomnienia

Nagrody, odznaczenia

Przemówienia okolicznościowe, zaproszenia, wycinki prasowe

1951–1971, masz., druk, l. i sz., k.118

Wspomnienia – druk: „Radio i telewizja” 1973, nr 29 (16–22.07.1973)

73. Doktoraty honoris causa

Przemówienia, zaproszenia, artykuły

1962–1976, masz., druk, l. i sz., k.42

74. Jubileusze, elementy bibliografii

Przemówienia, wycinki prasowe

1968–1988, rkp., masz., druk, l. i sz., k.324

75. Gratulacje

1962–1979, masz., druk, l. i sz., k. 122

IV. KORESPONDENCJA

A. Wychodząca

76. Osoby i instytucje

1981 i b.d., rkp., masz., l., k.28, zob. aneks 8

B. Wpływająca

77. Osoby i instytucje. A–J

1963–1974, rkp., masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.130, zob. aneks 9

78. J. w. K–R

1957–1981, rkp., masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k. 156, zob. aneks 9

79. J. w. S–V

1957–1979, rkp., masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.78, zob. aneks 9

80. J.w. W–Z i nadawcy nieropoznani

1956–1984, rkp., masz., druk, j.ang., franc., pol., ros., l. i sz., k.111, zob. aneks 9

81. Zaproszenia na imprezy polityczne, towarzyskie i kulturalne
1961–1983 i b.d., masz., druk, j.franc., pol., l., k.53

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

82. Biogramy, notki biograficzne, wzmianki, artykuły prasowe, encyklopedyczne o J.G.
1930–1984, masz., druk, j.ang., franc., hiszp., pol., k.164
83. Scenariusze filmów i audycji radiowych o J.G.
1973–1984, masz., druk, l. i sz., k.36

VI. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

84. Prace obce
1969–1984, masz., druk, l. i sz., k.82, zob. aneks 10
85. Materiały dotyczące uczonych, A–M
Biogramy, opracowania, nekrologi
1965–1983, masz., druk, l. i sz., k.117, zob. aneks 11
86. J. w., N–Z
Biogramy, opracowania, nekrologi
1934–1974, masz., druk, l. i sz., j.ang., pol., k.151, zob. aneks 11

VII. ZAŁĄCZNIKI

87. Prace dedykowane J.G.
1961–1975, druk, j.ang., pol., ros., l. i sz., k.27 (2 fot.), zob. aneks 12
88. Prace dedykowane J.G.: F.Uhoreczak, Rozwój Polskiej Akademii Umiejętności w wykresach i mapach, Lublin 1978
1978, druk, l. i sz., k.63
89. Prace drukowane J.G.
1917–1926, druk, j. franc., pol., l. i sz., k.200, zob. aneks 13
90. J. w.
1927–1931, druk, j.ang., franc., pol., l. i sz., k.239, zob. aneks 13

91. Prace drukowane J.G.
1932–1935, druk, j.ang., czes., franc., pol., wł., l. i sz., k.192, zob. aneks 13
92. J. w.
1936–1939, druk, j. ang., franc., niem., pol., l. i sz., k.190, zob. aneks 13
93. J. w.
1946–1953, druk, j.ang., pol., ros., l. i sz., k.145, zob. aneks 13
94. J. w.
1954–1955, druk, j. ang., pol., ros., l. i sz., k.264, zob. aneks 13
95. J. w.
1956–1961, druk, j.ang., franc., pol., wł., l. i sz., k.166, zob. aneks 13
96. J. w.
1962–1966, druk, j. ang., franc., pol., l. i sz., k.258, zob. aneks 13
97. J. w.
1967–1969, druk, j.ang., franc., pol., l. i sz., k.323, zob. aneks 13
98. J. w.
1970–1971, druk, j.ang., franc., hiszp., pol., ros., l. i sz., k.310, zob. aneks 13
99. J. w.
1972–1982, druk, j.ang., pol., ros., l. i sz., k.143, zob. aneks 13

ANEKS I

- J.4. Organizacja przemysłu, pracy badawczej, nauki w Polsce i Japonii, *Elektronika w Japonii*, Polska Akademia Nauk
- 1) *Organizacja przemysłu na tle przyszłej struktury gospodarczej*
Ok.1943 r., masz., l., k.73
druk: J. Bugajski, Z materiałów Janusza Groszkowskiego, w: *Materiały i dokumenty do dziejów nauki polskiej w czasie II wojny światowej*, (red. Z.Kolankowski, L. Łoś), Wrocław 1987, s.152–183

- 2) *Organizacja pracy badawczej*
1943, masz., l., k.14
druk: ibidem, s. 183–190
- 3) *Instytut Techniczny Lotnictwa*
1943, masz., l., k.21
druk: ibidem, s.190–199
- 4) *Instytut Techniki Uzbrojenia*
Przed 1943, masz., l., k.20
druk: ibidem, s.199–209
- 5) *Elektronika w Japonii*
Ok. 1962 r., rkp., l. i sz., k. 40
- 6) *Organizacja badań i nauczania (Japonia)*
Ok.1962, rkp., sz., k.6
- 7) J.G (?), *The Polish Academy of Sciences. Its Functions and Structure*
Po 1963, masz., j.ang., l., k.10
- 8) *Zadania nauki a produkcja*
1969, masz., l., k. 20, druk, zob. j. 95
- 9) *Organizacja szkolnictwa wyższego*
Ok. 1980, rkp., l., k. 7
- 10) *Problemy nauki polskiej*
B.d., masz., l., k.8
- 11) *Projekt klasyfikacji prac prowadzonych w placówkach badawczych charakteru doświadczalnego*
B.d. (1950–1960 ?), masz., l. i sz., k.15

ANEKS 2

J.5. *Technologia wysokiej próżni*, problematyka przyrządów elektronowych, elektronika gazów i ciała stałego

Technologia wysokiej próżni

- 1) *Technologia wysokiej próżni*
1972, masz., sz., k.15
- 2) *Pozycja polskich prac badawczych z miernictwa wysokiej próżni za lata 1966–1973 w literaturze światowej*
Po 1973, masz., l., k.49

- 3) *Les problemes du vide très pousse*
B.d., masz., sz., k.4
Przyrządy elektronowe
- 4) *Pomiary w naukach doświadczalnych*
1963, masz., sz., k.2
- 5) J.G. i S.Pytkowski, *Some problems in UHV measurement*
Ok. 1976, masz., l., k.1
- 6) J.G. i S.Pytkowski, *Continuos modulation method of UHV measurement*
Ok. 1976, masz., l., k.1
Druk w: *Proceedings 7th Vacuum Congress and 3rd International Conference Solid*, zob. j.97
- 7) *Przedmowa do książki Arkadiusza Górala Współczesne przyrządy elektronowe: elementy aktywne o działaniu opartym na wykorzystaniu własności fizycznych ciał stałych*
1978, masz., l., k.4
Druk: Warszawa 1979
- 8) *Przedmowa do książki H.Klejmana, Lasery* (wyd.II)
1978, masz., k.2
Druk: Warszawa 1979
- 9) J.G. (rec.), W.Michnowski, W.Lenkow, *Unipolarny filtr mas z wysokoczułym detektorem jonów*
1979, masz., l., k.3
Elektronika gazów i ciała stałego
- 10) *Elektronika gazów i ciała stałego*
B.d., rkp., masz., l. i sz., k.4

ANEKS 3

J.41. Polska Akademia Nauk. Instytuty

- 1) Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki, 1981–1983
- 2) Instytut Matematyczny, 1953–1968
- 3) Instytut Podstawowych Problemów Techniki, 1965–1978
- 4) Instytut Technologii Elektronowej – Naukowo-Produkcyjne Centrum Półprzewodników, 1978 i b.d.

ANEKS 4

J.46. Uczelnie wyższe i inne instytucje naukowe

- 1) The Institute of Electrical and Electronics Engineers, 1973–1984
- 2) Instytut Łączności, 1957–1983
- 3) Instytut Tele- i Radiotechniczny, 1981
- 4) Naukowo-Produkcyjne Centrum Półprzewodników „CEMI”, 1972
- 5) Państwowy Instytut Telekomunikacyjny, 1949
- 6) Politechnika Gdańska, 1976–1983
- 7) Politechnika Łódzka, 1945–1980
- 8) Politechnika Wrocławska, 1981
- 9) Przemysłowy Instytut Telekomunikacji, 1969–1970
- 10) Wojskowa Akademia Techniczna, 1972–1976
- 11) Wojskowy Instytut Łączności, 1980

ANEKS 5

J.47. Towarzystwa naukowe

- 1) Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, 1983
- 2) Polskie Towarzystwo Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej, 1980
- 3) Polskie Towarzystwo Synergetyczne, 1984 i b.d.
- 4) Societe Française de Elektrotechnique et Radiotechnique, b.d.
- 5) Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, 1984
- 6) Towarzystwo Naukowe Płockie, 1970–1972
- 7) Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 1975
- 8) Towarzystwo Naukowe Warszawskie, 1980–1984
- 9) Towarzystwo Popierania i Krzewienia Nauk, 1980
- 10) Towarzystwo Przyjaciół Warszawy, 1971–1974
- 11) Union Radio Scientifique Internationale, 1966–1979

ANEKS 6

J.60. Opiniowanie prac doktorskich, wniosków o przyznanie tytułów profesorskich, doctora honoris causa, kandydatur na członków PAN, inne materiały dotyczące uczniów J.G.

- 1) Antoni Kiliński – opinia w sprawie przyznania tytułu profesorskiego, życiorys A.Kilińskiego, 1954
- 2) Zbigniew Kozłowski : Wybrane zagadnienia fizyki próżni akceleratorów liniowych – opinia, korespondencja, 1979
- 3) Bohdan Paszkowski – opinia w sprawie powołania na członka rzeczywistego PAN, życiorys B. Paszkowskiego, 1976
- 4) Jerzy Ignacy Skowroński – opinia w sprawie przyznania tytułu doctora honoris causa, biogram J.I.Skowrońskiego, bibliografia, 1978
- 5) Alfred Świt – opinia o kandydaturze na członka korespondenta PAN, 1976

ANEKS 7

J.65. Kontakty z redakcjami czasopism, radia, telewizji i innych instytucji w sprawach redakcyjnych i wydawniczych. Potwierdzenia odbioru publikacji J.G.

- 1) „Argumenty”, b.d.
- 2) „Barwy”, b.d.
- 3) „Dziennik TVP” – redakcja, 1981
- 4) *Encyklopedia Techniki*, b.d.
- 5) „Epoka” – Wydawnictwo, 1981
- 6) „Express Wieczorny”, 1978–1981
- 7) „Iskry”, 1981
- 8) „ITD”, 1980
- 9) „Jednota”, 1981
- 10) „Język Polski”, 1977–1980
- 11) Komitet Redakcyjny Dział Prof. Włodzimierza Burzyńskiego, 1982
- 12) „Kontakty”, 1980
- 13) „Kontrasty”, 1981

- 14) „Kulisy”, b.d.
- 15) „Kultura”, 1973–1981
- 16) „Kurier Polski”, 1981
- 17) „Literatura”, 1980
- 18) Minister Kultury i Sztuki (sprawy wydawnicze), 1979
- 19) „Nauka Polska”, 1979–1980
- 20) „Panorama Polska”, 1981
Państwowe Wydawnictwo „Iskry” zob. „Iskry”
- 21) „Perspektywy”, b.d.
- 22) „Płomienie”, b.d.
- 23) „Polityka”, 1977–1983
- 24) „Polska”, 1981
- 25) „Prasa Techniczna”, 1983
- 26) „Prawo i Życie”, 1977–1980
- 27) „Problemy”, 1980–1981 i b.d.
- 28) „Prometej”, 1981
- 29) „Przegląd Techniczny”, 1980–1981
- 30) „Przegląd Telekomunikacyjny”, 1983
- 31) „Przegląd Tygodniowy”, 1983
- 32) „Radio i Telewizja”, 1981
- 33) „Rozprawy Elektrotechniczne”, 1983–1984
- 34) „Rzeczpospolita”, 1981
- 35) „Słowo Powszechne”, 1981
- 36) Telewizja Polska, 1976
- 37) „Trybuna Ludu”, 1973–1980
- 38) „Tygodnik Zamojski”, 1980
- 39) „Walka Młodych”, b.d.
- 40) Wydawnictwa Radia i Telewizji, 1982
- 41) Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1983
- 42) „Życie Warszawy”, 1973–1981
Potwierdzenia odbioru publikacji J.G., 1968–1982 i b.d.

ANEKS 8

J.76. Korespondencja wychodząca

- | | | |
|--------------|------|------|
| 1) Bauer Et. | 1967 | 1. 1 |
|--------------|------|------|

- | | | |
|--|------|---------------|
| 2) Berthaud C. | 1967 | 1. 1 |
| 3) Curien M.H. | 1972 | 1. 1 |
| 4) Davies Richard T. | 1974 | 1. 1 |
| 5) Debiesse J. | b.d. | 1. 2 |
| 6) Degras Denis A. | 1973 | 1. 1 |
| 7) Diba Feyerdoun | 1972 | 1. 1 |
| 8) Grigorow Grigori | 1972 | 1. 1 |
| 9) Guillaume L. Ph. M. Henri | 1970 | 1. 1 |
| 10) Kapica P. Ł. | 1978 | 1. 1 |
| 11) Kotarbiński Tadeusz | 1976 | 1. 1 |
| 12) Kozłowski Konrad | 1981 | 1. 1 |
| 13) Kwiatkowski Maciej Józef | 1980 | 1. 1 |
| 14) Mateu R. | b.d. | 1. 1 |
| 15) Podwysocki Tadeusz | 1978 | 1. 1 + 1 zał. |
| 16) „Polskie Radio” Redakcja
Programowa | 1978 | 1. 1 |
| 17) Saclay C.E.N. | b.d. | 1. 1 |
| 18) Schram | b.d. | 1. 1 |
| 19) Śledziwski | b.d. | 1. 2 |
| 20) Odbiorcy nierozpoznani | b.d. | 1. 6 |

ANEKS 9

J.77. Korespondencja wpływająca. A–J

- | | | |
|-----------------------------|------------------|---------------------------------|
| 1) Akademia Nauk ZSRR. | | |
| Prezes | b.d. | 1. 1 |
| 2) Alcatel | b.d. | 1. 1 |
| 3) Ambroziak A. | 1968 | 1. 1 |
| 4) American Vacuum Society | b.d. | 1. 1 |
| 5) Baczek Henryk | 1964–1965 | 1. 2 |
| 6) Balicki Stanisław Witold | 1965 | 1. 1 |
| 7) Balzinnian Deleżunajn | b.d. | 1. 1 |
| 8) Banyś Kazimierz | 1979 | 1. 1 |
| 9) Barlow Harlow i Janet | 1971–1979 i b.d. | 1. 3 + zał.
(odpowiedź J.G.) |
| 10) Benvenuti Evandro | b.d. | 1. 1 |

11) Berkner Lillian i Lloyd	b.d.	1. 2
12) Berthaud C.	b.d.	1. 1
13) Biambaa Damdingijn	1965	1. 1
14) Biliński Bronisław	1974–1976 (?) i b.d.	1. 4
15) Birecki Mieczysław	1963	1. 1
16) Bonnefoy Andre	1965	1. 1
17) Booth Charles i Mabel	b. d.	1. 1
18) Brown i Brown Harrison	b.d.	1. 1
19) Bukowski Jerzy	b. d.	1. 1
20) Bułgarska Akademia Nauk	b. d.	1. 1
21) Burski Aleksander	1964	1. 1
22) Calcatelli Anita	1971–1973	1. 4
23) Campus Ferdinand	b. d.	1. 1
24) Cedew Daszjin	1965	1. 1
25) Chanczew Weslin	b. d.	1. 1
26) Charpentier Pierre	1965	1. 1
27) Chatel Robert	1964–1965	1. 2
28) Chodkiewiczowie Zofia i Leon	1969	1. 1
29) Clutton George	b. d.	1. 1
30) (le) Corbeilles-Posthuma P.	b. d.	1. 1
31) Czachórski Wacław	1963 i b.d.	1. 2
32) Czan (Kan-Jen-Czan)	b. d.	1. 1
33) Czechosłowacka Akademia Nauk	1965–1968	1. 2
34) Czerwiński Ignacy	1964–1965	1. 2
35) Dalchaa Samdandijn	1965	1. 1
36) Darski Stanisław	b. d.	1. 1
37) Dąbrowski Konstanty	b. d.	1. 1
Debolski Aleksander zob. Michałowicz Mieczysław		
38) Denjoy Arnaud	b.d.	1. 1
39) Djadkow S.	1966	1. 1
40) Dorodnicyn A.	b. d.	1. 1
41) Dryzek Tadeusz	1965–1968	1. 2
42) Egidi	b. d.	1. 1

43) Electricité de France- Inspection Generale	b. d.	1. 1
44) Elias Peter	1961	1. 1
45) Enderl Kurt	b. d.	1. 1
46) Epszstein Ilja	b. d.	1. 1
47) Filipiny. Office of the President	1974	1. 1
48) Foletti	1963	1. 1
49) Frumkin	b. d.	1. 1
50) Gajewski Piotr	b. d.	1. 1
51) Ganett E.K.	1967	1. 1
52) (de) Gaulle Bernard	1976 i b.d.	1. 3
53) Gesing Roman	1965	1. 1
54) Gluck Leopold	1965	1. 1
55) Goetel Walery	1963	1. 1
56) Golański Henryk	1965	1. 1
57) Goryński Juliusz	1964	1. 1
58) Graniewski Marian	1964–1965	1. 2
59) Gregor Antonin	1968	1. 1
60) Grigorow G.	1970	1. 1
61) Grochulski Janusz	1964	1. 1
62) Groszkowsky Irena i Stefan	1979 i b. d.	1. 2
63) Hafuz S.	1967	1. 1
64) Hagette (?)	b. d.	1. 1
65) Harkett Abderrahim	b. d.	1. 1
66) Harman Rudolf	1968–1969	1. 3
67) Herok Ferdynand	1965	1. 1
68) Horodecki Julian	1964	1. 1
69) Ignar Stefan	1964–1965	1. 2
70) Ilijn	1964	1. 1
71) Ilowiecki Maciej	1968	1. 1
72) Instytut Ekonomiki i Organizacji Przemysłu	1966	1. 1
73) Instytut Geografii PAN	1964	1. 1
74) Jabłoński Henryk	1962–1964	1. 2

75) Jakubowscy Zofia i Lech	1956–1968 i b.d.	1. 3
76) Jalisiniński (?) Henryk	1969	1. 1
77) Jarosiński Witold	1964–1965	1. 2
78) Jaroszewicz Piotr	1964	1. 1
79) Jaszczuk Bolesław	1964	1. 1
80) Jeleń Oskar	1964	1. 1
81) Jedrychowski Stefan	1965	1. 1
82) Jimenez Antonio Nuniez	1965	1. 1
J.78. Korespondencja wpływająca. K–R		
83) Kaliski Jerzy	1965	1. 1
84) Kanafojski Czesław	1965	1. 1
85) Kan-En-Czan	b. d.	1. 1
86) Kapeliński K. i T.	1964	1. 1
87) Kapica Piotr	b. d.	1. 1
88) Każeński (?)	1964	1. 1
89) Kernyi Maria	b. d.	1. 1
90) Kiełdysz Mściśław	1964–1965	1. 2
91) Kleszczycki Antoni	1964	1. 1
92) Klimaszewski Mieczysław	1968	1. 1
93) Komitet d/s Radia		
i Telewizji. Polskie Radio		
i Telewizja	1969	1. 1
94) Komuda Leszek	b. d.	1. 1
95) Konopiński Tadeusz	1980	1. 1 + zał. (życiorys T.Konopińskiego)
96) Kopecki Kazimierz	1964	1. 1
97) Kostka Alfred	b. d.	1. 1
98) Kotarbiński Tadeusz	1964	1. 1
99) Kotielnikow W.A.	b. d.	1. 1
100) Kowalewski Jan	1980	1. 1
101) Kowalski Adam	1965	1. 1
102) Kozłowski Konrad	1965	1. 1
103) Kropczyński Tadeusz	1964	1. 1
104) Krupiński Bolesław	1964–1965	1. 2

105) Krupkowsky (?) Wiktoria		
i Antoni	1957–1969	1. 2
106) Kubiowski Jerzy	1981	1. 1
107) Kupriewicz W.F.	1964	1. 1
108) Kuratowski Kazimierz	1963–1974	1. 5
109) Kutin Józef	1965	1. 1
110) Lachs Manfred	1964 i b. d.	1. 1
111) Lah France	b. d.	1. 1
112) Leńkowie J.	1968	1. 1
113) Lenor Richard	1970	1. 1
114) Lewiński Piotr	1964	1. 1
115) Li Dek Hen	b. d.	1. 2
116) Listowski Anatol	b. d.	1. 1
117) Litwin R.	1962	1. 1
118) Loeb	b. d.	1. 1
119) Loga-Sowiński Ignacy	1964	1. 1
120) Lugeon Jean	1975	1. 1 + zał. (nekrolog)
121) Ławrentow	1965	1. 1
122) Łukaszewicz Leon	1968	1. 1
123) Malecki Ignacy	1964	1. 1
124) Manteuffel Tadeusz	1965	1. 1
125) Medwecka-Komaś A.	1964	1. 1
126) Metera Jerzy	1964–1965	1. 1
127) Meuer Karl	b. d.	1. 1
128) Michajłow Włodzimierz	1964–1965	1. 2
129) Michałowicz Jerzy	1964 i b.d.	1. 2
130) Michałowicz Mieczysław,		
Debolski Aleksander	1962–1965	1. 3
131) Milionszczikow	1965	1. 1
132) Minc Stefan	1965	1. 1
133) Minister Nauki,		
Szkolnictwa Wyższego		
i Techniki	1980	1. 1
134) Misztal Franciszek	1963	1. 1
135) Mitrega Jan	1964	1. 1

136) Moczar Mieczysław	1965	1.1
137) Modrzewski Franciszek	1964	1.1
138) Moskwa Zygmunt	1961	1.1
139) Mrozowski Mieczysław	1964–1965	1.2
140) Murgurecku Ilje	b. d.	1.1
141) Muszkeliszwili	b. d.	1.1
142) Narbutt V.M.	1957	1.1
143) Naszkowski Marian	b. d.	1.2
144) Niesmiejanow A.	1965	1.1
145) Norwid-Niepokój Zygmunt	1980	1.1
146) Nowacki Witold	1965	1.1
147) Nowak Zenon	1964	1.1
148) Obolewicz Wiktor	1965	1.1
149) Ochęduszek Stanisław	1968	1.1
150) Ohata Yoshio	1964	1.1
151) Okuniewski Józef	1964	1.1
152) Olewiński Marian	1965	1.1
153) Olszak (?) Wacław	1965	1.1
154) Orłowski Tadeusz	b. d.	1.1
155) Ostrowski Zygmunt	1964	1.1
156) Owczynniew M.	1964	1.1
157) Palagin A.	1964	1.1
158) Paszkowski Włodzimierz	1964	1.1
159) Pátý Libor	1969 i b.d.	1.1
160) Pawlak Lucjan	1979	1.1
161) Pawłowska Maria	1965–1968 i b.d.	1.3
162) Pawłowski Ludwik	1965	1.1
163) Pelc Jerzy	1980	1.1
164) Picom M.	1964	1.1
165) Pietrusiewicz Stefan	1964–1965	1.3
166) Pijanowski Eugeniusz	1963–1964	1.2
167) Pionskij A.	1965	1.1
168) Podedworny Bolesław	1964	1.1
169) Poleszczuk Romuald	1965	1.1
170) Politechnika Warszawska	1966	1.1

171) Polkowski Władysław	1965	1.1
172) Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie	1964	1.1
173) Prochitkowie Ewa i Tadeusz	1969	1.1
174) Przetocki Marian	b. d.	1.1
175) Pszczółkowski Edmund	1965	1.1
176) Radliński Antoni	1964–1965	1.1
177) Rakowski Mieczysław F.	1968	1.1
178) Rapacki Adam	1964	1.1
179) Rosiński Witold	1966	1.1
180) Rumuńska Akademia Nauk. Prezydium	1964	1.1
181) Rusinek Kazimierz	1965	1.1
182) Ružička Jarosław	b. d.	1.1
183) Rybicki Marian	1964	1.1
184) Rysko S.	1957–1965	1.2
185) Rzendowski Leon	1965	1.1
J.79. Korespondencja wpływająca. S–V		
186) Saenz Jirso	b. d.	1.1
187) Scanlan John Douglas	b. d.	1.1
188) Secomski Kazimierz	1965	1.1
189) Seitz Frederik and Elizabeth	1963(?)	1.1
190) Shibata Yuji	b. d.	1.1
191) Shirendev Bazaryn	b. d.	1.3
192) Siemieriedi Tibor	b. d.	1.1
193) Skorski Roman	1969–1977	1.3
194) Skriabin G.K.	1974	1.1
195) Slavfk Josef	b. d.	1.1
196) Smoleński Dionizy	1964	1.1
197) Sokorski Włodzimierz	1964–1965	1.2
198) Sreenivasan K.	1957–1959 i b.d.	1.3
199) Sroka Stanisław	1964–1965	1.2
200) Stanković S.	b. d.	1.1
201) Stawiński Eugeniusz	b. d.	1.1

202) Stefanowski Bohdan	1964–1965	1. 2
203) Stefanowscy M. i B.	1965–1974	1. 2
204) Steinhaus Hugo	1963	1. 1
205) Szabo I.	1965	1. 1
206) Szigeti G.	1965	1. 1
207) Szpigler Zenon	1965	1. 1
208) Sztachelski Jerzy	b. d.	1. 1
209) Szyr Eugeniusz	b. d.	1. 2
210) Szyszkowski	1968	1. 1
211) Śledziwski Zbigniew	b. d.	1. 1
212) Ślopek Stefan	b. d.	1. 1
213) Śmigielski Henryk	1979	1. 1
214) Świętosławski Wojciech	1958	1. 1
215) Talma Józef	1964	1. 1
216) Thomas E.	1968 i b. d.	1. 3
217) Tokarski Julian	1964	1. 1
218) Tran-Chi-Hien	b. d.	1. 1
219) Trendota Józef	1964	1. 1
220) Trzebiatowscy Bożena i Włodzimierz	1963–1965	1. 2
221) Tsyppin Y.A.	b. d.	1. 1
222) Tujon Alexandre	b. d.	1. 1
223) Turski Stanisław	1963–1964	1. 1
224) Ulginaku Abdyl	b. d.	1. 1
225) Urban Jerzy	1976	1. 1
226) Urbaniak Zdzisław	b. d.	1. 1 + zał.
227) (d)'Urcei Cesare Savoldi	b. d.	1. 1
228) Valkó A.	b. d.	1. 1
229) Varičák M.	1966 i b.d.	1. 2
230) Vas-Zoltan Peter	b. d.	1. 1
231) Vij R.M.	1969	1. 1
232) Vojtásek S.	1967	1. 1
233) Vosin André	b. d.	1. 1

J.80. Korespondencja wpływająca W-Z i nadawcy nierozpoznani

234) Waluchowski Marian	1965	1. 1
235) Wandel and Golterman	1984	1. 1 (ulotka)

236) Warchałowska-Kietlińska Zofia	b. d.	1. 1
237) Wasilkowski Jan	1965	1. 1
238) Wei-zang Chien	1965	1. 1
239) Wen (Huan-Wen-Yo)	b. d.	1. 1
240) Werblan Andrzej	1965 i b.d.	1. 2
241) Wicha Władysław	1964	1. 1
242) Widy-Wirski Feliks	1964	1. 1
243) Wieczorek Janusz	1965	1. 1
244) Wierbłowski Stefan	1964	1. 1
245) Wierna Maria	1964	1. 1
246) Witek Andrzej	b. d.	1. 1
247) Winiewicz Józef	1965 i b. d.	1. 2
248) Wirkutowicz Roman	1965	1. 1
249) Wiśniewski Jan	1965	1. 1
250) Wodzicki Jan	1965	1. 1
251) Wolniak Zygfryd	1961 i b.d.	1. 2
252) Woonton G.A.	1956	1. 1
253) Wróblewski Zenon	1965	1. 1
254) Wszebor Z.	1969	1. 1
255) Wurdak Wilhelm	b. d.	1. 1
256) Wycech Czesław	1964	1. 1
257) Wyszyński Ryszard	b. d.	1. 1
258) Yang-Chi-Liang	b. d.	1. 1
259) Zakład Elektroniki	1956	1. 1
260) Zakrzewski Wojciech	1968–1970	1. 2
261) Zambrowicz Janusz	b. d.	1. 1
262) Zarzecki Jean	1975	1. 1
263) Zawadzki Aleksander	b. d.	1. 1
264) Zieliński Aleksander	1984	1. 1
265) Żuławski M.	1964	1. 1
Nadawcy nierozpoznani	1956–1972 i b.d.	1. 46

ANEKS 10

J.84. Prace obce

- 1) A.R. Attenberger – *Time Arrow, Irreversibility and the Boltzmann Equation*, „Acta Physica Polonica”, nr 5 (1975)
- 2) V.Czerny – *Siedem reguł życiowych* (tłum. M.Gryf – Marcinkowski), 1984
- 3) A.Góral – *Paserosos*, „Życie i Nowoczesność” 1979, nr 462
- 4) A.Góral – *Timeo Flamines* (masz.), b.d.
- 5) J.Hertel – *Sos Konstancina*, b.d.
- 6) Z.Kazimierzczuk – *Polskie tradycje naukowe*, „Nauka” 11, b.d.
- 7) L.Komuda – „Orzeł” *jakiego nie było*, „Morze”, 9.09.1975
- 8) Z.Kotkowski – *Miejsce narodzin Warszawy*, „Kronika. Pismo dla wszystkich”, Londyn, 14.06.1969, s.2–3
- 9) Cz. Miłosz – Wykład w Sztokholmie z okazji wręczenia Nagrody Nobla, 8 grudnia 1980
- 10) M. Ponte – *L'age de electronique*, b.d.
- 11) R.Skorski – *Spino Ether and its Vortices: Leptons and Hadrons*, „Journal of the Korean Physical Society”, vol. 10, nr 1, s.22–31
- 12) R.A.White, A.Attenberger-Siczek, J.C. Light – *Optical Potentials in Time Dependent Quantum Theory*, „The Journal of Chemical Physics”, 1.07.1973, vol. 59, nr 1
- 13) *Widok Warszawy z około 1701r.*, Rys. J.G.Feyge, reprodukcja oryginału ze zbiorów Saskiego Krajowego Głównego Archiwum w Dreźnie

ANEKS 11

J.85. Materiały dotyczące uczonych A–M

Achmatowicz Osman zob. Stefanowski Bohdan
 Artobolewski Iwan zob. Stefanowski Bohdan

- 1) Banyś Kazimierz
- 2) Bassalik Kazimierz
- 3) Biernacki Wiktor
- 4) Blachut Teodor Józef
- 5) Błocki Feliks

- 6) Bretsznajder Stanisław
 - 7) Drewnowski Kazimierz, Obrapalski Jan, Kolbiński Kazimierz
 - 8) Filipczyński Leszek
 - 9) Helsztyński Stanisław
 - 10) Iwanowska Wilhelmina
 - 11) Jabłoński Henryk
 - 12) Jawor Tadeusz
 - 13) Kaliski Sylwester
 - 14) Kaufman Laura
 - 15) Kisiel Igor
 Kolbiński Kazimierz zob. Drewnowski Kazimierz
 - 16) Kotarbiński Tadeusz
 - 17) Kotelnikov V.A.
 - 18) Kroszczyński Jan
 - 19) Kühn Stanisław
 - 20) Kulikowski Roman
 - 21) Łukaszewicz Leon
 - 22) Machcewicz Jan
 - 23) Machcewicz Stanisław
 - 24) Malarski Tadeusz
 - 25) Manczarski Stefan
 - 26) Marcinkowski Mieczysław
 - 27) Maxwell James Clerk
 - 28) Michałowski Kazimierz
 Michejski Lech zob. Wolfke Mieczysław
- J.86. Materiały dotyczące uczonych N–Z

- 29) Nagroda Nobla, laureaci 1976, fotografia zbiorowa
 Obrapalski Jan zob. Drewnowski Kazimierz
- 30) Opalek Kazimierz
- 31) Paszkowski Bohdan
- 32) Pełczewski Władysław
- 33) Pełczyński Aleksander
- 34) Pieńkowski Stefan
- 35) Planck Max
 Pogorzelski Witold zob. Stefanowski Bohdan
- 36) (van der) Pol Balthasar

- 37) Pożaryski Mieczysław
- 38) Rotkiewicz Wilhelm
- 39) Rybicki Zygmunt
- 40) Ryżko Stanisław
- 41) Sakwa Wacław
- 42) Schally Victor
Silin Paweł M. zob. Stefanowski Bohdan
- 43) Skorski Roman
- 44) Smoleński Dionizy
- 45) Staniszewski Bogumił
- 46) Stefanowski Bohdan, Achmatowicz Osman, Świętosławski
Wojciech, Pogorzelski Witold, Artobolewski Iwan, Silin Paweł M.
- 47) Struszyński Wacław
- 48) Świętosławski Wojciech
- 49) Świt Alfred
- 50) Trautman Andrzej
- 51) Truszkowski Wojciech
- 52) Warchałowski Edward
- 53) Werk Józef
- 54) Wielka Brytania – uczeni polscy w Wielkiej Brytanii
- 55) Wiewiórowski Maciej
- 56) Wolfke Mieczysław, Michejda Lech
- 57) Zagajewski Tadeusz
- 58) Zaremba Piotr
- 59) Zawadzki Sylwester
- 60) Zawadzki Włodzimierz
- 61) Zienkowski Franciszek

ANEKS 12

J.87. Prace dedykowane J.G.

- 1) B.Biliński – *Polsko-włoski dialog naukowy*, „Nauka Polska” 1966, nr 6, s.35–52
- 2) J.L.Jakubowski – *Tajlandia – kraina ryżu i orchidei*, k.5
- 3) *Guide to Exhibits and Events*, k.2
- 4) J. W. Piejwie – *Biochemija poczw*, k. 1

- 5) F.L.H.M. Stumpers – *Some notes on the correspondence between Sir Edward Appleton and Balh van der Pol*, „Philips Res.” Repts 30, 1975, k. 7
- 6) Fotografia uczonego rosyjskiego z dedykacją, 2 fot.

ANEKS 13

J.89. Prace drukowane J.G.

- 1) J.G. – *Radiograficzne badanie metali*, „Czasopismo Koła Mechaników Słuchaczy Politechniki Warszawskiej”, 1917, nr 2, s.10–11
- 2) J.G. – *Zasady telegrafii iskrowej*, „Czasopismo Koła Mechaników Słuchaczy Politechniki Warszawskiej”, 1918, nr 3, s.1–6
- 3) *Projekt kierowania na odległość z pomocą fal elektromagnetycznych*, „Czasopismo Kół Naukowych Politechniki”, 1918, z.1, s.7–9
- 4) J.G. i J.Machcewicz – *O czym radiotelegrafista wojskowy wiedzieć powinien (Krótki zarys zasad radiotelegrafii)*, Warszawa 1919
- 5) J.G. – *Antena ramowa (rama) odbiorcza*, „Wiedza Techniczna” 1919, nr 112, s.4–7
- 6) J.G. – *Radiotelegrafia i radiotelefonja przewodowa*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1921 R.III, z.6, s.69–71, z.7, s.77–79
- 7) J.G. – *Lampy katodowe*, „Przegląd Elektrotechniczny”, 1921 R.III, z.13, s.159–162, z. 15, s.189–192
- 8) J.G. – *Radiotechnika. Nowa metoda pomiaru statych lampy katodowej trójelektrodowej*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1922, nr 14/15, s.232–233
- 9) J.G. – *Projekt kierowania na odległość za pomocą fal elektromagnetycznych*, „Ars Technika” 1922, z.2, s.43–46
- 10) J.G. – *Stacja nadawcza radiotelegraficzna systemu E.F.W.Alexandersona* (nadb.), „Przegląd Elektrotechniczny”, 1922, ss.26
- 11) J.G. i inni, *Komitet Redakcyjny „Przeglądu Radiotechnicznego”. Do ogółu radiotechników polskich, amatorów i zwolenników radiotechniki*, „Przegląd Radiotechniczny”, 1922 R.I, prospekt

- 12) J.G. – *Nowy falomierz wskazówkowy*, Warszawa 1923, ss.9
- 13) J.G. – *Słownictwo lamp katodowych*, (nadb.) „Przegląd Radiotechniczny” 1923, nr 2, ss. 7
- 14) J.G. – *Radiokomunikacja przewodowa*, „Przegląd Techniczny” 1923, nr , s.47–50
- 15) J.G. – *O lampach katodowych trójelektrodowych stosowanych w radiotechnice*, „Mechanik” 1923, nr 9, s.79–82
- 16) J.G. – *Równoległe tężenie lamp katodowych trójelektrodowych*, „Przegląd Radiotechniczny” 1923, nr 7, s.26–27
- 17) J.G. – *Urządzenia radiotechniczne i zasady ich działania*, „Saper i inżynier wojskowy” 1923, nr 5, s.201–212
- 18) J.G. – *Lampy katodowe*, „Radjo” nr 1, 2, 3, 4, 5, 8, 13
- 19) J.G. – *Termometryczna metoda określania sprawności generatora lampowego*, „Przegląd Radiotechniczny” 1924, t.2, nr 24, s.81–87
- 20) J.G. – *Determination du rendement d'un generateur a lampes pour la methode thermometrique*, „L'Onde Electrique” 1925, nr 38, s.82–87
- 21) J.G. – *Lampy katodowe oraz ich zastosowanie w radiotechnice*, Warszawa 1925 (strona tytułowa)
- 22) J.G. – *Wpływ materiału anody na wymiary lamp katodowych generatorowych*, „Przegląd Radiotechniczny” 1925 R.III, z.13–14, s.49–51
- 23) J.G. – *O pewnym układzie metody jonizacyjnej dla pomiaru gazów okładowanych w elektrodach lamp trójelektrodowych*, „Przegląd Radiotechniczny”, 1925 R.III, z.19–20, s.73–76
- 24) J.G. – *Etude des gas occlus dans les triodes*, „L'Onde Electrique” 1926, nr 56, s.404–412
- 25) J.G. – *Lampa katodowa trójelektrodowa z zakrótką siatką*, „Przegląd Radiotechniczny” 1926 R.IV, z.3/4, s.1–4
- 26) J.G. – *Radiotechnika. Anteny*, Warszawa 1926–1927, ss. 136
- 27) J.G. – *Zasady modulacji radiotelefonicznej*, „Przegląd Radiotechniczny” 1926, nr 9/10, s.59–69
- J.90. Prace drukowane J.G.
- 28) J.G. – *Kompensacyjna metoda badania pól elektrycznych*, „Przegląd Radiotechniczny” 1927 R.V, z. 1- 2, s.1–4

- 29) J.G. – *Les lampes à plusieurs électrodes et leurs applications*, Paris 1927 (strona tytułowa)
- 30) J.G. – *Transformatory amplifikatorowe*, „Przegląd Wojskowo-Techniczny” 1927, s.104–108, 192- 202
- 31) J.G. – *O pewnej anomalii w działaniu detektora stykowego i o jej następstwach*, „Przegląd Wojskowo-Techniczny” 1927, 2/9, s.22–26
- 32) J.G. – *Odbiornik lampowy ze sprzężeniem zwrotnym jako generator o wzbudzaniu mieszanym : obcem i własnem*, „Przegląd Wojskowo-Techniczny” 1927, s.237–248, 289–296
- 33) J.G. – *Sur une anomalie dans le fonctionnement des detecteurs à contact et sur ses conséquences*, „L'Onde Electrique” 1927, nr 71, s.554–558
- 34) J.G. – *Wskaźnik kompensacyjny kontroli stałości fali*, „Przegląd Radiotechniczny”, 1927 R.V, z.18, s.69–71, z.19, s.76–79
- 35) J.G. – *Metoda kompensacyjna kontroli stałości fali* (praca doktorska), Warszawa 1928, ss. 64
- 36) J.G. – *Badanie przebiegów elektrostatycznych w lampie katodowej na modelu*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1929, t.I, z.1, s.3–23
- 37) J.G. i W.Struszyński – *Badanie odbiornika reakcyjnego*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1929, t.I, z.3, s.3–42
- 38) J.G. i W.Majewski – *Piezokwarc w układach dynatronowych*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1929, t.I, z.4, s.3–8
- 39) J.G. i W.Rotkiewicz – *Amplifikator z automatyczną regulacją wzmocnienia*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1929, t.I, z. 4, s.9–24
- 40) J.G. – *O obniżaniu częstotliwości*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1929, t. I, z. 4, s.29–40
- 41) J.G. – *Prostownik kenotronowy i jego eksploatacja*, „Przegląd Radiotechniczny” 1929, s.3–26
- 42) J.G. – *Frequency Division*, „Proceedings of the Institute of Radio Engineers” 1930, s.1960–1970

- 43) J.G. – *Podstawy obliczenia prostownika kenotronowego wysokiego napięcia*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1930, t.II, z. 1, s.3–39
- 44) J.G. – *O najkorzystniejszych warunkach pracy modulatora dławikowego*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1930, t. II, z. 4, s. 89–101
- 45) J.G. – *Widmowy częstotściomierz kwarcowy*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1930, t.II, z. 6, s.198–208
- 46) J.G. – *O potrzebie krzewienia kultury technicznej w Polsce*, w: *XV-lecie Koła Elektryków Studentów Politechniki Warszawskiej 1916–1931*, Warszawa 1931, s. 17–19
- 47) J.G. – *Woltomierz dla napięć zmiennych o podziałce równomiernej*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1931, t. III, z.2–3, s.35–38
- 48) J.G. – *Oporność generatora lampowego dla częstotliwości modulującej*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1931, t.III, z.2–3, s.39–46
- 49) J.G. i P. Sokolcow – *Sprawozdanie Instytutu Radiotechnicznego w Warszawie za czas od 1-go stycznia do 31 grudnia 1930 r.*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1931, t.III, z.4, s.49–55
- 50) J.G. – *Pomiar sprawności generatorów lampowych przy pomocy fotoelementu*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1931, t.III, z.5, s.61–62
- 51) J.G. – *La mesure du rendement des generateurs à lampes à l'aide du photo-element*, „L'Onde Electrique” 1931, nr 120, s.1–5
- J.91. Prace drukowane J.G.
- 52) J.G. – *Związek między częstotliwością a zmianą harmonicznymi*. *List do redakcji Wireless Engineer and Experimental Wireless*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1932, t. II, z. 6, s.77–78
- 53) J.G. – *The Dynatron Oscillator. The Interdependence of its Frequency Variation and the Content of Harmonics*, „The Wireless Engineer and Experimental Wireless” 1932, nr 9, s.446–447
- 54) J.G. – *Działalność Instytutu Radiotechnicznego*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1932, nr 8, s.201–203

- 55) J.G. – *Oscylator dynatronowy. Związek między zmianą częstotliwości a zawartością harmonicznymi*. *List do redakcji Wireless Engineer and Experimental Wireless*, (nadb.), 1932
- 56) J.G. – *Bezwzględny pomiar i międzynarodowe porównywanie wzorców częstotliwości*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1932, t.IV, z.1, s.3–16
- 57) J.G. – *Różnicowy wskaźnik częstotliwości*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1932, t. IV, z.1, s.25–31
- 58) J.G. – *Sulle migliori condizioni di lavoro di un modulatore a impedenza d'arresto*, „Bolletino Radiotelegrafica del R.Esercito” 1932, nr 3, s.3–13
- 59) J.G. – *Zmiany częstotliwości a zawartość harmonicznymi w układach oscylacyjnych*. *Generatory o stałej częstotliwości*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1932, t.IV, z.5/6, s.77–90
- 60) J.G. – *Generatory o stałej częstotliwości*. *Generateurs à fréquence stable*. *Dynatron à regulation automatique d'entretien*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1932, t.V, z.1/3, s.3–6
- 61) J.G. – *Generatory o stałej częstotliwości*. *Binoda jako dynatron z regulacją automatyczną stanu granicznego*. *Generateurs à fréquence stable*. *Binode comme dynatron à regulation automatique*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, s. 61
- 62) J.G. – *L'obtention des oscillations polyphasees à l'aide des systemes dynatroniques*, „L'Onde Electrique” 1933, nr 134, s.85–91
- 63) J.G. – *Působnost ustavu radiotechnického ve Varšavě*, „Elektrotechnika v Polsku” 1933, s.72–75
- 64) J.G. – *The Interdependence of Frequency Variation and Harmonic Content and the Problem of Constant-Frequency Oscillators*, „Proceedings of the Institute of Radioengineers” 1933, nr 7, s.958–981
- 65) J.G. – *Zagadnienie stałości częstotliwości w radiotechnice* (nadb), „Przegląd Wojskowo-Techniczny” 1933, ss.3

- 66) J.G. – Wytwarzanie drgań wielofazowych w układach dynatronowych. *L'obtention des oscillations polyphases à l'aide des systèmes dynatroniques*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, t.V, nr 1/3, s.10–12
- 67) J.G. i B.Rymejski – Częstotliwość asymetrycznych układów oscylacyjnych wielofazowych. *La fréquence des systèmes oscillants polyphases asymétriques*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, t.V, nr 1/3, s.12–15
- 68) J.G. i S.Derewianko – Automatyczna kompensacja w woltomierzach lampowych. *Compensation automatique dans voltmètres à lampes*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, t.V, nr 1/3, s.12–15
- 69) J.G. i S.Ryżko, Emisja elektronów z siatki. *L'émission électronique de la grille*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, t.V, nr 1/3, s.21–23
- 70) J.G. – Usuwanie efektu wzajemnej demodulacji sygnałów przy pomocy odbioru synchronizowanego. *Reduction de l'effet de la demodulation mutuelle des signaux à l'aide de la reception synchrone*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, t.V, nr 1/3, s.27–30
- 71) J.G. i Z.Jelonek – Zmiany pojemności obwodu drgań a częstotliwość w generatorach o wzbudzeniu własnym. *Les variations de la capacité du circuit oscillant et la fréquence dans les generateurs*, „Wiadomości i Prace Instytutu Radiotechnicznego” 1933, t.V, nr 4, s.33–35
- 72) J.G. – *A Differential Frequency Indicator*, „Journal of Scientific Instruments” 1934, t.XI, nr 1, s.6–10
- 73) J.G. – *Oscillators with Automatic Control of the Threshold of Regeneration*, „Proceedings of the Institute of Radio Engineers” 1934, vol. XXII, nr 2, s.33–35
- 74) J.G. i M.Sokolcow – Sprawozdanie dyrekcji Instytutu Radiotechnicznego w Warszawie za czas od 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1933 r., Warszawa 1934, s. 3–11
- 75) J.G. i Z. Jelonek – O zachowaniu się generatora własnowzbudzonego przy modulacji siatkowej. *Sur le travail du generateur*

- à autoexcitation module dans le circuit de grille, „Przegląd Radiotechniczny” 1934, R.XII, z.5–6, s.17–21
- 76) J.G. i K.Dobroski – *Zadania i prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1935, t.VI, z.1, s.5–15, 33–38
- 77) J.G. – *Działanie prostownikowe mikrofonów o zmiennej oporności rzeczywistej. Les propriétés rectilicatrices des microphones à résistances variable*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1935, t.VI, z.2, s.13–14
- 78) J.G. – *Charakterystyka dynatronu (nadb.)*, 1935, s. 3–12
- 79) J.G. i S.Ryżko – *Nowy sposób modulacji generatora magnetronowego*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1935, t.VI, nr 4/5, s.12–15
- 80) J.G. – *Spółczynnik cieplny indukcyjności. Le coefficient de la selinduction*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1935, t.VI, nr 6, s.35–36
- 81) J.G. i J.Kahan – *Stalność częstotliwości warszawskiej sieci miejskiej*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1935, t.VI, nr 4/5, s.51
- 82) J.G. – *Nowa lampa elektronowa o charakterystykach opadających*, „Przegląd Radiotechniczny” 1935, R.XIII, z.9/10, s.33–49 („Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego”, 1935)
- 83) J.G. i S.Ryżko – *Rozkład pola elektrostatycznego w magnetronach wieloanodowych*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1935, t.VI, nr 6, s.25–28
- 84) J.G. – *Correspondence. The Temperature Coefficient at Induction*, „The Wireless Engineer” 1935, s.650
- J.92. Prace drukowane J.G.
 - 85) J.G. i S.Ryżko – *A New Method of Modulating the Magnetron Oscillator*, „Proceedings of the Institute of Radio Engineers” 1936, nr 5, s.771–777
 - 86) J.G. – *O cieplnym współczynniku indukcyjności cewek*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1936, s.5–12

- 87) J.G. – *A New Electron Tube Having Negative Resistance*, „Proceedings of the Institute of Radio Engineers” 1936, nr 7, s.1041–1049
- 88) J.G. i S.Ryżko – *Die Verteilung des elektrostatische Feldes in schlitzenodenmagnetronen*, „Sonderdruck aus Hochfrequentechnik und Elektroakustik” 1936, nr 47, s. 55–58
- 89) J.G. i S.Ryżko – *Über Messungen des Emissionstromes mittels der Methode der kurzdauernden Belastungen*, „Zeitschrift für Technische Physik” 1936, nr 5, s.155–159
- 90) J.G. i S.Ryżko. – *O pomiarze prądu emisyjnego metodami chwilowych obciążeń*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1936/37, nr 3/4, s.48–50
- 91) J.G. – *Synchronizujemy*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1937, R.XIX, z.10, s.661
- 92) J.G. – *Radiotechnika w Polsce*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1937, R.XIX, z.14, s.841–846
- 93) J.G. – *The Temperature Coefficient of Inductance*, „Proceedings of the Institute of Radio Engineers” 1937, t.XXV, nr 4, s.448–464
- 94) J.G. – *The Vibration Magnetometer*, „Journal of Scientific Instruments” 1937, t.XIV, nr 10, s.335–339
- 95) J.G. i S.Ryżko – *Le magnetron à cathode à oxydes*, International Kongress für Kurzwellen 1937, s.107–109
- 96) J.G. i S.Ryżko – *Magnetrony z wewnętrznym obwodem oscylacyjnym*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1937, z.3/4, s.38–41 (ponadto w „Przeglądzie Radiotechnicznym”)
- 97) J.G. – *Magnetron wibracyjny*, „Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego” 1938, t.IX, nr 3/4, s.6–9
- 98) J.G. – *Podstawy elektrycznej stabilizacji częstotliwości*, Warszawa 1938, ss.104
- 99) J.G. – *Radiotechnika i lampy elektronowe*, Warszawa 1938, ss.110
- 100) J.G. i K.Dobroski – *Państwowy Instytut Telekomunikacyjny*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1938, z.11, s.366–369

- 101) J.G. – *Stabilizacja częstotliwości przy pomocy obwodu o statycznych równomiernie rozłożonych*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1938 R.I, z. 1, s.1–4, z.2, s.17–20
- 102) Wypowiedź w roczniku K N T W (Kola Naukowego Techniczno-Wojskowego), 1938, ss.9
- 103) J.G. i S.Ryżko – *Magnetron z katodą tlenkową*, „Przegląd Radiotechniczny” 1939 R.16, z.5/6, s.17–18, 103–104
- 104) J.G. – *Odwracalność fonetyczna i ortograficzna mowy*, „Przegląd Telekomunikacyjny” 1939, z.8, s.226–220
- 105) J.G. i S.Ryżko – *Metalowa lampa magnetronowa*, „Przegląd Radiotechniczny”, 1939 R.17, z.15/16, s.73–76
- 106) *Rysunki techniczne (kalki) metalowej lampy magnetronowej*, 1939 (druk)
- J.93. Prace drukowane J.G.
- 107) J.G. – *Wyższe studia telekomunikacyjne w Polsce*, „Przegląd Telekomunikacyjny” 1946, z.1, s.8–14
- 108) J.G. – *Technika współczesna rewolucjonizuje nawigację morską i powietrzną*, „Problemy” 1946, R.II, nr 9, s.34–39
- 109) J.G. – *Wpływ oporu nieliniowego rzeczywistego na oporność urojonej obwodu*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1946, R.19(13), nr 2–4, s.17–24
- 110) J.G. – *Wzory empiryczne dla obliczania katod wolframowych*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1946, R.19 (13), nr 2–4, s.39
- 111) J.G. – *Generalizacja i stabilizacja częstotliwości*, 1947
- 112) J.G. – *Z dokładnością 1 : 100 000 000. Relacje o zegarze kwarcowym lepszym od zegara ziemskiego*, „Problemy” 1947, t.III, nr 10/11, s. 548–553
- 113) J.G. – *Częstotliwość układów relaksacyjnych*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1947, R. 10(4), nr 3/4, s. 33–43
- 114) J.G. – *Lampa jarzeniowa jako indukcyjność*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1948, R.11(5), nr 1, s.1–8
- 115) J.G. – *Klasyfikacja i nomenklatura częstotliwości*, „Przegląd Telekomunikacyjny” 1948, R.21 (15), nr 5–6, s. 121–123
- 116) J.G. – *Technika wysokiej próżni*, Warszawa 1948 (strona tytułowa)

- 117) J.G. – *Jauge de MacLeod à compression multiples*, „Le Vide” 1949, nr 22–23, s.668–672
- 118) J.G. – *O najkorzystniejszych warunkach pracy wakuometru oporowego*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1949, nr 1–2, s. 1–11
- 119) J.G. – *Zegar atomowy – nowy wzorzec czasu*, „Problemy” 1949, R.V, nr 5(38), s. 346–347
- 120) J.G. – *Jeszcze dwa sposoby zapamiętywania liczby π* , „Problemy” 1949, R.V, nr 11(44), s. 771
- 121) J.G. – *Wpływ nieliniowości lampy na częstotliwość generatorów piezoelektrycznych*, „Kwartalnik Telekomunikacyjny” 1949, t.XII, nr 3/4, s. 33–42
- 122) J.G. – *Generacja i stabilizacja częstotliwości*, Warszawa 1950 (strona tytułowa)
- 123) J.G. – *Wakometr typu McLeod’a o kompresji wielokrotnej*, „Prace Badawcze Państwowego Instytutu Telekomunikacji” 1950, nr 2, s. 87–90
- 124) J.G. – *Wakometr kompensacyjny pochyły*, „Prace Badawcze Państwowego Instytutu Telekomunikacji” 1950, nr 2, s. 87–90
- 125) J.G. – *Próżnia jako materiał technologiczny*, „Problemy” 1950, R.VI, nr 4 (49), s.233–242
- 126) J.G. – *Natężenie prądu stabilizacji w bareterach z drutami równoległymi i spiralizowanymi*, „Prace Badawcze Państwowego Instytutu Telekomunikacji” 1951, nr, s.41–46
- 127) J.G. – *Oporowe stabilizatory prądu (baretery)*, „Prace Badawcze Państwowego Instytutu Telekomunikacji” 1951, nr 4, s.35–46
- 128) J.G. – *Pomiary bardzo niskich ciśnień*, „Mechanik” 1951, rozdz. XXII, s.359–370
- 129) J.G. (tłum.) W.F.Włosow – *Lampy elektronowe*, 1951 (strona tytułowa)
- 130) J.G. – *Generatory wielkiej stałości częstotliwości z ujemnym sprzężeniem zwrotnym*, „Archiwum Elektrotechniki” 1952, t.I, z. 1, s. 3–38
- 131) J.G. – *Genierowanie wysokoczęstotliwościowych kolebanii i stabilizacja częstoty*, 1953 (przekład z języka polskiego)

- 132) J.G. – *Negative Feedback Oscillators of High Frequency Stability*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1953, t. I, nr 1–2, s. 33–37
- 133) J.G. – *Gienieratory z otriciatelnoj obratnoj cwjazju dajuszczije wysokuju stabilnost czastoty*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1953, t.I, nr 1/2, s.39–43
- 134) J.G. – *Indukcyjność i oporność ujemna elementu pobudzającego o zaskoku napięcia*, „Archiwum Elektrotechniki” 1953, t.II, z.3–4, s.305–322
- 135) J.G. i W.Rosiński – *Nierównomierność powierzchni krzemu pod względem wydajności detekcji*, „Archiwum Elektrotechniki” 1953, t. II, nr 3–4, s.330–331
- 136) J.G. i W.Rosiński – *Zależność niektórych parametrów tranzystora germanowego od temperatury*, „Archiwum Elektrotechniki” 1953, t.II, nr 3–4, s. 333–334
- 137) J.G. – *Technologia wysokiej próżni*, Warszawa 1953 (strona tytułowa)
- J.94. Prace drukowane J.G.
- 138) J.G. – *Non-linear Analysis of Piezo-electric Oscillator with Great Frequency Stability*, „Bull. Docum. And Inform. O.I.R.” 1954, nr 49, s.195–198
- 139) J.G. – *Une analyse non lineaire l’un generateur à quartz stabilisé de la fréquence*, Referat na X sesję O.I.R., 1954, ss. 43
- 140) J.G. – *Nieliniarny analiz piezoelektrycznego gienieratora z bolszoj ustrojczinostiu czastoty*, Referat na X sesję O.I.R., 1954, ss. 41
- 141) J.G. i L.Sosnowski – *Elektronika ciała stałego*, 1954 (masz. pow., druk 1957)
- 142) J.G. – *Arc Inductance and Dynatron Capacitance*, „Bulletin Academie Polonaise des Sciences” 1954, t.II, nr 1, s.41–45
- 143) J.G. – *O „indukcyjności” łuku i „pojemności” dynatronu*, „Archiwum Elektrotechniki” 1954, t.III, z.1, s. 3–30
- 144) J.G. – *„Induktywnost” dugi i „jokomost” dinatrona*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1954, t. II, nr 1, s.41–44

- 145) J.G. – *Generatory oporowo-pojemnościowe w części teorii nieliniowej*, „Archiwum Elektrotechniki” 1954, t. III, z. 1, s.3–30
- 146) J.G. – *The Non-linear Theory Approach to Resistance Capacitance Oscillators*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1954, t.II, nr 4, s.185–189
- 147) J.G. – *Nieliniowy analiz reostatno-jokomostnych gienieratorow*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1954, t. II, nr 4, s. 193–196
- 148) J.G. – *Rozszerzenie zasady równowagi mocy urojonej harmonicznych na układy o widmach ciągłych*, „Archiwum Elektrotechniki” 1954, t. III, z.4, s.499–507
- 149) J.G. – *On the Extension of the Principale of Imaginary Power Balance of Harmonics to Circuit with Continuos Spectra*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1954, t. II, nr 3, s.131–135
- 150) J.G. – *Rasszirenje principa balansu reaktywnej moszczności garmonik na sistemy so spłosznymi spektrami*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1954, t.II, nr 3, s.135–138
- 151) J.G. (tłum.), H.H. Skilling, *Fale elektromagnetyczne*, Warszawa 1954 (strona tytułowa)
- 152) J.G. (tłum.), W.F.Własow – *Lampy elektronowe*, Warszawa 1954 (strona tytułowa)
- 153) J.G. – *Okres granicznego cyklu drgania nieliniowego*, „Archiwum Elektrotechniki” 1955, t.IV, z.2, s.269–278
- 154) J.G. i W.Rosiński – *Doświadczalne tranzystory punktowe model TP*, „Komunikaty” 1955, t.IV, z.2, s.381–384
- 155) J.G. – *Limit Cycle Period of Non-linear Oscillation*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1955, t.III, nr 2, s.85–91
- 156) J.G. – *Period przedielnego cikla nieliniejnowo kolebania*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1955, t. III, nr 2, s.87–93
- 157) J.G. – *Cykl graniczny układów drgań o jednym wyraźnym elemencie magazynującym energię*, „Archiwum Elektrotechniki” 1955, t. IV, z. 4, s.509–520

- 158) J.G. – *Technologia wysokiej próżni*, Warszawa 1955, ss. 350 (wyd. II) (strona tytułowa)
- 159) J.G. – *Stalność częstotliwości generatora o dużych pojemnościach w siatce i anodzie*, „Archiwum Elektrotechniki” 1956, t.V, z. 1, s.35–68
- 160) J.G. – *Frequency Stability of LC Oscillators with Large Grid and Anode Capacitances*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1955, t. III, nr 3, s.149–155
- 161) J.G. – *Stabilność gienieratorow LC s bolszymi jomkostiami w sietkie i anodie*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1955, t.III, nr 3, s.153–159
- J.95. Prace drukowane J.G.
- 162) J.G. – *Stabilisation de la frequence d'emetteurs (la frequence des oscillateurs LC)*, VIII Plenarne posiedzenie C.C.I.R 1956, s.1–13
- 163) J.G. – *Frequency Stabilization at Transmitters (LC Oscillator Frequency)*, VIII Plenary Assembly C.C.I.R 1956, s.1–8
- 164) J.G. – *Czastota gienieratorow s tokom sietki*, „Biuletyn Polskiej Akademii Nauk” 1956, t.IV, nr 3, s.205–208
- 165) J.G. – *Generarea oscilatiilor de inalta frecventa si stabilizarea frecventei*, Bukareszt 1957, ss. 444
- 166) J.G. – *Parametry generatora LC a stalosc jego częstotliwości*, „Archiwum Elektrotechniki” 1957, t.VI, z.4, s.563–571
- 167) J.G. – *LC-Oscillator Parameters and Frequency Stability*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1957, t.V, nr 4, s.235–242
- 168) J.G. – *Technologija vysokogo wakuuma*, Moskwa 1957 (wyd. 2) (strona tytułowa)
- 169) J.G. – *Zagadnienia nieliniowej teorii drgań elektrycznych*, „Zeszyty Problemowe Nauki Polskiej” 1957, nr 11, s.57–71
- 170) J.G. – *Elektronika ciała stałego*, „Zeszyty Problemowe Nauki Polskiej” 1957, z. 8, s. 9–30
- 171) J.G. – *Determination at Parallel and Sens Resistances in Oscillator Circuits*, „Bulletin de l'Academie Polonaises des Sciences” 1958, t. VI, nr 3, s.173–180

- 172) J.G. – *Frequency Stability of Oscillator with Harmonic Filter*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1958, t.VI, nr 6, s.359–363
- 173) J.G. – *La systematisation de l'influence des lacteurs non linear sur la frequence du generateur LC*, „Sbornik Referatu” 1958, s.293–302
- 174) J.G. – *Wytwarzanie drgań elektrycznych*, Warszawa 1958, ss.539 (strona tytułowa)
- 175) J.G. – *O definicjach podstawowych pojęć związanych z badaniami*, „Materiały z prac Rady d/s Techniki” 1959, z.1, s.131–143
- 176) J.G. i W.Nowacki – *Razrabotka obszczegosudarstwiennych planow naucznych issledowanij i opyt roboty nad nimi*, „Żurnal Polskiej Akadiemii Nauk” 1960, t. V, nr 3/4 (19/20), s. 1–16
- 177) J.G. i W.Nowacki – *Some Experiences from Work on National Plans of Scientific Research*, „The Review of Polish Academy of Sciences” 1960, t. V, nr 3/4 (19/20), s. 1–18
- 178) J.G. – *Le manometre thermique à compression*, „Advanced in Vacuum Sciences and Technology” 1960, t.1, s.288–289
- 179) J.G. – *Frequency of Autooscillations in Circuit with Non-linear Reactance Excited by Non-linear Negative Resistor*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1960, t.VIII, nr 10, s. 601–606
- 180) J.G. – *Pulse Compression of Gas by Untight Piston*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1960, t. VIII, nr 11–12, s.665–672
- 181) J.G. – *The Thermal Vacuum Gauge in Pulse Pressure Operation*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences”, 1961, t.IX, nr 1, s.45–51
- 182) J.G. – *Gas Desorption at Rubbing Surfaces in High Vacua*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1961, t.IX, nr 2, s.111–112
- 183) J.G. – *Próżniomierz ciepłno-przewodowy o kompresji impulsowej*, „Archiwum Elektrotechniki” 1961, t.X, z. 3, s.763–782
- 184) J.G. – *IV Kongres Techników Polskich*, „Nowe Drogi” 1961, nr 3, s.64–65

- 185) J.G. – *Umeliability of Ionization Gauges and its Consequences*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1961, t.IX, nr 4
- 186) J.G. – *Pulse-compression Thermal Vacuum Gauge*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1961, t. IX, nr 5
- 187) J.G. – *Influence of the Supply Voltage on the Frequency at Self-oscillators*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1961, vol. IX, nr 11
- 188) J.G. (tłum.), H.Skilling – *Fale elektromagnetyczne*, 1961(wyd.II), ss. 251 (strona tytułowa)
- J.96. Prace drukowane J.G.
- 189) J.G. – *Discrepancies in Readings at Ionization Gauges*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1962, t.X, nr 4, s.15–19
- 190) J.G. – *Discrepancies in Readings at Ionization Gauges*, „Proceedings of the Symposium on Electron and Vacuum Physics Hungary” 1962, s.273–278
- 191) J.G. i S.Pytkowski – *The Examination of Ultrahigh Vacuum by „flash-filament” Method*, „Proceedings of the Symposium on Electron and Vacuum Physics Hungary” 1962, s.337–340
- 192) J.G. – *Współczesna służba czasu i częstotliwości wzorcowych*, „Problemy Telekomunikacji” 1962, s.7–11
- 193) J.G. – *Elektrotechnika na progu nowego okresu*, „Podst. Probl. Współczes. Tech. PAN” 1962, t.X, s.23–31
- 194) J.G. – *Gas Desorption on Rubbing Surfaces in Vacua*, 1962, s.186–187 (nadb.)
- 195) J.G. – *Pulse-Compression Thermal Vacuum-Gauge. Manometre thermique compression par impulsion*, „Le Vide” 1962, nr 98, s.164–172
- 196) J.G. – *Elektronika. Jej przeszłość, teraźniejszość i przyszłość*, „Nauka Polska” 1962, R.XI, nr 1 (43), s.5–17
- 197) J.G. – *Elektrotechnika, jej prośloje, nastojaszczje i buduszcze*, „Żurnal Polskiej Akadiemii Nauk” 1963, t.VIII, nr 1 (29), s.1–9

- 198) J.G. – *Electronics, Past, Present and Future*, „The Review of the Polish Academy of Sciences” 1963, vol. VIII, nr 1 (29), s.1–10
- 199) J.G. – *High Vacuum Clean Metal Surface Pump*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1963, vol. IX, nr 4, s.21–25
- 200) J.G. – *Gas Desorption from the Ionization Gauge and the Pressure in High Vacuum Systems of Small Volume*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1963, vol. XI, nr 5, s.31–35
- 201) J.G. – *Stulecie Amerykańskiej Akademii Nauk*, „Nauka Polska” 1964, nr 1, s.110–112
- 202) J.G. – *L’electronique – histoire actuelle et perspectives d’avenir*, „Revue” 1964, nr 1, s.17–25
- 203) J.G. – *Gumanizm poznania*, „Sowietskaja Rossija” 1964, nr 27, s.1
- 204) J.G. – *Księga jubileuszowa dla uczczenia zasług naukowych Aleksandra Krupkowskiego* odbitka, 1964, s.7–8
- 205) J.G. – *Nowoczesna nauka w nowoczesnym państwie (refleksje z okazji XX-lecia Polski Ludowej)*, „Nauka Polska” 1964, nr 4, s. 1–13
- 206) J.G. – *Rozwój elektrotechniki*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1964, s.289
- 207) J.G. – *Rozwój nauki w XX-leciu Polski Ludowej*, „Nowe Drogi” 1964, nr 16, s. 235–244
- 208) J.G. – *Sensitivity Gain Due to Electron Oscillators in Bayard-Alpert Ionization Gauge*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1964, t.XII, nr 8, s. 87–90
- 209) J.G. – *Frequency of Self Oscillations*, 1964, ss. 530 (strona tytułowa)
- 210) J.G. – *Cathode Dimension and Sensitivity in Bayard-Alpert Ionization Gauge*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1965, t. XIII, nr 3, s. 53–45
- 211) J.G. – *Głos w dyskusji nad referatem I. Maleckiego*, „Nauka Polska” 1965, nr 4, s.41–44

- 212) J.G. – *Bayard-Alpert Ionization Gauges Sensitivity vs. Collector Position in Anode Cross-section*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1965, t.XIII, nr 4, s.57–59
- 213) J.G. – *Radioelektronika, stan obecny, perspektywy i zadania badawcze*, „Nauka Polska” 1965, nr 6, s.1–15
- 214) J.G. – *Radiotechnika, stan obecny, perspektywy i zadania badawcze*, „Problemy” 1965, R. XXI, nr 8 (233), s.450–458
- 215) J.G. – *Radioelectronics, Present Status, Prospects and Research Tasks*, „The Review” 1966, nr 1, s. 13–23
- 216) J.G. – *La radio-electronique. Etat actuel, perspectives d’avenir et problemes de la recherche*, „Revue” 1966, nr 1, s. 14–26
- 217) J.G. – *Radioelektronika, nynyeshnie sostoianije, perspektiwy i issledowatelskije zadacz*, „Żurnal” 1966, nr 1, s.13–22
- 218) J.G. – *Nauka w obchodach tysiąclecia Państwa Polskiego*, „Nauka Polska” 1966, R.14, nr 1 (61), s.1–3
- 219) J.G. – *Czułość próżniomierza jonizacyjnego typu Bayarda-Alperta a rozmiar elektrody głowicy*, „Archiwum Elektrotechniki” 1966, t.XV, z.2, s.459–476
- 220) J.G. – *Kilka uwag na temat pracy instytutów naukowo-badawczych*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1966, nr 4(8), s.5–8
- 221) J.G. – *Kilka uwag na temat badań naukowych w kraju*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1966, nr 1–2 (5–6), s.5–8
- 222) J.G. – *X-ray Effect vs. Ionization Gauge Geometry*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1966, t.XIV, nr 6, s.87–93
- 223) J.G. – *Próżniomierz jonizacyjny ze zmniejszonym efektem promieni X*, „Koloquium polsko-francuskie” 1966, s.18
- 224) J.G. i S.Pytkowski, D.Szaniawska – *Próżniowa destylacja siarki z rudy tarnobrzesckiej i keku*, „Biuletyn Informacyjny” 1966, nr 9, s.505–517
- 225) J.G. – *Polska nauka i polskie uczenie w gody stroitelstwa socjalizma*, „Wiesticnik Akademii Nauk SSSR” 1966, nr 10, s.46–52
- 226) J.G. – *Gauge manometrique à collecteur exterieur pour pressions très basses*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1966, t.XIV, nr 10, s.169–177

J.97. Prace drukowane J.G.

- 227) J.G. – *O właściwszą strukturę szkolnictwa wyższego*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1967, nr 1 (9), s.3–13
- 228) J.G. – *O właściwszą strukturę szkolnictwa wyższego*, „Życie Szkoły Wyższej” 1967, R.15, nr 9, s.3–17
- 229) J.G. – *300-lecie Francuskiej Akademii Nauk*, „Nauka Polska” 1967, nr 2, s.71–72
- 230) J.G. – *Une nouvelle jauge pour la mesure des très basses pressions*, „Prace Przemysłowego Instytutu Elektroniki” 1967, R.VIII, nr 1 (24), s.159–170
- 231) J.G. – *Ionization Gauges with Reduced Electronic Desorption Effects*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1967, t.XV, nr 4, s.33–42
- 232) J.G. – *Zagadnienia informacji naukowej*, „Nauka Polska” 1967, nr 5, s.65–69
- 233) J.G. – *Sensitivity Gain Due to Electron Oscillators in the Ionization Gauge with Outside Collector*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1967, t.XV, nr 8, s.107–110
- 234) J.G. – *The Electron Space Charge in the Ionization Gauges with Outer Collector*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1967, t.XV, nr 8, s.107–110
- 235) J.G. – *Life and Work of Maria Skłodowska-Curie*, 1967, s.2–19 (nadb.)
- 236) J.G. – *Życie i działalność Marii Skłodowskiej-Kiurii*, 1967, s.3–18 (nadb.)
- 237) J.G. – *O polsko-radzieckiej współpracy naukowej*, „Życie Szkoły Wyższej” 1967, nr 10, s.13–19
- 238) J.G. – *Znaczenie Rewolucji Październikowej dla rozwoju nauki*, „Nowe Drogi” 1967, nr 12, s.67–76
- 239) J.G. – *Rozmowa o postępie technicznym*, „Nowe Drogi” 1967, s.82–84
- 240) J.G. – *Type Vacuum Gauge for the Lowest Pressions*, Seminar on U.N.V sci a techn. Esztergom 1967, ss. 10
- 241) J.G. – *Remarks on Scientific Research*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1968, nr 2 (14), s.6–8

- 242) J.G. – *The Development of Ionization Gauge for Very Low Pressures* (referat na IV Międzynarodowy Kongres Próżniowy), 1968, ss. 15, „Proceedings of the Fourth International Vacuum Congress” 1968, s.631–637
- 243) J.G. – *Electronic Desorption Component in the Collector Current at Ionization Gauges*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1968, t.XVI, nr 4, s. 37–46
- 244) J.G. – *The Behaviour of a Gauge with Reduced Electronic Desorption Effect at Changing the Anode Current*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1968, t.XVI, nr 4, s.47–50
- 245) J.G. – *Les jauges ionisation effets reduits du rayonnement X et de la desorption electronique*, „Archiwum Elektrotechniki” 1969, t.XVIII, z. 1, s.151–170
- 246) J.G. – *On Some Properties of the Ionization Gauge of J.G. type*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1968, t.XVI, nr 5, s.67–74
- 247) J.G. – *Achievements of the Polish Research*, „Tekniks Vetenskaplig Forskning” 1968, nr 8, s.272–274
- 248) J.G. – *Pomiary najwyższych próżni*, „Podstawowe Problemy” 1968, nr 3, s.13–60
- 249) J.G. – *La sensibilité de la jauge a collecteur cache*, „Le Vide” 1968, nr 136, s.240–244
- 250) J.G. – *La jauge du type Bayard-Alpert sans et avec modulation*, „Archiwum Elektrotechniki” 1969, t.XVIII, z.1, s.139–150
- 251) J.G. – *Welcome Speech*, Warszawska Konferencja URSI 1968, s.9–10
- 252) J.G. – *Zagadnienia wysokich próżni*, Warszawa 1968 (strona tytułowa)
- 253) J.G. – *Niektóre zadania nauki a produkcja*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1969, nr 2 (18), s.3–12
- 254) J.G. – *Reasonable Stabilization of Electron Current in Ionization Gauges*, „Bulletin de l’Academie Polonaise des Sciences” 1969, t.XVII, nr 2, s.27–34
- 255) J.G. – *On the Possibility of Continuous Pumping on Mobile Surfaces by Alternating Sorption and Desorption*, „Bulletin de

- l'Academie Polonaise des Sciences" 1969, t.XVII, nr 5, s.49–58
- 256) J.G. – *La jauge du type Bayard-Alpert avec et sans modulation*, „Le Vide” 1969, nr 140, s.116–129
- 257) J.G. – *A Comparative Study of Modulated Bayard-Alpert Gauges and on Extractor Gauge*, „Vacuum” 1969, s.24–30
- 258) J.G. – Note Referring to J.S.Cleaver and W.H.Zakrzewski Paper on „*A Comparative Study of Modulated Bayard-Alpert Gauges and on Extractor Gauge 1-6, April 1969*”
- 259) J.G. – *Pression limite dans le jauge ionization avec la collecteur exterieur cache*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences” 1969, t.XVII, nr 7, s.59–70
- 260) *Przemówienie Prezesa Polskiej Akademii Nauk Czł. Rzecz. PAN Janusza Groszkowskiego na IV Plenum KC PZPR*, „Nauka Polska” 1969, nr 6, s.24–28
- 261) J.G. – *Zadania nauki a produkcja*, „Zeszyty Problemowe przy WRN w Katowicach” 1969, nr 6, s.33–37
- 262) J.G. – *Nauka i jej rola w okresie 25-lecia Polski Ludowej*, 1969, ss.37 (nadb.)
- 263) J.G. – *Les jauges à effets reduits du rayonnement X et de la desorption electronique*, „Le Vide” 1969, nr 142, s.226–238
- 264) J.G. – *Ciśnienie graniczne głowicy jonizacyjnej z zewnętrznym kolektorem ekranowym*, „Prace ITE PAN” 1969, nr 52, s.3–16
- 265) J.G. – *Naukowie spriwobitnictwo miż Polskuju Akadiemieu Nauk i Akademieu Nauk URSR*, „Miżnarodni naukowci zwjazki” 1969, s.103–109
- J.98. Prace drukowane J.G.
- 266) J.G. – *Minęło ćwierćwieku...Drukarnie Naukowe Polskiej Akademii Nauk w dwudziestopięcioleciu słowo wstępne*, Warszawa-Wrocław 1969
- 267) J.G. – *The Place of Learning and Research in People's Poland*, „The Review” 1970, nr 2, s.1–24
- 268) J.G. – *La science et son rôle du cours des 25 premières années du régime de la Pologne Populaire*, „Revue” 1970, nr 2, s.1–25
- 269) J.G. – *Nauka i jej rola w okresie 25-lecia Polski Ludowej*, „Nauka Polska” 1970, nr 2–3, s.1–24

- 270) J.G. – *Nauka i jej rol za 25 liet narodnoj Polshi*, „Żurnal Polskoj Akademii Nauk” 1970, t.XV, nr 2, s.1–23
- 271) J.G. – *Zagadnienia badań naukowych w świetle uchwał IV Plenum KC PZPR*, „Nauka Polska” 1970, nr 2–3, s.159–165
- 272) *W kregu inspiracji leninowskich. Zagajenie Prezesa Polskiej Akademii Nauk prof.dr Janusza Groszkowskiego*, (nadb.), 1970
- 273) *W kregu inspiracji leninowskich. Podsumowanie sesji przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk prof. dr Janusza Groszkowskiego*, (nadb.), 1970
- 274) J.G. – *Na 100-lecie urodzin Lenina*, „Nauka Polska” 1970, nr 4, s.1–4
- 275) J.G. – *The Centenary of Lenin's Birth*, „The Review” 1970, nr 3, s. 1–4
- 276) J.J. – *Pour le 100-e Anniversaire de la naissance de Lenine*, „Revue de l'Academie Polonaise des Sciences” 1970, nr 3, s.1–4
- 277) J.G. i S.Pytkowski – *Joints thermo-élastique démontables à vide*, Actes du deuxième colloque franco-polonais de technique du vide, Paris 1970
- 278) J.G. – *Instytut dobrze służy ojczyźnie*, „Prace Przemysłowego Instytutu Telekomunikacji”, 1969/1970 R.20, Warszawa 1970, s.1
- 279) J.G. – *Opening Address of Prof. J.Groszkowski*, „Fluid Dynamics Transactions” t.6, Pt.I, s.5–8
- 280) J.G. – *Preface* (The International Conference of General Principales of Thesauri Building), 1970
- 281) J.G. – *Ionization Gauge with a Modulator Opareting without Electron Current*, „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences”, 1970, t. 18, nr 11
- 282) J.G. – *Pomiary najwyższych próżni*, „Podstawowe Problemy Współczesnej Techniki”, 1970, t.XIV, s.13–60
- 283) J.G. – *Nauka i jej rola w okresie 25-lecia Polski Ludowej*, w: *Z problemów polityki naukowej*, Warszawa 1970, s.18–54

- 284) J.G. i S.Pytkowski – *Termoelastyczne połączenia próżnioszczelne rozbiwalne*, „Prace Przemysłowego Instytutu Elektrotechniki”, 1970, R.12, s.57–60
 - 285) J.G. i S.Pytkowski – *Letter to the Editor*, „Vacuum. The International Journal and Abstracting Service for Vacuum Science and Technology” 1971
 - 286) J.G. – *Front Jedności Narodu*, 1971
 - 287) J.G. – *Pomiary najwyższej próżni metodami jonizacyjnymi* 1971, s.156–176 (nadb.)
 - 288) J.G. – *Organization y perspectivas de las ciencias en la republica popular de Polonia*, „Serie actividades” Hawana 1971 nr 20, s.8–12
 - 289) J.G. – *II Kongres Nauki Polskiej. Cele, zadania, organizacja*, „Nauka Polska” 1971, nr 6, s.1–11
 - 290) J.G. – *Second Congress of Polish Science. Goals, tasks, organization*, „The Rewiew” 1972, nr 1, s.1–11
 - 291) J.G. – *II Kongress polskich uczonych. Celi, zadaczi i organizacja*, „Żurnal Polskoj Akadiemii Nauk” t.17, 1(65), s.1–10
- J.99. Prace drukowane J.G.
- 292) J.G. – *Spółeczeństwo wobec Frontu Jedności Narodu*, „Kultura i Spółeczeństwo” 1972 R.16, nr 2, s.3–9
 - 293) J.G. – *Technika wysokiej próżni*, Warszawa 1972 (strona tytułowa)
 - 294) J.G. – *Copernic et son époque*, „Cinquième centaire de la naissance de Nicolas Copernic célébré à Paris par l'UNESCO”, 1973, s.9–18
 - 295) J.G. – *Bilans obchodów Roku Nauki Polskiej i obchodów 500 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika*, „Nauka Polska” 1974, nr 2, s.22–24
 - 296) J.G. – *Technika wysokiego wakuuma*, Moskwa 1975 (strona tytułowa)
 - 297) J.G. i S.Pytkowski – *Możliwość zastosowania modulacji napięciem sinusoidalnym do dokładnego pomiaru wysokiej i bardzo wysokiej próżni*, s.242–243

- 298) J.G. i S.Pytkowski – *Development Trends in the Field of UHV Measurements*, „Proc. 6th Czechoslovak. Conf. On Electronics and Vac. Ph. Bratislava” Aug. 23–26, 1976, v.2, s.33–39
- 299) J.G. – *Znaczenie techniki próżni w przemyśle i badaniach naukowych*, 1976
- 300) J.G. i W.Górski – *Osiągnięcia badawcze z dziedziny wysokiej próżni*, ITE PW, s.237–239
- 301) J.G. i S.Pytkowski, W. Trzoch – *Continuous Modulation Method of UHV Measurements*, „Proc. 7th Intern. Vac. Congr. And 3rd Intern. Conf. Solid Surfaces” Wiedeń 1977, s.121–124
- 302) J.G. – *Thermal Conductivity of Gases within a Wide Range of Pressures*, „Bulletin de l'Académie Polonaises des Sciences. Serie des sciences techniques” 1977 t.25, nr 8, s.109–111
- 303) J.G. – *W sprawie wykładni pojęcia zawistości*, „Państwo i Prawo” 1971, z.1(371), s.125–130
- 304) J.G. – *Narodzin CCIR – ówczesny stan nauki i techniki radiowej*, „Przegląd Telekomunikacyjny” 1978, nr 9, s.261–264
- 305) J.G. – *Technika wysokiego wakuu*, 1980 (strona tytułowa)
- 306) J.G. i S.Hahn, *Radio Science 50 years ago*, 1980 (?)
- 307) J.G. – *Nauki radiowe przed 50 laty*, „Przegląd Telekomunikacyjny” 1980, nr 1, s.3–6
- 308) J.G. – *Przemówienia inauguracyjne na pierwszym posiedzeniu Komitetu Terminologii PAN*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1980, nr 2(62), s.210–211
- 309) J.G. – *Spojrzenie laika na ochronę środowiska*, „Aura” 1981, nr 4, s.14–15
- 310) J.G. – *Technika próżniowa w nauce i przemyśle*, „Problemy” 1981, nr 7/8, s.2–10
- 311) J.G. – *Gas flow in an axially moving tube as a basis of molecular pump operation*, „Archiwum Elektrotechniki” 1981, t. 30, z. 1, s. 3–9 (w tym wersja polska *Przepływ gazu w przesuwającym się osiowo przewodzie jako podstawa działania pompy molekularnej*)
- 312) J.G. – *Urządzenia próżniowe*, Warszawa 1982 (strona tytułowa)
- 313) J.G. – *Elektronika na progu nowego okresu*, b.d.
- 314) J.G. – *La systématisation de l'influence des facteurs non linéaires sur la fréquence du generateur LC*, b.d.



Witold Nowacki

Joanna Lewandowska
(Warszawa)

MATERIAŁY WITOLDA NOWACKIEGO (1911–1986) III-293

Witold Nowacki urodził się 20 lipca 1911 r. w Zakrzewie pod Gnieznem w rodzinie inteligenckiej. Był jednym z dziewięciorga dzieci Ludwika Nowackiego – pracownika majątku Chełmickich i Bronisławy z d. Czyżewskiej. Uczył się w gimnazjach: w Gdańsku (do 1921 r.), Gnieźnie (1921–1922) oraz gimnazjum humanistycznym w Nakle nad Notecią, gdzie w 1929 r. uzyskał maturę. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa Politechniki Gdańskiej. Studia łączył z pracą zarobkową i rozwijaniem zainteresowań, m. in. przez rok uczęszczał do konserwatorium w Gdańsku. W 1934 r. uzyskał dyplom inżyniera budownictwa na podstawie pracy z żelbetnictwa (projekt ciągłego mostu łukowego) wykonanej u prof. Doeincka. Następnie, po odbyciu służby wojskowej w Szkole Podchorążych Saperów w Modlinie, rozpoczął w 1935 r. pracę (jako inżynier konstruktor) w Biurze Projektowym inż. T. Obmińskiego w Gdyni. Był współautorem licznych projektów konstrukcji żelbetowych m. in. Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Gdańsku, magazynów portowych w Gdyni, kina Polonia w Gdańsku, gmachu Urzędu Celnego w Gdańsku.

W tym okresie w Leżajsku 12 lutego 1936 r. zawarł związek małżeński z Janiną Sztabianką.

W 1937 r. przeniósł się do Firmy Budowlanej F. Skąpski, gdzie pracował w charakterze kierownika budowy hali głównej fabryki samolotów w Mielcu, aż do zmobilizowania go w końcu sierpnia 1939 r. Po przebyciu kampanii wrześniowej, w randze ppor. Batalionu Mostów Kolejowych, dostał się do niewoli niemieckiej w dn. 28 września 1939 r.. W wojskowym obozie jenieckim, oflag II c w Arnswalde i Woldenbergu (dzisiejszym Choszcznie i Dobiegniewie), brał udział w kształceniu studentów i techników, w ramach Studium Dokształcania Politechnicznego kierowanego przez profesora Kazimierza Michałowskiego i doc. Józefa Rolifskiego. Wykładał m.in. matematykę, teorię sprężystości, mechanikę budowli.

Stworzył zaczątki swojej szkoły naukowej. Wiele czasu poświęcał także na samokształcenie, tutaj przygotował podstawowe założenia swoich pierwszych prac naukowych – doktorskiej i habilitacyjnej. W obozie jenieckim przebywał do wyzwolenia.

Po powrocie z niewoli objął kierownictwo Katedry Statyki Budowli na Wydziale Budownictwa Przemysłowego Politechniki Warszawskiej z tymczasową siedzibą w Lublinie. Pracował tam od stycznia do września 1945 r. W Politechnice Warszawskiej, we wrześniu 1945 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie pracy *Statyka rusztów płaskich*, a w grudniu tegoż roku, po obronie pracy habilitacyjnej *Dynamika układów ramowych* uzyskał „veniam legendi” z mechaniki budowli. We wrześniu 1945 r. przeniósł się do Gdańska, gdzie 15.IX.1945 r. objął, jako zastępca profesora, Katedrę Teorii Sprężystości i Plastyczności na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Gdańskiej. Zajmował się tam m. in. organizacją Katedry i Dziekanatu, programów kształcenia i organizacją pracy akademickiej.

22.X.1948 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym Politechniki Gdańskiej.

W latach 1947–1949 prowadził dodatkowo wykłady w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Szczecinie, a w roku 1950 wykłady w Państwowym Instytucie Matematycznym w Warszawie. Równolegle pracował jako konstruktor, zaprojektował m. in. chłodnie rybne w: Świnoujściu, Kołobrzegu, Gdyni, Halę sportową w Łodzi.

W 1952 r. wraz z rodziną przeniósł się do Warszawy. 20 marca 1954 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1952–1955 prowadził działalność naukową i dydaktyczną jako profesor Politechniki Warszawskiej sprawując jednocześnie funkcję kierownika Katedry Mechaniki Budowli na Wydziale Budownictwa Przemysłowego, następnie od 1955 r. kierował Katedrą Teorii Sprężystości i Plastyczności na Wydziale Matematyki i Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. W 1969 r. objął kierownictwo Instytutu Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego i sprawował je do 1977 r. Wychował liczną młodą kadrę naukową. Wielu jego uczniów uzyskało tytuły doktora i profesora, m. in. Sylwester Kaliski.

Prócz pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej w uczelniach zajmował się pracą organizacyjno-naukową w PAN. 9.IV.1952 r. został powołany na członka korespondenta PAN, a 12 czerwca 1956 r. – na członka

rzeczywistego PAN. W latach 1952–1958 zajmował stanowiska Sekretarza Wydziału IV Nauk Technicznych PAN, w latach 1958–1965 Zastępcy Sekretarza Naukowego PAN, od 1966 do 1968 r. Sekretarza Naukowego PAN, w okresie 1969–1977 Wiceprezesa PAN i w latach 1977–1980 Prezesa PAN.

W. Nowacki, będąc w najwyższych władzach PAN przyczynił się do powstania wielu nowych placówek np.: Instytutu Podstawowych Problemów Techniki, Międzynarodowego Centrum Matematycznego im. St. Banacha, Instytutu Ekologii PAN, Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN, Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN.

Wykładał także w wielu uczelniach zagranicznych np.: w uniwersytetach w: Belgradzie, Bukareszcie, Sofii, Pizie, Wiedniu, Paryżu, Grenoble, Tuluzie, Sztokholmie, Tsing Hua w Pekinie, w CNRS (Centre Nationale des Recherches Scientifiques) w Paryżu, w Międzynarodowym Centrum Nauk Mechanicznych w Udine (Włochy).

W styczniu 1981 r. przeszedł na emeryturę, ale dalej pracował bardzo intensywnie, uczestniczył w posiedzeniach Prezydium i Zgromadzenia Ogólnego PAN, kierował pracami komitetu redakcyjnego Biuletynu Zagranicznego PAN.

W ciągu prawie półwiecza działalności twórczej, prof. W. Nowacki opublikował ponad 200 prac naukowych (w tym 17 dużych monografii i podręczników), które zostały przetłumaczone na wiele języków, np. monografia *Dynamika budowli* przetłumaczona była na 7 języków, a *Researches on elastics thin plates and shells* została wydana m. in. w języku chińskim.

Dorobek twórczy prof. W. Nowackiego mieści się w obrębie ogólniejszych działów nauk mechanicznych, takich jak: teoria płyt i powłok sprężystych, teoria sprężystości i termosprężystości, teoria lepkosprężystości, teoria mikropolarnej sprężystości, magnetosprężystość i termodyfuzja.

W. Nowacki przyczynił się do powstania licznych towarzystw i komitetów naukowych polskich i zagranicznych np.: Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej, Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego, Komitetu Gospodarki Wodnej, Komitetu Elektryfikacji Polski, Society of Theoretical and Applied Mechanics w Kharagpur (Indie).

Pełnił funkcje przewodniczącego licznych komitetów, związków i towarzystw naukowych np.: Komitetu Naukowego Mechaniki, Komitetu Przestrzennego

Zagospodarowania Kraju, Komitetu Badań i Prognoz „Polska 2000” PAN, Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budowlanych, International Society for Interaction of Mechanics and Mathematics.

Był także współzałożycielem czasopism specjalistycznych np.: *Archiwum Mechaniki Stosowanej*, *Biblioteki Mechaniki Stosowanej*, *Journal of Technical Physics*, *Rozpraw Inżynierskich*, *Mineralogia Polonica*, *Prac Geologicznych*, *Proceedings of Vibration Problems*.

Był przewodniczącym wielu rad redakcyjnych m.in.: *Archiwum Mechaniki Stosowanej*, *Rozpraw Inżynierskich*, *Biblioteki Mechaniki Stosowanej*, *Journal of Technical Physics* oraz członkiem wielu komitetów redakcyjnych np.: *International Journal of Engineering Sciences*, *Journal of Elasticity*, *Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*. Był także wieloletnim przewodniczącym Rady Programowej wydawnictw „Arkady” i „PWN”.

Uczestniczył, z wygłaszaniem referatów, w licznych kongresach naukowych, np.: w Kongresie Nauki Chińskiej (1955), Międzynarodowym Kongresie Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej w Kharagpurze (Indie, 1955), Kongresach Międzynarodowej Unii Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej: w Londynie (1948), w Brukseli (1956), w Stresa we Włoszech (1960), w Providence w USA (1963), w Monachium (1964), w Wiedniu (1966), w Moskwie (1972), w Delft w Holandii (1976), w Toronto (1980).

Witolda Nowackiego uhonorowano licznymi wyróżnieniami m. in. dziewięcioma doktoratami honoris causa nadanymi przez senaty znanych uczelni krajowych i zagranicznych: Politechnik: Gdańskiej (1971), Łódzkiej (1981), Poznańskiej (1971) i Warszawskiej (1981), Royal Institut of Technology w Sztokholmie (1977), Uniwersytetów: w Glasgow (1968), Grenoble (1979), Liège (1978), Warszawskiego (1981); członkostwami zagranicznych Akademii Nauk: Czechosłowackiej (1965), Austriackiej (1975), Bułgarskiej (1970), Królewskiego Towarzystwa w Edynburgu (1979); członkostwami honorowymi: Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (1972), Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (1977), Komitetu Mechaniki (1980).

Otrzymał szereg państwowych nagród naukowych polskich i zagranicznych m. in.: Indywidualną II stopnia (1949), Indywidualną I stopnia (1955 i 1964), Medal Kubańskiej AN (1967), Medal Czechosłowackiej AN (1976), Medal Bułgarskiej AN (1979), Medal im. M. Kopernika PAN

(1982) oraz odznaczenia państwowe: Złoty Krzyż Zasługi (1948), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1954), Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (1959), Order Sztandaru Pracy I kl. (1964), Nagrody I Stopnia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego (1967, 1971), Tytuł Zasłużonego Nauczyciela (1971), Medal XXX-lecia Polski Ludowej (1976), Order Budowniczych Polski Ludowej (1977), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1980).

W. Nowacki był również działaczem politycznym. W latach 1967–1969 był zastępcą członka KC, a w latach 1974–1980 członkiem KC PZPR.

Prof. Witold Nowacki zmarł w Warszawie 23 sierpnia 1986 r.. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim.

Materiały W. Nowackiego pochodzą z lat 1947–1985, wpłynęły do Archiwum PAN 14 marca 1989 r. jako dar żony – Janiny Nowackiej. Rozmiar spuścizny wynosi ok. 0,55 mb. Zostały one uporządkowane i zinventaryzowane przez mgr Joannę Lewandowską w 1994 r. Spuściznę podzielono na cztery zasadnicze grupy, zgodnie z wytycznymi przyjętymi w Archiwum PAN.

Grupa I – prace twórcy spuścizny z lat 1947–1983 jest największą częścią spuścizny, liczy 39 jednostek i składa się z 3 podgrup, które obejmują:

- A. Prace,
- B. Wykłady i przemówienia okolicznościowe,
- C. Materiały warsztatowe.

W podgrupie A. wyodrębniono część „a” monografie i podręczniki (11 jednostek archiwalnych), którym nadano układ chronologiczny. Materiały zgrupowane w tej części, fragmentarycznie dokumentują główne kierunki rozległej twórczości naukowej W. Nowackiego, a zwłaszcza w dziedzinie statyki, wytrzymałości materiałów, mechaniki i dynamiki budowli, teorii powłok, teorii sprężystości i termosprężystości. Większość pozycji z tej grupy była opublikowana, niestety tylko „Teoria Stropów Grzybkowych” została zachowana w całości, pozostałe pozycje są zachowane fragmentarycznie.

Część „b” – artykuły obejmuje 18 jednostek archiwalnych. Większość z nich została opublikowana i z nich utworzono odrębne jednostki archiwalne, uporządkowane chronologicznie. Drobne prace niepublikowane, bądź zachowane w bardzo małych fragmentach zgrupowano we wspólnych jednostkach tematycznych zaopatrzonych w aneksy.

Część „c” – zawiera referaty. Utworzono z nich 5 jednostek uporządkowanych chronologicznie, 2 referaty były opublikowane.

Podgrupa B obejmuje zaledwie 3 jednostki, jedną stanowią 3 wykłady z klasycznej teorii sprężystości a drugą cykl wykładów nt. termosprężystości (w języku włoskim), który został wygłoszony w Centre Internationale des Sciences Mechaniques (Międzynarodowe Centrum Nauk Mechanicznych) w Udine we Włoszech. Do tej podgrupy włączono również wspomnienie pośmiertne o prof. Zbigniewie Wasiutyńskim.

Nieliczne materiały warsztatowe (podgrupa C) obejmują notatki, streszczenia i wypisy ze źródeł drukowanych oraz literatury głównie nt. teorii sprężystości, termosprężystości i Ośrodka Cosseratów.

Grupa II – materiały działalności twórcy spuścizny zawiera 7 jednostek archiwalnych. Są to fragmentaryczne materiały z lat 1960–1981 dające zaledwie wycinkowy zarys rozległej działalności Witolda Nowackiego w zakresie organizacji nauki i kontaktów zagranicznych, trochę szerzej reprezentowane jest opiniowanie prac naukowych. Materiały tej grupy zostały podzielone na 2 podgrupy (A i B), wewnątrz nich, jednostkom nadano układ rzeczowo-chronologiczny.

Podgrupa A obejmuje dokumentację działalności organizacyjno-naukowej w PAN, kontaktów zagranicznych twórcy spuścizny, współdziałania akademii nauk krajów socjalistycznych.

Podgrupa B zawiera oceny prac doktorskich, habilitacyjnych, opinie o działalności naukowej ludzi nauki oraz opinie wydawnicze.

Grupa III dotycząca materiałów biograficznych z lat 1967–1983 zawiera tylko 1 jednostkę: fragment życiorysu autora, jego wizytówki oraz

fotokopie zeznań świadków dot. pobytu W. Nowackiego w obozie jenieckim w Arnswalde i Woldenbergu w czasie II wojny światowej.

W skład IV grupy weszła dość obszerna korespondencja z lat 1958–1985, została ona podzielona na wychodzącą, w której znajduje się 198 kopii i brudnopisów listów twórcy spuścizny pisanych w 6 językach oraz znacznie mniej liczną (59 listów) korespondencję wpływającą, nadesłaną przez uczonych krajowych i zagranicznych. W ramach obu działów listy zostały ułożone alfabetycznie wg nazwisk odbiorców lub nadawców. Listy dotyczą przeważnie spraw zawodowych, zawierają wiele ciekawych informacji o organizacji życia naukowego w kraju po wojnie i współpracy polskich placówek naukowych z zagranicznymi ośrodkami. Na szczególną uwagę zasługuje zbiór listów od Wacława Olczaka. Bardzo interesująca jest też korespondencja napływająca po grudniu 1981.

Do grupy V zaliczono materiały osób trzecich z lat 1963–1977 (2 jednostki archiwalne), są to 2 listy oraz przykłady obliczania ram i belek nieustalonego autora.

Spuścizna Witolda Nowackiego, otrzymała w Archiwum PAN, sygnaturę III-293. Inwentarz obejmuje 53 jednostki i 7 aneksów.

Źródła i bibliografia

1. Archiwum Polskiej Akademii Nauk: Materiały Witolda Nowackiego, sygn. III-293, j. 47.
2. Archiwum Polskiej Akademii Nauk: Minerwa Polska, sygn. I-8.
3. Kączkowski Zbigniew: *Witold Nowacki*, „Inżynieria i Budownictwo” 1987, nr 1, s. 45–46.
4. Kączkowski Zbigniew, Bartkowiak Ewa: *Professor Witold Nowacki (1911–1986)*, „Bull. Acad. Sc. Tech. Sc.” 1987, nr 1/2, s. 1–4.
5. Kostrzewski Jan: *Pamięci Witolda Nowackiego*, „Nauka Polska”, 1987, nr 2, s. 203–209.
6. *Kto jest kim w Polsce*, Warszawa, 1984, s. 673.

7. Litwiniszyn Jerzy: *Działalność naukowa W. Nowackiego*, „Nauka Polska”, 1981, nr 11–12, s. 118.
8. Nowacki Witold: *Notatki autobiograficzne* Warszawa, 1985.
9. Nowacki Witold: *Zapiski do autobiografii*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, 1985, nr 1, s. 3–77.
10. Nowacki Witold: „Rocznik Uniwersytetu Warszawskiego”, 1962, z. III, s. 102–103; 1971, z. X, s. 81–82.
11. Nowiński J.: *Witold Nowacki*, „Nauka Polska”, 1957, nr 3, s. 105–112.
12. Przybyłowska Roma: *Cyrk Nowackiego, czyli jak tworzyć szkoły naukowe o światowym znaczeniu*, „Życie i Nowoczesność”, 1973, nr 181, s. 1–3.
13. Rawicz Juliusz: *Życiorysy z tęczą*, Warszawa, 1975, s. 97–122.
14. Sokołowski Marek: *Witold Nowacki (1911–1986)*, „Nauka Polska”, 1987, nr 2, s. 207–209.
15. Śródka Andrzej, Szczawiński Paweł: *Witold Nowacki w: Biogramy uczonych polskich*, Wrocław 1988, cz. IV Nauki Techniczne, s. 243–252.
16. *Who's who in the world*, 5th edition, 1980–1981, Chicago, 1980, s. 707.

PRZEGŁĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1–39
A. Prace	1–34
a. Monografie i podręczniki	1–11
b. Artykuły	12–29
c. Referaty	30–34
B. Wykłady i przemówienia okolicznościowe	35–37
C. Materiały warsztatowe	38–39
II. Materiały działalności twórcy spuścizny	40–46
A. Materiały działalności organizacyjno-naukowej	40–42
B. Oceny prac doktorskich, habilitacyjnych, działalności naukowej i wydawniczej	43–46
III. Materiały biograficzne	47
IV. Korespondencja	48–49
V. Materiały rodziny i osób obcych	50–51
Aneksy 1–7	

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace

a. Monografie i podręczniki

1. *Teoria stropów grzybkowych*
Monografia
Przed 1954, kkp., sz., s. 108
Druk: „Prace Instytutu Techniki Budowlanej” Warszawa, 1954
2. *Zagadnienia termosprężystości*
Fragmenty monografii
Przed 1960, rkp., druk, l., k. 66
Druk: Warszawa 1960
3. *Stropy grzybkowe*
Fragment monografii
Po 1962, rkp., masz., druk, l., k. 72
4. *Rozwiązywanie półprzestrzeni sprężystej*
Fragmenty pracy o nieustalonym tytule
Po 1963, rkp., masz., l., k. 71
5. *Dynamiczne zagadnienia termosprężystości*
Fragmenty podręcznika dla szkół wyższych
Ok. 1964, rkp., masz., l., k. 174
Druk: Warszawa 1965
6. *Teoria sprężystości*
Fragmenty podręcznika dla szkół wyższych
1968, rkp., masz., druk, l., k. 274
Druk: Warszawa 1971
7. *Teoria niesymetrycznej sprężystości*
Fragmenty monografii
Przed 1970, rkp., masz., druk, l., k. 235
Druk: Warszawa 1970
8. *Termosprężystość*
Wybrane rozdziały monografii, streszczenie *Napężenia cieplne w ciałach niejednorodnych* oraz bibliografia do II wydania monografii

Ok. 1970 i po 1983, rkp., masz., kkp., l., k. 108

Druk: Wrocław 1972

9. *Mechanika budowli*

Monografia (obszerne fragmenty), korespondencja wydawnicza

Przed 1976, rkp., masz., druk, l., k. 319

Druk: Warszawa 1976

10. *Dynamika budowli*

Monografia (fragmenty)

Przed 1972, rkp., masz., druk, l., k. 120

Druk: Warszawa 1972

11. *Efekty magnetoelektryczne w stałych ciałach odkształcalnych*

Fragmenty monografii

1978, rkp., l., k. 74

Druk: Warszawa, 1983

b. Artykuły

12. *Metoda odkształceń w zastosowaniu do płaskich układów kratowych*

Przed 1947, rkp., masz., l., k. 9

Druk: fragm.: *Wyboczenie układu ramowego w płaszczyźnie i z płaszczyzny*

Warszawa, 1947

13. *Z zagadnień teorii rusztów płaskich*

Przed 1954, rkp., kkp., l., k. 46

Druk: „Archiwum Mechaniki Stosowanej” 1954, vol. 6, nr 1

14. *Drgania skrętno-giętne belki*

Belka na sprężystym podłożu

Drgania łuków

Drgania radialne kuli sprężystej

4 artykuły

ok. 1957, rkp., l., k. 19

15. *Problem kuli. Metoda rozwiązywania. Zagadnienia wewnętrzne i zewnętrzne*

Po 1963, rkp., l., k. 21

16. *Mieszane zagadnienia brzegowe elastodynamików*

Przed 1964, rkp., l., k. 12

17. *Zasada zachowania energii. Bilans entropii*

Przed 1966, rkp., masz., druk, l., k. 10

Druk fragm.: *Dynamiczne zagadnienia termosprężystości*

Warszawa, 1966

18. *Odształcenia mikropolarne.*

Ok. 1968, rkp., l., k. 29

19. *Propagacja fali monochromatycznej w nieskończonej płycie*

Przed 1969, rkp., masz., l., k. 11

Druk: „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences Serie des Sciences Techniques” 1969, vol. 17, nr 1

20. *Propagacja fali podłużnej w nieskończonym pręcie o przekroju kołowym*

Przed 1969, rkp., l., k. 13

Druk: „Bull. Acad. Pol. Sc. Ser. Sc. Tech.” 1969, vol. 17, nr 1

21. *Równania podstawowe w nieskończonej przestrzeni sprężystej*

1969, rkp., l., k. 14

Druk: „Bull. Acad. Pol. Sc. Ser. Sc. Tech.” 1969, vol. 17, nr 1

22. *Ruch falowy w przestrzeni sprężystej.*

Ok. 1969, rkp., kkp., l., k. 32

23. *Generacja fal w nieskończonej przestrzeni mikropolarnej*

1969, rkp., l., k. 9

Druk: „Bull. Acad. Pol. Sc. Ser. Sc. Tech.” 1969, vol. 17, nr 2

24. *Teoria mikropolarnej sprężystości*

1970, rkp., druk, l., k. 23

Druk: „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej”, 1970

25. *Teoria mikropolarnej termosprężystości*

1970, rkp., druk, l., k. 7

26. *Problem dysorsyjny w mikropolarnej sprężystości*

1973, rkp., l., k. 17

Druk: „Bull. Acad. Pol. Sc. Ser. Sc. Tech.” 1973, vol. 21, nr 6

27. *Theory of Elastic Hemotropic Material*

1977, rkp., j. ang., l., k. 11

28. *Artykuły dotyczące półprzestrzeni sprężystej*

1960–1963 i b.d.l., k. 46, zob. aneks 1

29. *Wzory transometryczne dla pręta prostego i zakrzywionego*
B.d., rkp., l., k. 7

c. Referaty

30. S. Kaliski, W. Nowacki: *Rozprzestrzenianie się zaburzeń magneto-sprężystych w ciałach lepkosprężystych*
Referat wygłoszony na International Symposium on Stress Waves in Anelastic Solids. Brown University, Providence, USA, 1963
1963, rkp., l., k. 27
31. *Kierunki rozwoju mechaniki teoretycznej i stosowanej*
Referat wygłoszony na Zjeździe Jubileuszowym Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Warszawa, 1967
Tekst i korespondencja
1967, rkp., masz., l., k. 12
Druk: „Mechanika Teoretyczna i Stosowana” 1968, vol. 4, nr 3
32. *Dynamiczne zagadnienia stałych dielektryków*
Ok. 1969, rkp., l., k. 5
33. *Zagadnienia magneto-sprężystości*
B.d. rkp., l., k. 15
34. *Termodyfuzja w stałych ciałach odkształcalnych*
B.d., rkp. na folii, l., k. 8

B. Wykłady i przemówienia okolicznościowe

35. Wykłady z klasycznej teorii sprężystości
Ok. 1970, rkp., l., k. 34
36. *Les problèmes dynamiques de la thermoélasticité*
Wykłady wygłoszone w Centre Internationale des Sciences Mécaniques w Udine we Włoszech
1971, rkp., masz., j. włos., l., k. 202
37. Wspomnienie pośmiertne o prof. Zbigniewie Wasiutyńskim (wygłoszone nad grobem)
1974, rkp., l., k. 7

C. Materiały warsztatowe

38. Notatki, streszczenia i wypisy ze źródeł o różnej tematyce m.in. na temat niesymetrycznej teorii sprężystości i problemu dystorsyjnego w Ośrodku Cosseratów
ok. 1961, b.d., rkp., l., k. 13
39. Bibliografia do teorii sprężystości
Po 1969, rkp., druk, j. ang., niem. i pol., l., k. 18

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI TWÓRCY SPUŚCIZNY

A. Materiały działalności organizacyjno-naukowej

40. Polska Akademia Nauk
Notatki, ocena planu koordynacyjnego, podziękowania, kontakty zagraniczne
1966–1981, rkp., masz., kkp., j. ang., pol. i ros., l., k. 89
41. Międzynarodowy Instytut Ośrodków Ciągłych w Warszawie
Materiały dotyczące utworzenia i lokalizacji Instytutu
1962–1963, rkp., masz., kkp., rys. na kalce, l., k. 65
42. Konferencje i kongresy
Programy, zaproszenia, karty zgłoszeń
1963–1971, rkp., masz., kkp., j. pol. i ros., l., k. 14

B. Oceny prac doktorskich, habilitacyjnych, działalności naukowej oraz wydawnicze

43. Oceny prac doktorskich
1960–1975, b.d., rkp., masz., j. ang., niem. i pol., l., k. 215, zob. aneks 2
44. Oceny prac habilitacyjnych
1970–1975, b.d., rkp., masz., j. ang. i pol., l., k. 49, zob. aneks 3
45. Oceny działalności naukowej pracowników nauki
1961–1975, rkp., masz., j. ang. i pol., l., k. 91, zob. aneks 4
46. Opinie o pracach dla celów wydawniczych
1964–1971, rkp., l., k. 8, zob. aneks 5

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

47. Fragment życiorysu i wizytówki, zeznania świadków dotyczące pobytu W. Nowackiego w obozie jenieckim w czasie II Wojny Światowej
Ok. 1967, 1983, rkp., masz., druk, kkp., j. pol. i ros., l., k. 12

IV. KORESPONDENCJA

48. Korespondencja wychodząca, osoby A–T
Kopie i brudnopisy listów
1958–1985, b.d., rkp., masz., j. ang., niem., pol., ros. i włos., l., k. 210, zob. aneks 6
49. Korespondencja wpływająca, osoby C–T
1960–1985, rkp., masz., j. ang., franc., pol. i ros., l., k. 81 zob. aneks 7

V. MATERIAŁY RODZINY I OSÓB OBCYCH

50. Listy Janiny Nowackiej i Erwina Y. Rodina
1963, 1977, masz., j. ang. i niem., l., k. 2
51. Autor nieustalony: Przykłady obliczeń ram i belek
B.d., rkp., l., k. 43

ANEKS 1

- J.28. Artykuły dotyczące półprzestrzeni sprężystej
1. Dwuwymiarowe zagadnienia Lamba w półprzestrzeni sprężystej
1960, k. 14
 2. Jednowymiarowe zagadnienie elastokinetyki w półprzestrzeni sprężystej.
1960, k. 4
 3. Osiowo-symetryczne zagadnienie Lamba w półprzestrzeni sprężystej.
Ok. 1960, k. 11

4. *Fale podłużne w nieskończonej przestrzeni sprężystej.*
Ok. 1963, k. 11
5. *Półprzestrzeń sprężysta. Rozwiązanie Terzawy i Sneddona.*
Ok. 1963, k. 8
6. *Model nieskończony i skończony.*
1963, k. 3
7. *Wzory Bettiego dla dyktacji i składowych wektora rotacji.*
B.d., k. 9

ANEKS 2

- J.43. Oceny prac doktorskich.
1. Amarnath A.: *Some Boundary Value Problems in Elasticity with and Without Magnetic Field.* – 1975
 2. Anandam C.: *Wave Propagation in Piezoelectric Media.* – 1973
 3. Bhattacherjee Madhusudan: *Some Elastomechanical Problems.* – b.d.
 4. Biswas Rathindra Nath: *Use of Singular Integral Equations and Green's Functions to Certain adjoining problems of Elasticity.* – 1970
 5. Chakrabarti Aloknath: *Integral Transform and Function Theoretic Method Applied to Elasticity and Allied Subjects.* – b.d.
 6. Chakravorta Kanai Lal: *Problems of Thermal Stresses in Viscoelastic Medium.* – 1975
 7. Chandrashekhava K.: *Elastic Thermal Stress Analysis in Plates and Cylinders.* – 1966
 8. Chmaja Jerzy: *Badania nieliniowego mieszanego zagadnienia brzegowego teorii sprężystości metodą potencjału.* – 1969
 9. Choudhury Aloy Roy: *On the Study of Some Electromechanical and Magnethomechanical Problems.* – 1973
 10. Das Bimalendau: *On Some Problems of Thermoelasticity* – b.d.
 11. De Tapan Kumar: *Some Problems of Elasto-dynamics.* – 1972
 12. Dhar Kumar Paritosh: *Some Problems on Elastomechanical and Mechanical Effects in Elastic Solids.* – 1974
 13. Gałka Andrzej: *praca bez tytułu* – 1971

14. Ghosh Surendralal M.: *Vibrations of Viscoelastic and Elastic Bodies*. – 1969
15. Guh Milir Kumar: *Studies on Some Uniqueness and Integral Equations Associated with Theory of Elasticity and Allied Fields*. – 1970
16. Hieke Hermann: *Untersuchungen zur Rekristallisation*. – 1973
17. Jatra P. Ramakrishna: *Crack problems in Elastodynamics*. – 1975
18. Mahalanabis Ranjit Kumar: *Some Problems of Thermoelasticity*. – b.d.
19. Mati Sachndranath: *Problems of Thermal in Elastic Bodies Containing Cracks*. – 1975
20. Majorkowska-Knap Krystyna: *Płaskie zagadnienia mikropolarnej sprężystości*. – b.d.
21. Mitra D. N.: *Some Elastic and Elastic-plastic Boundary Value Problems*. – 1966
22. Mukhopahayay Arabind: *Propagation of Disturbances in Different Media*. – 1966
23. Nanarin Surya: *A Study of Some Vibrational Problems in Elasticity*. – 1973
24. Nath Baij: *A Study of Some Mixed Boundary Value Problems in Elasticity and Thermoelasticity*. – 1974
25. Pal Ram Prasad: *Some Problems of Thermoelasticity*. – 1973
26. Parhi Harekrushna: *Effect of Couplestresses on Some Elastostatic Problems*. – 1973
27. Paul H. S.: *Mechanical interaction in Piezo-electric crystals*. – 1963
28. Prasad Satish Chandra: *Some Problems of Thermoelasticity*. – 1971
29. Purushotham C.M.: *On the Propagation of Waves in an Electrically Conducting Elastic Medium Permeated by a Magnetic Field*. – b.d.
30. Ramachandra Rao B.S.: *Eigen-function Expansions with Applications to the Theory of Elasticity*. – 1965
31. Rao B. Kesava: *Some Problems in Large Elastic Deformation*. – 1965

32. Rudnicki Winczesław: *Zagadnienia kontaktowe stempla pierścieniowego dla półprzestrzeni i warstwy sprężystej*. – 1972
33. Sarkar Gopinath: *On Some Problems of Elastodynamics with Special Reference to Seismology*. – 1970
34. Sengupta Pranranjan: *Some Boundary Value Problems of Solid Mechanics*. – 1975
35. Siddaveere Gowda R.M.: *Thermal Effects in Beams, Plates and Shells*. – 1973
36. Sierpiński Kazimierz: *O rozwiązaniach podstawowych i zagadnienia początkowe w termodynamice ciał stałych*. – 1974
37. Singh Artar: *Axisymmetric Stress Distribution Problems in Elasticity*. – 1960
38. Srivastava Vinod Kumar: *Some Vibrational Problems in Magnetoelasticity and Thermoelasticity*. 1975
39. Usidus Czesław: *Wpływ naprężeń momentowych w dwóch modelach ciał mikropolarnych na rozwiązanie zagadnień płaskich oraz teorii skręcania*. – 1974
40. Wadhawan M.C.: *Thermoelastic Response of Isotropic Media*. – b.d.
41. Witalewski Piotr: *Analiza naprężeń termicznych w maszynach betonowych*. – 1975
42. Wyrwiński Julian: *Ciało sprężyste lokalnie niejednorodne*. – 1970
43. Yadava B.: *Certain Problems in Electromechanics and Magnetomechanics*. – b.d.

ANEKS 3

J.44 Oceny prac habilitacyjnych

1. Frischbier Reinhard: *Ein Eigenspannungs modell für Verbundküsper* – b.d.
2. Kossecka Elżbieta: praca bez tytułu na temat teorii defektów w ośrodku ciągłym – 1974 oraz życiorys i spis publikacji E. K.
3. Kurlandzki Jerzy: *Rozwiązywanie problemów brzegowych do równań parabolicznych, eliptycznych, hiperbolicznych metodą perturbacji obszarów*. – 1970

4. Mazurkiewicz Zbigniew: praca bez tytułu na temat ogólnego rozwiązania zagadnienia brzegowego dla pręta niejednorodnego. – b.d.
5. Mikołajczyk Henryk: *Zagadnienia nieciągłych warunków brzegowych dla prostokątnych płyt trójwarstwowych*. – 1965
6. Reipert Zbigniew: *Drgania ram obciążonych siłą ruchomą* – 1970
7. Thurn Zygmunt: praca bez tytułu na temat teorii przewodnictwa cieplnego i naprężeń cieplnych – b.d.

ANEKS 4

J.45 Oceny działalności naukowej pracowników nauki

1. Bilewicz Eugeniusz – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1973
2. Dembicki Eugeniusz – nadanie tytułu prof. zwyczajnego – 1975
3. Derski Włodzimierz – nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego – 1971
4. Filipkowski Jan – powołanie na docenta etatowego – 1961
5. Finder Władysław – przejście z Politechniki Warszawskiej na Uniwersytet Warszawski – 1961
6. Frąckiewicz Henryk – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1969 i zwyczajnego oraz autoreferat – 1974
7. Gałka Andrzej – powołanie na docenta kontraktowego – 1974
8. Gutkowski Witold – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1970
9. Herrmann Klaus – uznanie za samodzielnego badacza naukowego – po 1974
10. Kaliski Sylwester – powołanie na członka rzeczywistego PAN – 1969
11. Malisz Bolesław – opinia o całokształcie działalności naukowej – 1970
12. Mazurkiewicz Zbigniew – powołanie na członka korespondenta PAN – 1973
13. Mikołajczyk Henryk – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1974
14. Niemunis Tadeusz – zatrudnienie jako pracownika naukowego Politechniki Warszawskiej – 1974
15. Perzyna Piotr – nadanie tytułu prof. zwyczajnego – 1975
16. Puri Pratap – nadanie tytułu profesora – 1975

17. Reipert Zbigniew – nadanie tytułu docenta habilitowanego – 1973
18. Singh Vikramaditya – nadanie tytułu prof. Penjabi University – 1973
19. Sokołowski Marek – nadanie tytułu prof. zwyczajnego – 197
20. Stefaniak Jarosław – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1974
21. Wesołowski Zbigniew – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1969
22. Więckowski Józef – nadanie tytułu prof. zwyczajnego – 1973
23. Wilde Piotr – nadanie tytułu prof. nadzwyczajnego – 1971

ANEKS 5

J.46 Opinie o pracach dla celów wydawniczych

1. Mitzel Adam: *Reologia betonu*. – 1969
2. Reipert Zbigniew: *Drgania ram obciążonych siłą ruchomą*. – 1969
3. Sokołowski Marek: *O teorii naprężeń momentowych w ośrodku ze związanymi obrotami*. – 1971

ANEKS 6

J.48 Korespondencja wychodząca

Ambarcumjan S.A.	1960	1. 1
Arutjunjan N.X.	1960	1. 2
Baluška	1960	1. 1
Balaš J., Hanuška A.	1963	1. 1
Baziliewicz Vladimir	1953	1. 1
Bergman Stefan	1965	1. 1
Bilby B. A.	1962	1. 2
Biliński Bronisław	1962, 1964	1. 3
Biot M.A.	1960	1. 1
Bogunowicz Vladimir	1958	1. 1
Bordoni	1962	1. 1
Bors Constantin	1962–1965	1. 3
Barankow G.	1961–1963	1. 3
Brousse P.	1964	1. 1

Było Zbigniew	1963	1. 2
Carafoli Elie	1961	1. 1
Chadwick Peter	1974–1982	1. 5
Chakravarty K.C.	1960–1962	1. 2
Chien Wei-zang	1985	1. 1
Chmurowicz	1959, 1960	1. 2
Chwalla Ernest	1959	1. 1
Csonka P.	1963	1. 1
Daniłowska Walentyna	1962	1. 1
Eringen Comal A.	1962	1. 1
Geleji A.	1964	1. 1
Goodier J. N.	1960–1962	1. 2
Grigoljuk I.	1960	1. 1
Grigoriew Adrian	1961, 1963	1. 2
Hanuška A. (patrz Balaš J.)		
Havelka	1963	1. 1
Hetnarski R.	1965	1. 1
Iliew L.	1963	1. 1
Iljuszina A. A.	1963	1. 2
Jaeger Thomas A.	1965	1. 2
Johnson F.H.	1964	1. 1
Kerr Arnold D.	1960	1. 1
Kitowier K. A.	1964	1. 1
Knietow Michail	1963	1. 1
Koiter W. T.	1959	1. 3
Kolousek Vlodimir	b.d.	1. 1
Kolsky H.	1963	1. 1
Kožesznik Jaroslav	1960, 1965	1. 3
Kravtchenko Julien	1961–1966	1. 6
Lightfoot E.	1959–1964	1. 3
Livin Salomon	1965	1. 1
Maksimović-Ćupurdija Jelena	1972–1982	1. 3
Mandel J.	1964	1. 2
Mangeron D.	1964–1965	1. 2
Ma Min Youan	1962	1. 1
Mc Nowin John	1961	1. 1

Melan E.	1959, b.d.	1. 2
Michajłow G. K.	1960	1. 1
Mistouflet P.	1964	1. 1
Moisil Gr. C.	1960–1962	1. 3
Moisil P.	1963	1. 1
Moret Leon	b.d.	1. 1
Morgante Sergio	1962	1. 1
Murthy M.G.K.	1960–1961	1. 2
Musheliszwili N.I.	1961–1963	1. 3
Napolitano Luigi	1962	1. 1
Naruoka Masao	1959	1. 1
Neel Louis	1961	1. 2
Negre R.	1962	1. 1
Neuber H.	1964	1. 1
Ogibałow P. M.	1961–1963	1. 4
Pan H. H.	1963	1. 1
Pannwitz Erika	1959–1964	1. 3
Paria G.	1963	1. 1
Parkus Heinz	1959–1962, b.d.	1. 10
Paulson M.	1964	1. 1
Payne L.E.	1959	1. 1
Pivko Sv.	1962	1. 1
Podstrigacz J. S.	1960	1. 1
Pogorzelski H. A.	b.d.	1. 1
Prager W.	1962–1963	1. 3
Predelenzu Mircea	1959	1. 1
Press L.T.D.	1963	1. 1
Rabinowicz I. M.	1961–1963	1. 3
Radok J. R. M.	1959–1962	1. 7
Robotnow J. N.	1963	1. 2
Robson John D.	1981–1983	1. 4
Sawin Gurij N.	1959–1974	1. 6
Seth B.R.	1964	1. 1
Singh Arvar	1960	1. 1
Sneddon Ian N.	1959–1981	1. 8
Sobrero Luigi	1962–1964	1. 9

Stanford E. G.	1963	1. 1
Sterenberga Eli	1960–1964, b.d.	1. 5
Synge J.L.	1959	1. 1
Takeuti Yoitiro	1978	1. 2
Teodoresku P.	1964	1. 1
Listy do osób nieustalonych	1965	1. 3

ANEKS 7

J.49 Korespondencja wpływająca

Chadwick Peter	1975–1976	1. 4
Chien Wei-zang	1985	1. 3
Eason George	1974	1. 6
Eringen Comal A.	1973	1. 1
Kravtchenko Julien	1963	1. 1
Maksimowicz-Ćupurdija Jelena	1974–1983	1. 9
Olczak Wacław	1970–1980, b.d.	1. 26
Robson John D.	1981–1983	1. 5
Sawin Gurij N.	1960, b.d.	1. 2
Truesdell Clifford	1979–1980	1. 2

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ARCHIWUM PAN W 1997 R.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Archiwum PAN dysponowało 25 etatami i zatrudniało 32 pracowników (w tym 16 niepełnoetatowych), w Warszawie 19 osób (w tym 11 niepełnoetatowych), w Krakowie 6 osób (w tym 1 niepełnoetatowy), w Poznaniu 5 osób (w tym 3 niepełnoetatowych), w Wodzisławiu 2 osoby (w tym 1 niepełnoetatowa).

Zatrudniono następujące osoby: mgr Michała Bokse (Poznań), od 1.09.1997 r., mgr Kamilę Bryll (Poznań), od 1.10.1997 r., Adama Żabczaka (Warszawa), od 15.10.1997 r., Kazimierza Kłodysa (Warszawa), od 15.11.1997 r. W okresie 1.01.–30.09.1997 r. zatrudniona była Edyta Głowacka (Poznań). Z pracy w Archiwum zrezygnował Mariusz Mrozek (Warszawa), od 31.01.1997 r.

Przeważają pracownicy działalności merytorycznej: 2 pracowników naukowych, 4 dokumentalistów dyplomowanych, 19 archiwistów, 2 pracowników inżyniersko-technicznych, 2 konserwatorów, 3 administracyjnych.

Zatrudniano 22 pracowników z wykształceniem wyższym, w tym 7 osób ze stopniem doktora, 2 osoby z wykształceniem pomaturalnym, 7 osób z wykształceniem średnim, zasadniczym i podstawowym.

Rada Naukowa odbyła 2 posiedzenia pod przewodnictwem prof. dr hab. Ryszarda W. Wołoszyńskiego. W dn. 24.02.1997 r. omówiono sprawozdanie z działalności Archiwum za 1996 r. oraz program prac na 1997 r. W dn. 8.12.1997 r. przedmiotem obrad były: miejsce i rola Archiwum w strukturze PAN w świetle nowej ustawy o PAN, działalność Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych przy Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich, archiwa placówek PAN w Warszawie, sytuacja Oddziału Archiwum PAN w Poznaniu.

Komisja Oceny Zakupów nie obradowała.

Kolegium Dyrekcji odbyło 2 posiedzenia w dniach: 24.02.1997 r. i 8.12.1997 r. Przedmiotem pierwszego z nich była ocena działalności Archiwum w 1996 r., program prac w 1997 r., kwestie wydania nowej wersji „Przewodnika

po zasobie Archiwum PAN". Na posiedzeniu w dniu 8.12.1997 r. zapoznano się z sytuacją Oddziału Poznańskiego Archiwum PAN oraz zwrócono uwagę na konieczność przyspieszenia tempa prac metodycznych, ze szczególnym uwzględnieniem opracowywania archiwalnego materiałów, w Oddziale Krakowskim APAN.

Stan zasobu i zbiorów Archiwum PAN w dn.31.12.1997 r.

W Warszawie napłynęło ok. 5,68 mb akt proveniencji kancelaryjnej i ok. 11,95 mb materiałów pochodzenia prywatnego. Zasób powiększył się o 17,63 mb

W Krakowie przekazano 18,05 mb akt kancelaryjnych i 6,16 mb spuścizn. Wybrakowano ok. 3,70 mb dokumentacji niearchiwalnej, Stan zasobu powiększył się o 21,51 mb

W Oddziale w Poznaniu wpłynęło 2,50 mb spuścizn. Stan zasobu powiększył się o ten metraż. W Wodzisławiu stan zasobu nie zwiększył się.

Wykaz nabytków zawiera załącznik nr 1.

Ogólny stan zasobu osiągnął liczbę 2 982,23 mb, z tego w Warszawie 1 561,13 mb, Krakowie 1 055,22 mb, Poznaniu 302,50 mb, Wodzisławiu 31. 63,40 mb

Komisja Metodyczna pod przewodnictwem mgr Hanny Dymnickiej-Wołoszyńskiej odbyła 6 posiedzeń dokonując oceny merytorycznej 10 inwentarzy spuścizn opracowanych w Warszawie.

Komisja Archiwalnej Oceny Dokumentacji pod przewodnictwem mgr Joanny Lewandowskiej udzieliła 11 zezwoleń na zniszczenie ok. 47 mb akt przeterminowanych.

Stan zbiorów mikrofilmów i fotografii w Warszawie i Oddziałach osiągnął liczbę 1 124 735 negatywów i 3 206 621 pozytyków, fotografii 25 962.

Zbiór Medali Naukoznawczych liczy 882 szt., map ok. 1 200 szt.

Księgozbiór w Warszawie i Oddziałach osiągnął liczbę 13 864 wol. druków zwartych i 12 285 wol. wydawnictw ciągłych.

ARCHIWUM PAN W WARSZAWIE

1. Naukowo-archiwalne opracowanie zasobu

Zinventaryzowano materiały: Ludwika Bazylowa (282 j.a.), Michała Kaczorowskiego (42 j.a.), Jana Kosima (8 j.a.), Mariana Nunberga (47 j.a.), Roberta Szewalskiego (57 j.a.), Janiny Zakrzewskiej (52 j.a.). Opracowano spis kartkowy materiałów Heleny Brodowskiej-Kubicz (159 j.a.).

Kontynuowano porządkowanie spuścizn: Henryka Elzenberga, Józefa Grabowskiego, Henryka Grossmana, Wacława Sierpińskiego, Witolda Sławińskiego. Rozpoczęto opracowywanie materiałów Stanisława Herbsta i Mariana Morelowskiego. Dokonano gruntownej melioracji inwentarza spuścizny Cezarii Baudouin de Courtenay Ehrenkreutz Jędrzejewiczowej. Decyzją Komisji Metodycznej dokonano zmiany nazwy zespołu na materiały rodziny Baudouin.

Uzupełniano wszystkie posiadane kartoteki, w szczególności kartotekę korespondencji.

Dr Michał Kulecki (AGAD) ukończył aneks zawierający opisy dokumentów papierowych i pergaminowych w spuściznie Zygmunta Wdowiszewskiego.

Mgr J. Zwolińska dokonała spisu materiałów F. Jarosy'ego a mgr D. Zamojaska i dr A. Kulecka wstępnego spisu materiałów spuścizny W. Kołosa (chemia), czl. PAN, prof. UW przechowywanych na Wydziale Chemii UW.

Kontynuowano prace w magazynie terenowym w Górze. Zespół w składzie: mgr A. Chodkowska, P. Krzewicki, dr A. Kulecka, a od listopada 1997 r. także A. Żabczak ułożył w porządku numerycznym spisy 5XX, 6XX, 7XX, akta Polskiego Towarzystwa Historycznego i I Kongresu Nauki Polskiej.

2. Nadzór nad narastającym zasobem aktowym

Mgr Joanna Lewandowska przeprowadziła 3 wizytacje w 3 placówkach PAN. Zatwierdzono 1 rzeczowy wykaz akt, ponadto konsultowano jeszcze 2 rzeczowe wykazy akt.

3. Dział mikrofilmów i fotografii

Stan zbioru mikrofilmów nie zmienił się i wynosi 1 127 735 klatek negatywów i 3 206 621 klatek pozytywów. Kolekcja fotografii uległa zwiększeniu o 48 szt. i liczy 25 908 szt. – dział jest prowadzony przez dr H. Szymczyk.

4. Zbiory specjalne

Kolekcja medali naukowawczych pod opieką P. Krzewickiego liczy 882 szt., map ok. 1 200 szt.

5. Biblioteka

Księgozbiór zwiększył się o 54 wol. druków zwartych oraz 37 wol. wydawnictw ciągłych. Udostępniono ok. 600 wol. druków zwartych i wydawnictw ciągłych. Bibliotekę prowadzi mgr Ewa Grzymała.

6. Konserwacja akt

Kontynuowano prace konserwatorskie nad aktami z zespołu Towarzystwo Naukowe Warszawskie. Ukończono konserwację j.30. Poddano zabiegom konserwatorskim j. nr 28 – akta Pracowni Antropologicznej. Przeprowadzono badania chemiczne i mikrobiologiczne. Karty zostały oczyszczone mechanicznie a następnie poddane kąpielom wodnym, odkwaszeniu i odplamianiu. Uzupełniono ubytki papierowe dzięki maszynie papierniczej wypożyczonej przez P.Dariusza Subocza (Toruń).

7. Wydawnictwa

Komitet Redakcyjny wydał „Biuletyn Archiwum PAN” nr 38, rozproszono 175 egz. „Biuletynu Archiwum PAN” nr 37.

8. Udostępnianie zasobu

Zanotowano 189 odwiedzin 85 użytkowników, którym udostępniono 1 245 j.a., wypożyczono na wystawy 11 szt. medali i 380 fotografii. Zrealizowano 87 kwerend, wykonano 5 000 szt. kserokopii.

9. Popularyzacja

1. Wystawa „Napoleon a Polska. Polacy a Napoleon” została zorganizowana przez Archiwum PAN i Muzeum M.St.Warszawy. Autorem scenariusza i katalogu wystawy był dr Robert Bielecki – dziennikarz PAP. Komisarzami wystawy byli: prof. dr Janusz Durko, dyrektor Muzeum Historycznego M.St.Warszawy oraz dr Hanna Krajewska, dyrektor Archiwum PAN.

Sekretarzem wystawy była mgr Ewa Grzymała. Ekspozycja była objęta patronatem wojewody warszawskiego Bohdana Jarzębskiego oraz Prezydenta M.St. Warszawy Marcina Świącieckiego. W skład Komitetu Honorowego wchodził ministrowie Rządu RP, ambasadorzy różnych krajów, potomkowie arystokracji napoleońskiej, przedstawiciele świata nauki i kultury. W ramach przygotowań do wystawy kwerendami objęte zostały archiwa i muzea Polski, Austrii, Belgii, Białorusi, Republiki Czeskiej, Francji, Hiszpanii, Litwy, Rosji, Szwajcarii, Ukrainy, Włoch, zbiory prywatne krajowe i zagraniczne. Zgromadzono 831 eksponatów skupionych w 16 działach tematycznych. Wystawa trwała w okresie 16.06.–30.09.1997 r. Była eksponowana w salach Muzeum Historycznego M.St. Warszawy. Mgr E.Grzymała prowadziła korespondencję w sprawach kwerend zagranicznych i krajowych, osobiście przeprowadziła kwerendy w kilku instytucjach warszawskich, uczestniczyła w pozyskiwaniu sponsorów i członków Komitetu Honorowego Wystawy. W kwerendach i przygotowaniach do wystawy uczestniczyli ponadto: mgr Dorota Zamojska, mgr Janina Zwolińska, dr Hanna Szymczyk, mgr Andrzej Szkopowicz, Przemysław Krzewicki, Ilona Kamińska-Powichrowska, mgr R.Dąbrowski, mgr M.Boksa.

2. Wystawa „A genio lumen. W 90-tą rocznicę powstania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego” została zorganizowana przez Towarzystwo Naukowe Warszawskie i Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Autorem scenariusza i katalogu wystawy była dr Alicja Kulecka. Komisarzami wystawy były: mgr Anita Chodkowska i dr Alicja Kulecka. Oprawę plastyczną zapewniła Anna Podgórzak. Ekspozycja objęta była patronatem Prezydenta M.St.Warszawy Marcina Świącieckiego. Zgromadzono na niej 660 eksponatów, archiwaliów i fotografii ze zbiorów Archiwum PAN. W kwerendach i przygotowaniach do wystawy uczestniczyli ponadto dr Hanna

Szymczyk, Przemysław Krzewicki, Ilona Kamińska-Powichrowska. Większość pracowników Archiwum pełniła dyżury na wystawie. Ekspozycja miała miejsce w Pałacu Staszica w sali TNW w okresie 10.09.–24.10.1997.

3. Niewielka wystawa planszowa „Mieczysław Wolfke (1883–1947). W pięćdziesiąt rocznicę śmierci” licząca 37 eksponatów została oparta o zbiory Archiwum. Celem jej było przypomnienie sylwetki wybitnego fizyka polskiego okresu międzywojennego. Realizatorami byli dr A. Kulecka i P. Krzewicki.

Dyrektor dr Hanna Krajewska wygłosiła referat poświęcony materiałom odnoszącym się do Marii Skłodowskiej-Curie przechowywanych w zasobie Archiwum na sesji zorganizowanej przez PAN i TNW.

10. Szkolenie i praktyki

Mgr Anita Chodkowska prowadziła praktyki zawodowe dla 17 uczniów II klasy Policealnej Szkoły Informacji, Archiwistyki i Księgarstwa (w semestrze zimowym 1996/97 – 9 praktykantów, w semestrze letnim 1996/97 – 8 praktykantów). Obroniono prace dyplomowe napisane pod kierunkiem mgr A. Chodkowskiej „Materiały Michała Kaczorowskiego” (III-314, 42 j.a.), „Materiały Janiny Zakrzewskiej” (III-317, 52 j.a.).

Dr Alicja Kulecka przeprowadziła pokaz archiwalny dla 2 grup studentów z zakresu archiwistyki dla edytorów III roku historii IH UW zatytułowany „Dzienniki i pamiętniki w zasobie Archiwum PAN”.

11. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Odbyto zebrania naukowe z następującymi tematami: „Spuścizna Kazimierza Ajdukiewicza” (dr J. Bugajski), „Archiwa w Niemczech” (dr H. Krajewska), „Archiwa naukowe placówek PAN” (dr A. Kulecka), „Materiały do historii spółdzielczości w APAN” (mgr A. Chodkowska), „Archiwa w Austrii” (dr H. Krajewska). Wysłuchano referatów następujących gości zagranicznych: dr Friderike Hillbrandt z „Österreichisches Biographisches Lexikon” na temat badań biograficznych i problemów redakcji notek biograficznych, dr Bernarda Woelderinka z Archiwum Królewskiego w Hadze „Historia i teraźniejszość Archiwum Królewskiego w Hadze” (AGAD), dr Natalii Cariowej z Oddziału Lwowskiego Centralnego Państwowego

Archiwum Historycznego Ukrainy dotyczący zasobu Archiwum oraz występujących w nim poloników, dr Vaclava Podanego z Archiwum Czeskiej Akademii Nauk na temat historii i form działalności tego Archiwum, prof. dr Siergieja Issakowa z Uniwersytetu w Tartu (Dorpacie) „Materiały dotyczące historii Polski w archiwach Estonii”.

12. Współpraca międzynarodowa i krajowa

Dyrektor Archiwum dr Hanna Krajewska była gościem Bawarskiej Akademii Nauk, Szwedzkiej Królewskiej Akademii Nauk oraz Austriackiej Akademii Nauk. Prowadziła kwerendy w Archiwum w Monachium dotyczące poloników w zasobie tego Archiwum. Przeprowadziła również poszukiwania w Archiwum Nobla rozproszonym w różnych miejscach Szwecji (Akademii Szwedzkiej, Instytucie Karolińskim, Fundacji Nobla, Archiwum Narodowym). Odbyła kwerendy dotyczące protestantów w Galicji w Bibliotece Narodowej, Archiwum Państwowym i Archiwum Ewangelickim w Wiedniu.

Mgr Dorota Zamojska przeprowadziła kwerendy w zbiorach rękopisów Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk i Centralnego Archiwum Państwowego Litwy (zespół Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie). Wzbogaciła zbiory o kserokopie materiałów biograficznych H. Elzenberga i M. Kridla oraz 2 protokoły posiedzeń Senatu USB (1919–1920, włączone do zespołu 103, j.33). Wykonała fotografie grobów uczonych polskich na cmentarzu na Antokolu i Rossie.

Archiwum było wizytowane przez dr Friderike Hillbrandt z „Österreichisches Biographisches Lexikon”, dr Natalię Cariową z Oddziału Lwowskiego Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy, dr Vaclava Podanego i dr Antonina Kostlana z Archiwum Czeskiej Akademii Nauk, dr Bernarda Woelderinka z Archiwum Królewskiego w Hadze, prof. dr Siergieja Issakowa z Uniwersytetu w Tartu (Dorpacie), dr Kurta Mühlbergera, dyrektora Archiwum Uniwersytetu Wiedeńskiego, dr Jürgena Kloosterhuisa z Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz (Berlin-Dahlem).

Archiwum współpracowało z Muzeum Historycznym M. St. Warszawy, Towarzystwem Naukowym Warszawskim, innymi muzeami, archiwami i bibliotekami, Instytutem Historii Nauki PAN, innymi placówkami PAN.

Dr H.Krajewska, mgr A. Chodkowska, dr A. Kulecka uczestniczyły w obradach III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich (wrzesień, Toruń). Dr H.Krajewska przewodniczyła obradom Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych, dr A.Kulecka wygłosiła referat popularyzujący zasób archiwów placówek PAN z Warszawy.

Dyrektor, dr H.Krajewska była organizatorem spotkania Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych SAP w dn.1.12.1997 r. Przedmiotem posiedzenia były kwestie ukonstytuowania się Sekcji oraz program jej działalności. Dr Hanna Krajewska została wybrana na Przewodniczącą tej Sekcji.

ODDZIAŁY TERENOWE ARCHIWUM PAN

1. Naukowo-archiwalne opracowanie zasobu

W Oddziale Archiwum PAN w Krakowie kontynuowano prace nad inwentarzami spuścizn Antoniny Leńkowej, Mariana Tokarskiego, Władysława Kotwicz, Zygmunta Grodzińskiego, Stanisława Kutrzeby, wznawiono prace nad materiałami Jerzego Pileckiego. Opracowywano inwentarz akt Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Prowadzono prace melioracyjne w następujących zespołach opracowanych wstępnie: Zarząd Administracyjny Oddziału PAN w Krakowie, Zespół Badawczy Dziejów Oświaty w Okresie Okupacji Hitlerowskiej, materiały Adama Vetulaniego. Sporządzono spisy tymczasowe dla nabytków. Prowadzono prace magazynowe połączone ze skonstrum.

W Oddziale Archiwum w Poznaniu kontynuowano porządkowanie spuścizn Henryka Łowmiańskiego, Jana Jachowskiego, wykonano spisy materiałów: Stefana Dąbrowskiego, Tadeusza Rudnickiego, Józefa Wizy.

Z powodu zalania piwnic w gmachu PTPN, w których znajdowały się magazyny archiwalne (12/13.04.1997) pracownicy Oddziału wykonali liczne prace fizyczne, których celem było przemieszczenie, zabezpieczenie i odkażenie zasobu Oddziału.

W Oddziale APAN w Wodzisławiu opracowano inwentarz spuścizny Zbigniewa Hornunga oraz rozpoczęto prace nad materiałami Jerzego Rabstyna. Poprawiono, zgodnie z zaleceniami Komisji Metodycznej, inwentarze materiałów F.Hawranka i A.Schimitzka. Pracownicy Oddziału zajmowali się porządkowaniem archiwum Urzędu Miasta w Wodzisławiu.

2. Kształtowanie narastającego zasobu archiwalnego

W Oddziale Archiwum PAN w Krakowie rozesłano tekst opracowanego przez Oddział „Postępowania z dokumentacją placówek PAN” wraz z przykładowym wykazem akt dla placówek PAN do 6-ciu instytutów naukowo-badawczych PAN, których centrala znajduje się na terenie działania O. APAN w Krakowie (z wyłączeniem placówek posiadających już uaktualnione wykazy akt zatwierdzone przez APAN). Wizytowano 1 placówkę, udzielono 5 konsultacji. Wybrakowano 3,70 mb akt z zasobu własnego.

Oddział Archiwum PAN w Poznaniu udzielił 2 konsultacji.

3. Mikrofilmy i fotografie

W Oddziale Archiwum w Krakowie sporządzono w brudnopisie kartotekę fotografii ze spuścizn: Tadeusza Kowalskiego, Jana Grzegorzewskiego, Mariana i Ireny Lewickich, Włodzimierza Demetrykiewicza (169 szt. kart)

W Oddziale w Poznaniu zbiór fotografii powiększył się o 54 fot.

4. Księgozbiory

Księgozbiór Oddziału w Krakowie powiększył się o 36 wol. druków zwartych i wydawnictw ciągłych. Udostępniono 721 wol. wydawnictw zwartych, 282 wol. czasopism.

W Oddziale w Poznaniu księgozbiór powiększył się o 26 wol. druków zwartych i 50 wol. wydawnictw ciągłych. Udostępniono 208 wol. wydawnictw.

5. Udostępnianie zasobu

W Oddziale Archiwum PAN w Krakowie odnotowano 614 odwiedzin 198 użytkowników, którym udostępniono 2 160 j.a., 1 szpulę mikrofilmu, na zewnątrz wypożyczono 119 j.a., w tym 49 fot., zrealizowano 56 kwerend, wykonano 3 000 kserokopii.

W Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu odnotowano 196 odwiedzin 72 użytkowników, którym udostępniono 839 j.a., na zewnątrz wypożyczono 28 j.a., 49 fot. oraz ok. 700 eksponatów wystawowych. Wykonano 1 279 szt. kserokopii i 41 fotokopii ze zbiorów Oddziału.

W Oddziale w Wodzisławiu odnotowano 30 odwiedzin 20 użytkowników, którym udostępniono 102 j.a., zrealizowano 19 kwerend.

6. Popularyzacja zasobu

W Oddziale w Krakowie zorganizowano następujące wystawy:

1. „Karolowi Wojtyła – Janowi Pawłowi II” – oparta na zbiorach Oddziału APAN w Krakowie, Instytutu Liturgicznego PAT w Krakowie, Biblioteki PAN w Krakowie, APAN w Warszawie, Archiwum Prowincji Franciszkanów w Krakowie, Archiwum Postulacji Kanonizacji Bł. Jadwigi Królowej, kolekcjach prywatnych. Autorkami scenariusza i realizatorkami były mgr E.Dziurzyńska i dr R.Majkowska.

2. „Pierwsze lata działalności Oddziału PAN w Krakowie”, autorami scenariusza i realizatorami byli mgr P.Milczanowski i dr R.Majkowska.

3. „Stanisław Tarnowski (1837–1917) – w 160-lecie urodzin i 80-lecie śmierci” oparta na zbiorach rodziny Tarnowskich, Oddziału Archiwum PAN w Krakowie, Archiwum UJ. Autorkami scenariusza i realizatorkami były: mgr M.Płatek, dr R.Majkowska.

Wypożyczono eksponaty na następujące wystawy: „W setną rocznicę urodzin prof. Bogdana Kamieńskiego” (organizowana przez Wydział Chemii UJ), „50-lecie Qumran. Dziesięciolecie spotkań w Mogilanach” (organizowana przez Komisję Orientalistyczną PAN), „Stanisław Tarnowski – Wielki Dzikowianin” (zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Tarnobrzega, Muzeum Historyczne i Zarząd Miasta Tarnobrzega), „Godfryd Ossowski” (zorganizowana przez Muzeum Archeologiczne).

W Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu zorganizowano wystawę „Uczni poznajscy. Ze zbiorów Archiwum PAN”. Ekspozycja była w gmachu Biblioteki Raczyńskich w dniach 21.03.–10.05.1997. Zaprezentowano na niej 29 sylwetek uczonych związanych z Poznaniem. Każdemu z uczonych poświęcono 1 planszę z fotografią portretową, krótkim biogramem oraz gablotę z wybranymi dokumentami. Wystawiono ok. 700 eksponatów. Autorką scenariusza i komisarzem wystawy była dr A.Marciniak. Współpracowała z nią mgr Violetta Kowalska z Biblioteki Raczyńskich. Oprawę plastyczną przygotowała Violetta Książkiewicz. Wyboru i układu materiałów dokonali pracownicy Oddziału: Kamilla Bryll, Edyta Głowacka, mgr R.Dąbrowski i dr A.Marciniak. Wystawie poświęcono audycje

w „Radiu Merkury” oraz dokonano jej prezentacji w telewizyjnym „Poznańskim Informatorze Kulturalnym”.

7. Szkolenie i praktyki

W Oddziale w Krakowie odbyły się pokazy i prelekcje dla studentów historii specjalności archiwalnej, bibliotekoznawstwa i orientalistyki UJ: „Funkcjonowanie tzw. kancelarii austriackiej na przykładzie zespołów akt TNK i PAU”, „Historia i zasób Oddziału Archiwum PAN w Krakowie na tle dziejów Archiwum PAN”, „Spuścizny w zbiorach Archiwum PAN w Krakowie”. Dla studentów orientalistyki z Berlina zaprezentowano pokaz: „Materiały W.Kotwicza w zbiorach Oddziału Archiwum PAN w Krakowie”. Dla uczniów gimnazjum w Celle (Hanower) zorganizowano spotkanie z prof.A.Bolewskim oraz pokaz „Zasób Oddziału Archiwum PAN w Krakowie na przykładzie spuścizny A. Bolewskiego, H.F. Hoyera sen. i jun., W.Kotwicza”. Zaprezentowano na nim również materiały dotyczące Sonderaktion Krakau. Praktyki I i II stopnia odbyło 15 studentów historii UJ (specjalność archiwalna).

W Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu praktyki I i II stopnia odbyło 8 studentów historii specjalności archiwalnej UAM. Szkolenie w Oddziale odbyła mgr Maria Jagielska, p.o. kierownika Działu Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

8. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

W Oddziale w Krakowie odbyły się zebrania naukowe z referatami dr A.Kostłana z Archiwum Czeskiej Akademii Nauk poświęcone charakterystyce zasobu tej placówki oraz prelekcja dr V.Podany'ego z tej samej instytucji „Opracowywanie inwentarzy archiwalnych spuścizn przy pomocy komputerów w Archiwum Czeskiej Akademii Nauk”.

W Oddziale w Poznaniu Kamilla Bryll i Edyta Głowacka uzyskały tytuły zawodowe magistrów a mgr R.Dąbrowski uczestniczył w seminarium doktoranckim prof.L.Trzeciakowskiego.

9. Współpraca naukowa krajowa i zagraniczna

Oddział Archiwum PAN w Krakowie współpracował z Polską Akademią Umiejętności, Archiwum Państwowym w Krakowie, Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich, Muzeum Historycznym w Tarnobrzegu, innymi archiwami, bibliotekami i instytucjami naukowymi. W ramach współpracy z Archiwum Państwowym w Krakowie pracownicy Oddziału uczestniczyli w zebraniach naukowych organizowanych przez Archiwum. Dr R.Majkowska, mgr P.Milczanowski, mgr E.Dziurzyńska uczestniczyli w III Powszechnym Zjeździe Archiwistów Polskich wygłaszając referaty i komunikaty: „Archiwum Nauki – idea i rzeczywistość (u progu XXI wieku) – zarys problematyki” (dr R.Majkowska), „Tworzenie informacji o archiwach towarzystw Polski Południowej” (mgr P. Milczanowski), „Archiwa prywatne – zarys problematyki na przykładach z terenu Krakowa” (mgr E.Dziurzyńska).

Oddział Archiwum w Krakowie był wizytowany przez dyrektora Archiwum Czeskiej Akademii Nauk dr A.Kostłana oraz pracownika tegoż Archiwum dr V.Podanego. Odwiedził go również prof.S.Issakow z Uniwersytetu w Tartu (Dorpacie).

Oddział Archiwum PAN w Poznaniu współpracował z Biblioteką Raczyńskich, bibliotekami i archiwami Poznania i Kórnik, Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich, Poznańskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk, Archiwum Państwowym w Poznaniu, Instytutem Historii UAM. Dr A.Marciniak pozyskała od Rady Miejskiej pieniądze na zakup spuścizny prof.S.Dąbrowskiego.

Oddział w Wodzisławiu współpracował z Towarzystwem Miłośników Ziemi Wodzisławskiej.

Załącznik 1

NABYTKI ARCHIWUM PAN W 1997 R.

Warszawa

Dział I – Akta towarzystw i innych instytucji naukowych

- | | |
|--|---------|
| 1. „Przegląd Wschodni” Redakcja | 0,15 mb |
| 2. Centralna Komisja Kwalifikacyjna d/s Tytułu i Stopnia Naukowego (depozyt) | 5,50 mb |

Dział II – Akta placówek PAN

- | | |
|--------------------------------|---------|
| 1. Instytut Historii Nauki PAN | 0,03 mb |
|--------------------------------|---------|

Dział III – Spuścizny uczonych polskich

- | | |
|--|---------|
| 1. Janina Doroszevska (pedagogika specjalna) | 9,90 mb |
| 2. Władysław Opechowski (fizyka) | 0,01 mb |
| 3. Marian i Roman Smoluchowscy (fizyka, astrofizyka) | 0,01 mb |
| 4. Adam Szczypiorski (historia) | 2,00 mb |

Poz. 1–4 – dary

Materiały dodatkowe

- | | |
|--------------------------------|---------|
| 1. Jan Czocharalski (chemia) | 0,01 mb |
| 2. Witold Sławiński (biologia) | 1 list |
| 3. Maciej Suffczyński (fizyka) | 0,01 mb |

Poz. 1–3 – dary

Kraków

Dział I – Akta towarzystw i innych instytucji naukowych

- | | |
|--|---------|
| 1. Polskie Towarzystwo Geologiczne | 3,30 mb |
| 2. Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego | 1,40 mb |

Dział II – Akta placówek PAN

- | | |
|--|---------|
| 1. Instytut Historii. Zakład Polskiego Słownika Biograficznego | 4,13 mb |
| 2. Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt (Komisja Fizjograficzna TNK, AU i PAU, Muzeum Przyrodnicze /Fizjograficzne/, spuścizny J.i S.Stachów, J.Fudakowskiego, | 8,23mb |

J.Stobieckiego)

3. Komisja Metalurgiczno-Odlewnicza Oddziału PAN w Krakowie 0,09 mb
4. Zarząd Administracyjny Oddziału PAN w Krakowie 0,90 mb

Dział III – Spuścizny uczonych polskich

1. Adam Kleczkowski (językoznawstwo) 0,09 mb
2. Konrad Konior (geologia) 1,00 mb
3. Jerzy Kowalczyk (geofizyka) 2,30 mb
4. Władysław Wolter (prawo) 1,60 mb
- Poz. 1, 3 – dary, poz. 2, 4 – depozyty

Materiały dodatkowe

1. Stanisław Czarniecki (geologia) 0,05 mb
2. Zygmunt Grodziński (zoologia) 0,55 mb
3. Roman Ingarden (filozofia) 0,05 mb
4. Bogdan Kamieński (chemia) 1 kaseta
video
5. Tadeusz Lewicki (orientalistyka, arabistyka) 0,14 mb
6. Marian Plezia (filologia klasyczna) 0,23 mb
7. Adam Vetulani (historia prawa) 0,15 mb +
2 kasety
magnetofonowe

Poz. 1–4, 6–7 – dary, poz. 5 – depozyt

Poznań**Dział III – Spuścizny uczonych polskich**

1. Stefan Dąbrowski (medycyna, biochemia) 1,50 mb
2. Zygmunt Szweykowski (filologia polska) 0,15 mb
- Poz. 1 – zakup, poz. 2 – dar

Materiały dodatkowe

1. Zygmunt Czubiński (botanika) 0,30 mb
2. Henryk Łowmiański (historia) 0,50 mb
3. Adam Wrzosek (medycyna) 0,05 mb
- Poz. 1–3 dary

Załącznik 2**WYKAZ PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW ARCHIWUM PAN**

- A genio lumen. W 90-tą rocznicę powstania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego* (katalog wystawy, opr. A. Kulecka), Warszawa 1997
- Bielecki R., *Napoleon a Polska. Polacy a Napoleon* (katalog wystawy), Warszawa 1997
- Dziurzyńska E., *Fundacja im. Śp. Marii z Szetkiewiczów Sienkiewiczowej w Akademii Umiejętności*, „Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie”, 1997 R. 42, s. 135–145
- Dziurzyńska E., *Sources for the History of Oriental Studies in Poland in the Collections of the Cracow Branch of the Archives of the Polish Academy of Sciences*, „Folia Orientalia” 1977 t. 33, s. 49–57
- Karwot Z., *Sanktuarium Matki Boskiej Uśmiechniętej w Pszowie*, Świętochłowice 1997
- Krajewska H., *Archiwa placówek naukowych w świetle badań ankietowych*, w: *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*. Toruń 2–4. IX 1997, Radom 1997, s. 269–275
- Krajewska H. (rec.), „Der Archivar”, 1994, nr 1–4, 1995, nr 1–4, „Archeion”, 1997 t. 98, s. 263–268
- Krajewska H. (rec.), „Der Archivar”, 1997, t. 98, s. 259–262
- Krajewska H. (tłum.), Eva Turbully, *Archiwum w Sopron i jego zasób*, „Archeion”, 1997, t. 98, s. 132–136
- Krajewska H., *Program pracy Sekcji „Archiwa Instytucji Naukowych”*, „Archiwista Polski” 1997, nr 2, s. 70–73
- Krajewska H., *Współpraca i kontakty zagraniczne Archiwum PAN w latach 1995–1997*, „Biuletyn Archiwum PAN”, 1997 nr 38, s. 3–6
- Krajewska H., *Życie filmowe w wielonarodowej Łodzi (1895–1939). Kina i ich właściciele*, w: *Polacy–Niemcy–Żydzi. Łódź w XIX–XX w.* (red. P. Samuś), Łódź 1997, s. 306–318

- Kulecka A., *Miedzy slowianofilstwem a slowianoznawstwem. Idee slowianskie w zyciu intelektualnym Warszawy lat 1832-1856*, Warszawa 1997
- Kulecka A., Wystawa „A genio lumen” – w 90 rocznicę powstania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, 1997 R.42, nr 3-4, s.219-223
- Majkowska R., *Informacja o działalności Oddziału SAP w Krakowie*, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, 1997 t.3, s.216-218
- Marciniak A., *Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu*, Poznań 1997, ss.2 (folder wystawy „Uczni poznajscy”)
- Marciniak A., *Bolesław Krysiwicz (1862-1932), lekarz pediatra i społecznik*, „Słowo Świętomarcińskie”, 1997 nr 36, s.7-8, nr 37, s.7-8
- Marciniak A., *Jubileusz czterdziestolecia Oddziału Poznańskiego Archiwum PAN*, „Biuletyn Archiwum PAN”, 1997 nr 38, s.114-115
- Marciniak A., *Uczni poznajscy. Ze zbiorów Archiwum PAN*, „Kronika Wielkopolski”, 1997 nr 4(83), s.165-167
- Marciniak A., *Uczni poznajscy. Ze zbiorów Archiwum PAN*, „Biuletyn Archiwum PAN”, 1997 nr 38, s.117-120
- Milczanowski P., *Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie 1957-1997*, Kraków 1997
- Szymczyk H., *Materiały Jana Reychmana (III-168)*, „Biuletyn Archiwum PAN”, 1997 nr 38, s.15-113
- Zamojska D., *Dokumentacja Uniwersytetu Stefana Batorego w zbiorach wileńskich*, „Biuletyn Archiwum PAN”, 1997 nr 38, s.7-11
- Zamojska D., „Dziennik” ks. Bronisława Żongołłowicza. *Materiały Walentyny Horoszkiewiczówny i Bronisława Żongołłowicza w Bibliotece Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie*, „Przegląd Wschodni”, (1997) t.IV, z.2(14), s.395-402
- Zamojska D. (wybór i przygotowanie do druku), B.Żongołłowicz, *Dziennik*, „Przegląd Wschodni”, (1997) t.IV, z.2(14), s.403-426
- Zamojska D. (tłum.), *Wstęp do katalogu wystawy „Napoleon a Polska. Polacy a Napoleon”*, Warszawa 1997

Materiały niepublikowane

Krajewska H. (rec.), *M. Proksa, Akta instytucji pomocy społecznej i zdrowia. Przewodnik, Przemysł 1997*

Z ŻAŁOBNEJ KARTY



DR HALINA ZUBALA
(1927–1998)

W dniu 16 czerwca 1998 r. zmarła w Warszawie Dr Halina Zubala – historyk i archiwista, starszy dyplomowany dokumentalista, pracownik archiwów państwowych w Warszawie i Poznaniu oraz długoletni pracownik Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu i w Warszawie.

Urodziła się 15 grudnia 1927 r. w Staszowie (na Kielecczyźnie) jako córka Tadeusza Świerka i Julianny z domu Pregla. Ojciec był gajowym w lasach ziemi staszowskiej, stanowiących własność Radziwiłłów. Dzieciństwo i młodość spędziła w leśniczówce pod Staszowem, gdzie potem przebywała również często, w gronie ukochanej rodziny oraz na łonie leśnej przyrody, zwłaszcza podczas świąt i ulopów. Trwało to aż do śmierci rodziców.

Podczas wojny od 1940 r. utrzymywała kontakt z grupą partyzancką „Odwet” – później „Jędrusie” jako łączniczka.

Po drugiej wojnie światowej ukończyła szkołę średnią i po uzyskaniu świadectwa maturalnego w 1947 r. pracowała krótko jako nauczycielka historii. Następnie, w 1948 r. rozpoczęła studia historyczne na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła je w 1952 r. i uzyskała tytuł magistra filozofii w zakresie historii, na podstawie pracy: *Położenie chłopów w powiecie konińskim* opracowanej u prof. Stanisława Arnolda. W tym samym roku wznowiła pracę zawodową, najpierw jako asystent w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Warszawie, a potem od 1952 r. do sierpnia 1953 r. w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Poznaniu. Przeniesienie do Poznania nastąpiło po zawarciu małżeństwa z magistrem inżynierem chemii Marianem Zubalą. W związku z koniecznością wychowywania dwojga małych dzieci, córki Anny i syna Andrzeja, zrezygnowała z pracy etatowej i w r. 1958 podjęła pracę zleconą w tworzącym się Oddziale Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu. Kierownikiem tego Oddziału był wówczas doc. Kazimierz Ślaski. W ramach zleconych obowiązków zajmowała się porządkowaniem oraz inwentaryzacją zasobów materiałowych po zmarłych uczonych. Opracowała między innymi spuściznę archiwalną po Wiśławie Knapowskiej (1889–1956). Brała też udział w opracowywaniu kartoteki uczonych wielkopolskich.

Po przeniesieniu się rodziny do Warszawy w dniu 15 listopada 1961 r. rozpoczęła pracę w centrali Archiwum Polskiej Akademii Nauk jako starszy asystent naukowo-badawczy. W następnych latach, po zdaniu specjalnego egzaminu, zajęła stanowisko dokumentalisty dyplomowanego w 1967 r., a potem starszego dokumentalisty dyplomowanego – od 1975 r.

W Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, już w początkowym okresie zatrudnienia kierowała Działem Mikrofilmów i Fotokopii, przemianowanym wkrótce na Dział Mikrofilmów, Fotokopii i Fotografii. Kierownictwo to sprawowała aż do przejścia na emeryturę (31 grudnia 1988). Dział ten, jak to zostało zaznaczone, był poważnie rozbudowany i objął dodatkowo pieczę nad fototekami ludzi nauki, a potem zaczął ponadto gromadzić fotografie grobowców i tablic nagrobnych uczonych. Ta dodatkowa działalność, podjęta od 1962 r., była prowadzona, między innymi, na cmentarzach Warszawy oraz Krakowa i okazała się bardzo żmudna oraz pracochłonna. Należy tu podkreślić, że był to pionierski zakres działalności archiwalnej, ale dzięki pracowitości i wielkiemu zamiłowaniu,

jakie H. Zubalowa okazywała dla tej pracy, potrafiła ona dość szybko opanować nową dziedzinę utrwalania dziejów nauki.

Gromadzenie mikrofilmów zorganizowała ponadto w filialnych oddziałach Archiwum Polskiej Akademii Nauk, to znaczy w Poznaniu i Krakowie. Realizowała również liczne kwerendy naukowe dla różnych instytucji oraz osób prywatnych. Sprawowała też nadzór nad wypożyczaniem fotografii oraz zbiorów działu, którym kierowała. Bywała również niezastąpionym uczestnikiem prac związanych z organizowaniem wystaw poświęconych dziejom nauki. Wypada tu wymienić zwłaszcza takie ekspozycje, jak: Wystawa na 10-lecie Polskiej Akademii Nauk (1962), Wystawa na 100-lecie Szkoły Głównej Warszawskiej (1962), Wystawa z okazji XI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki i Techniki (zorganizowana w sali Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie) – pod tytułem – *Materiały archiwalne jako źródła do dziejów nauki i techniki* (1965). Nie szczędziła też swojej wiedzy, ani trudu w toku prac związanych z przygotowywaniem w Warszawie i Radomiu dużych wystaw pod tytułem – *Tytus Chałubiński – życie i działalność* (1970).

Uwieńczeniem Jej wiedzy, jaką opanowała w sprawach dotyczących mikrofilmowania materiałów archiwalnych, była rozprawa doktorska, którą przygotowała na temat: *Mikrofilmowanie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce w latach 1950–1970. Zarys rozwoju. Stan. Perspektywy* (Wydawnictwo Ossolineum). Wrocław 1978. Opracowanie to spotkało się z dużym uznaniem nie tylko w środowisku archiwalno-bibliotecznym, lecz także wzbudziło ogólne zainteresowanie historyków. Zadecydowały o tym różne nowatorskie pomysły dotyczące przechowywania i utrwalania materiałów archiwalnych oraz bibliotecznych. Praca powstała w wyniku Jej uczestnictwa w seminarium doktorskim przy Katedrze Archiwistyki i Nauk Pomocniczych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Zygmunt Kolankowski, a recenzentami prof. dr hab. Andrzej Wyczański i prof. dr hab. Andrzej Tomczak. Obrona doktoratu odbyła się w marcu 1977 r. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Należy podkreślić, że w ambitnym dążeniu do stopnia doktorskiego była zmuszona zdobyć się na wysiłek poważny, chodziło bowiem o konieczność przezwyciężenia wielu przeszkód wynikających między innymi, z potrzeby częstych dojazdów na zajęcia seminaryjne w Toruniu.

Oprócz obowiązków kierownika działu wykonywała także inne prace archiwalne i czyniła to z zamiłowaniem i poświęceniem. Od września 1970 r. była członkiem kolegium pełniącego funkcje doradcze w sprawach związanych z całokształtem działalności Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Od kwietnia 1962 r. przewodniczyła nowo powołanej Komisji Brakowania Akt i w roli tej występowała aż do przejścia na emeryturę. W pracach związanych z brakowaniem akt uczestniczyła zresztą i później, z przerwą w latach 1991–1993, jako osoba zatrudniona na pracach zleconych. W całym okresie swego zatrudnienia współpracowała z Działem Opieki nad Narastającym Zasobem Archiwalnym. Szczególnie duży był jej udział w pracach metodycznych nad organizacją obiegu akt w Polskiej Akademii Nauk. Prace te, rozpoczęte w 1962 r., doprowadziły do zastosowania bezdziennej systemu kancelaryjnego, opartego o rzeczowy wykaz akt.

Dr Zubalowa występowała również jako wizytator kancelarii w jednostkach organizacyjnych Sekretariatu Administracyjnego Polskiej Akademii Nauk oraz w placówkach naukowych tej instytucji i udzielała konsultacji pracownikom kancelaryjnym i archiwalnym, a także korygowała projekty wykazów akt i zatwierdzała te wykazy. Brała udział w szkoleniu pracowników kancelaryjnych Sekretariatu PAN i placówek naukowych Akademii, a także pracowników filialnych jednostek Archiwum Polskiej Akademii Nauk, tych mianowicie pracowników, którzy odpowiadali za prawidłową działalność terenowego systemu kancelaryjnego Akademii.

W 1969 r. uczestniczyła ponadto w inwentaryzacji zbiorów kartograficznych Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Była też Osobą odpowiadającą w znacznej mierze za proces doskonalenia pracowników Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Od 1967 r. występowała więc jako organizator seminariów prowadzonych przez prof. Zygmunta Kolankowskiego, a pomysły jako zajęcia przeznaczone głównie dla pracowników młodszych. W ramach programu szkoleniowego organizowała też wyjazdy mające na celu zwiedzanie archiwów państwowych oraz uczelnianych. Chodziło zaś o zapoznanie się z metodami przechowywania, zabezpieczania i udostępniania akt w tych właśnie archiwach, a także w różnych dużych muzeach i bibliotekach.

Organizowała ponadto szkolenie przyszłych archiwistów, którzy w Archiwum Polskiej Akademii Nauk odbywali studenckie zajęcia praktyczne.

Byli to głównie słuchacze IV roku studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz słuchacze Państwowej Szkoły Dokumentacji Naukowo-Technicznej, przemianowanej później na Policealne Studium Informacji, Archiwistyki i Księgarstwa. W późniejszym okresie, to znaczy w latach 80-tych, opiekę nad studentami sprawowali już inni pracownicy Archiwum PAN.

Dr Halina Zubalowa wykazywała nader życzliwy i serdeczny stosunek do młodzieży archiwalnej, zarówno tej uczestniczącej w praktykach studenckich, jak też takich młodych osób, które rozpoczynały w Archiwum PAN pracę zawodową. Można stwierdzić, że tę młodzież otaczała matczyną opieką, czym zyskiwała sobie sympatię i zaufanie, a jednocześnie poważanie i szacunek. Z niektórymi osobami utrzymywała potem wieloletnie kontakty.

Na zasłużoną emeryturę odeszła w dniu 31 grudnia 1988. Nie mogąc się jednak pogodzić ze stanem przymusowej bezczynności zawodowej niebawem zdecydowała się na powrót, to znaczy najpierw na podjęcie prac zleconych, a potem nawet na 1/2 etatu.

Prawie przez cały, długoletni okres pracy zawodowej Dr Halina Zubalowa była zaangażowana społecznie. Była więc członkiem Rady Zakładowej Związku Nauczycielstwa Polskiego przy Ośrodku Dokumentacji i Informacji Naukowej i Archiwum PAN, delegatem do spraw socjalnych w Archiwum PAN, następnie członkiem Komisji Zakładowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” przy Ośrodku Dokumentacji i Informacji Naukowej i Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Należała również do Stowarzyszenia Archiwistów Polskich od chwili jego powstania. Była wyróżniona Odznaką „Za zasługi dla Archiwistyki”, przyznaną Jej przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w 1978 r. Odnaczona była również brązowym i srebrnym Krzyżem Zasługi (1994). Oprócz rozprawy doktorskiej opublikowała kilkadziesiąt artykułów, referatów, recenzji oraz inwentarzy archiwalnych w „Biuletynie Archiwum Polskiej Akademii Nauk”, „Archiwiście” i w innych czasopiśmie.

Dzięki życzliwemu i pogodnemu usposobieniu pozyskiwała wielu przyjaciół i oddanych sobie ludzi. Wszystkim śpieszyła z dobrą radą, z bezinteresowną pomocą, a głównie w ciężkich chwilach życia była pierwszą osobą, do której można się było zwrócić. Pożegnaliśmy Ją podczas żałobnej Mszy

Świętej, odprawionej w dniu 22 czerwca 1998 r. w Jej parafialnym kościele Świętego Krzyża w Warszawie. Potem odprowadziliśmy Ją do grobu na Cmentarzu Północnym na Wólce Węglowej w Warszawie. Oprócz najbliższej Rodziny towarzyszyło Jej liczne grono przyjaciół z dawnych lat, niektórzy z okresu studiów, także wielu przyjaciół późniejszych, kolegów z pracy, znajomych. Mowę pożegnalną w imieniu grona pracowników z Archiwum Polskiej Akademii Nauk wygłosiła dyrektor tegoż archiwum dr Hanna Krajewska.

Pisząc to wspomnienie pragnę podkreślić, że łączyły mnie z Halą długie lata przyjaznej współpracy w zajęciach archiwalnych i społecznych. Poznałam wtedy bliżej Jej bezinteresowność i życzliwość oraz otwartość na potrzeby innych. Doznałam też od Niej wiele dobrego w trudnych dla mnie okresach mojego życia. Pozostanie w żywej i serdecznej pamięci tych wszystkich, którzy Ją napotkali na swojej drodze życia.

Maria Wrzowska



MARIAN CZESKI
(1922–1998)

Dnia 30 marca 1998 r. zmarł w Warszawie po ciężkiej chorobie Marian Czeski, długoletni pomocniczy pracownik techniczny Archiwum Polskiej Akademii Nauk.

Urodził się 26 października 1922 r. we wsi Michałowce pow. Podhajce jako syn Albina i Anny z domu Kohut. Po ukończeniu szkoły powszechnej w r. 1936, kształcił się we Lwowie w 3-letniej zawodowej szkole ślusarskiej w l. 1937–1940. Następnie w r. 1941 został pomocnikiem w warsztatach ślusarskich, a potem rozpoczął pracę samodzielną. Wkrótce został wywieziony do Niemiec do obozu pracy przymusowej i zatrudniony jako robotnik cywilny (ślusarz) w fabryce koncernu I.G. Farbenindustrie AG w Ludwigs-hafen w okresie od 22 grudnia 1942 r. do 20 grudnia 1944 r. Według własnej relacji, z powodu zatargów z majstrem niemieckim został wysłany do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu

Po wyzwoleniu obozu przybył do Warszawy, gdzie dzięki pomocy Michała Flisa, pracownika Archiwum Miejskiego w Warszawie, został zatrudniony w tej instytucji od 1 września 1945 r. Uczestniczył w pracach przy odbudowie Archiwum po zniszczeniach wojennych i zabezpieczaniu ocalałych archiwaliów, z zadaniami w zakresie obsługi oraz jako pomoc magazynowa i techniczna. Pracował początkowo w prowizorycznym pomieszczeniu przy ul. Marszałkowskiej 8, a potem w odbudowanej nowej siedzibie przy ulicy Krzywe Koło 7 na Starym Mieście, dokąd przeniesiono w r. 1949 zbiory Archiwum Miejskiego przekształconego w Archiwum Państwowe m. st. Warszawy i woj. Warszawskiego. Tam również Marian Czeski otrzymał pokój służbowy i mieszkał kilka lat z rodziną – żoną Anną z domu Kwaśnik oraz synami Ludwikiem i Władysławem, do czasu uzyskania większego mieszkania na Pradze.

Od 1 stycznia 1953 r. został przeniesiony służbowo do Archiwum Akt Nowych, gdzie pracował na stanowisku konserwatora technicznego, a potem archiwalnego do 15 sierpnia 1955 r.

Praktykę i doświadczenie w zawodzie archiwalnym zdobywał pod kierunkiem dyrektorów: historyków – archiwistów Aleksiego Bachulskiego i Eugeniusza Szwanowskiego oraz historyka prawa – archiwisty Zygmunta Kolankowskiego. W państwowej służbie archiwalnej zyskał opinię pracownika ambitnego, zdolnego i zaradnego, który umie dobrze i szybko wyszukać akta oraz załatwiać sprawy w mieście, instytucjach i urzędach. Uważano, że wykonywał szereg prac wybiegających poza normalne obowiązki, jak samodzielne remonty, adaptacje, naprawy urządzeń elektrycznych, hydraulicznych i ślusarskich. Wykazywał przy tym poczucie współodpowiedzialności za stan i pracę w placówce, która go zatrudniała.

Gdy dr Zygmunt Kolankowski w r. 1954 zaczął organizować Archiwum Polskiej Akademii Nauk, wśród zaangażowanych pracowników ze znajomością pracy archiwalnej znalazł się, obok Michała Flisa, również Marian Czeski. Został zatrudniony w Archiwum PAN od 16 sierpnia 1955 r. i pozostał tu aż do przejścia na emeryturę w grudniu 1987 r. Początkowo zajmował stanowisko administracyjne, potem jednak, z uwagi na wybitne uzdolnienia i kwalifikacje nabyte w czasie długoletniej pracy, dyrektor Archiwum PAN podjął starania o przesunięcie Go do grupy pomocniczych pracowników technicznych. Dzięki temu Marian Czeski awansował

kolejno, zależnie od możliwości etatowych, na stanowisko laboranta, technika, st. magazyniera i konserwatora archiwalnego. Po uzyskaniu emerytury pracował w swojej instytucji nadal od 1 czerwca 1989 r. do 30 czerwca 1993 r. jako st. mistrz w wymiarze pół etatu.

Zakres czynności Mariana Czeskiego w Archiwum PAN był szeroki. Przede wszystkim był wysoko wykwalifikowanym magazynierem archiwalnym. W pierwszych latach działalności Archiwum zajmował się (początkowo z Michałem Flisem) przygotowaniem pomieszczeń magazynowych, wyposażeniem ich i montowaniem regałów, które kilkakrotnie były wymieniane, a następnie rozmieszczeniem na nich napływających materiałów archiwalnych. Dokonywał wielu prac z zakresu konserwacji zbiorów i introligatorstwa – m.in. sporządzał własnoręcznie pudła ochronne na akta. Przekazywał też wybrakowane akta na makulaturę. Współpracował z działem udostępniania przynosząc z magazynu zamówione przez użytkowników akta i odkładając je po zwrotach na miejsce. Ponadto uczestniczył w popularyzacji zasobu biorąc udział w przygotowywaniu wystaw.

Dzięki zdolnościom technicznym często wykonywał naprawy natury ślusarskiej, stolarskiej i elektrotechnicznej sprzętu i aparatury archiwalnej. Sprawował nadzór nad pracami remontowymi pomieszczeń Archiwum. Pełnił też istotną funkcję zaopatrzeniowca dostarczając pracownikom Archiwum niezbędnych pomocy materiałowych i pilnował jednocześnie oszczędnego ich użytkowania, dzięki czemu w Jego podręcznym magazynie przeważnie nie było braków.

Załatwiał również sprawy związane z wydawnictwem „Biuletynu Archiwum PAN” – przekazywał materiały do urzędu cenzury, a następnie do drukarni i uczestniczył w rozpowszechnianiu tego rocznika. Ponadto był pomocny w pracach sekretariatu Archiwum dostarczając władzom i placówkom PAN w Pałacu Kultury i Nauki oraz innym instytucjom przeznaczoną dla nich korespondencję.

Marian Czeski był wysoko ceniony przez zwierzchników i kolegów w Archiwum PAN jako pracownik przydatny, staranny, operatywny i obojętny, wykazujący się ofiarnością, gdy uznawał tego potrzebę. Jako człowiek uczynny służył swoimi umiejętnościami technicznymi współpracownikom przy urządzaniu ich mieszkań i utrzymaniu tychże w dobrym stanie.

Obok pracy a Archiwum PAN był też zatrudniany w niepełnym wymiarze przez inne instytucje: w r. 1966 przez Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce do pomocy przy porządkowaniu akt oraz w l. 1981–1984 w Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w charakterze magazyniera.

Chętnie uczestniczył w pracach społecznych, m.in. prowadzonych w Dzielnicę Warszawa-Praga Północ jako przedstawiciel Komitetu Blokowego oraz jako przewodniczący Komisji Stołówkowej w Pałacu Staszica walcząc z całą energią o utrzymanie tam bardzo potrzebnej stołówki pracowniczej. Należał też do związków zawodowych: Pracowników Samorządu Terytorialnego, Pracowników Kultury i Sztuki, a najdłużej do Związku Nauczycielstwa Polskiego (od 1955 r.). W r. 1992 został członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę.

Wyrazem uznania dla Jego pracy i zasług były przyznane Mu odznaczenia państwowe: Brązowy Krzyż Zasługi (1955 r.), Złoty Krzyż Zasługi (1977 r.), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1984 r.) oraz Medal 10-lecia i Medal 30-lecia Polski Ludowej. Z okazji jubileuszu 25-lecia działalności Archiwum PAN w r. 1978 r. otrzymał odznakę honorową „Za Zasługi dla Archiwistyki” z rąk Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

Związki ze swoją instytucją Marian Czeski utrzymywał do końca życia, m.in. w grudniu 1997 r. uczestniczył w spotkaniu koleżeńskim pracowników i emerytów Archiwum PAN.

Pochowany został 3 kwietnia 1998 r. na Cmentarzu Bródnowskim. W pogrzebie uczestniczyli, obok rodziny i znajomych liczni pracownicy Archiwum PAN, którzy zachowają Go na zawsze w życzliwej pamięci.

Hanna Dymnicka-Wołoszyńska

INWENTARZE ZESPOŁÓW ARCHIWALNYCH

ogłoszone w numerach 1–37 „Biuletynu Archiwum PAN”

(układ chronologiczny)

str.

Nr 1 (1959)

- Towarzystwo Naukowe Warszawskie (1907–1953)
(H. Dymnicka) 21–77

Nr 3 (1960)

- Materiały Aleksego Bachulskiego
(M. Flis) 33–39
- Materiały Stanisława Borowskiego
(Z. K.) 44–48
- Materiały Olgierda Górki
(M. Wrzoscowa) 50–61
- Materiały Stanisława Kętrzyńskiego
(S. Chankowski) 64–69
- Materiały Adama Kłodzińskiego
(H. Dymnicka) 69–71
- Materiały Jerzego Manteuffla
(S. Chankowski) 73–77
- Materiały Władysława Namysłowskiego
(M. Wrzoscowa) 77–86
- Materiały Eugeniusza Przybyszewskiego
(M. F.) 86–89
- Materiały Heleny Salskiej
(S. Chankowski) 89–93
- Materiały Adama Skałkowskiego
(M. Wrzoscowa) 93–109

Nr 4 (1961)

- Materiały Wisławy Knapowskiej
(H. Zubalowa) 31–71
- Materiały Artura Śliwińskiego
(S. Chankowski) 72–126

Nr 5 (1962)

- Akta I Kongresu Nauki Polskiej (1949–1951)
(M. Wrzoscowa) 23–70

Nr 6 (1963)

- Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego
(1886–1939, 1947–1968)
(H. Dymnicka i M. Wrzoscowa) 39–79
- Materiały Antoniego Wróblewskiego
(J. Szajbel) 80–127

Nr 7 (1964)

- Materiały Janusza Iwaszkiewicza
(S. Chankowski) 33–53
- Materiały Aleksandra Lednickiego
(M. Wrzoscowa) 54–70
- Materiały Zygmunta Moczarskiego
(Z. Wardęska) 71–93
- Materiały Ludwika Skubiszewskiego
(J. Szajbel) 94–105

Nr 8 (1965)

- Materiały Tadeusza Mańkowskiego
(A. Kamiński) 13–54
- Materiały Wiktora Ormickiego
(O. Staroń) 55–78
- Materiały Edwarda Schechtl
(A. Marciniak) 79–96

Nr 9 (1966)

- Materiały Kazimierza Bassalika
(S. Chankowski) 35–54
- Materiały Ludwika Ręgorowicza
(M. Wrzoscowa) 55–81
- Materiały Adama Szymańskiego
(H. Obuchowska-Pysiowa) 82–87

Nr 10 (1967)

- Materiały Wiktora Schramma
(A. Marciniak) 20–106

Nr 11 (1968)

- Akta Komisji Naukowej Obchodu Roku Mickiewicza PAN
(1953–1956)
(H. Dymnicka) 30–64
- Materiały Antoniego Artymiaka
(S. Chankowski) 65–85
- Materiały Ludwika Chmaja
(R. W. Wołoszyński) 86–111
- Materiały Eugeniusza Dziewulskiego
(A. Brachfogel) 112–120
- Materiały Władysława Dziewulskiego
(M. Wrzokowa) 121–148

Nr 12 (1969)

- Materiały Witolda Chodźki
(M. Wrzokowa) 40–81
- Materiały Franciszka Czubalskiego
(M. Wrzokowa) 82–97

Nr 13 (1970)

- Materiały Józefa Grodeckiego i Katarzyny Grodeckiej
(M. Wrzokowa) 26–84
- Materiały Stefana Rygla
(S. Chankowski) 85–117
- Materiały Bożeny Stelmachowskiej
(J. Szajbel) 118–161

Nr 14 (1971)

- Materiały Joachima Metallmanna
(R. Majkowska) 18–26
- Materiały Antoniego Peretiatkowicza
(A. Marciniak) 27–66

- Materiały Tadeusza Strumiłły
(R. Wojciechowska) 67–105
- Materiały Zygmunta Zawirskiego
(A. Woltanowski) 106–125

Nr 15 (1972)

- Materiały Bronisława Dembińskiego
(K. Dopierała) 11–71
- Materiały Włodzimierza Dzwonkowskiego
(H. Dymnicka) 72–100
- Materiały Wiktora Hahna
(M. Wrzokowa) 101–182

Nr 16 (1973)

- Materiały Ludwika Eckerta
(M. Wrzokowa) 26–52
- Materiały Tadeusza Kowalskiego
(J. Poradzisz) 53–99
- Materiały Feliksa Kazimierza Terlikowskiego
(M. Adamczewska) 100–125

Nr 17 (1974)

- Materiały Bronisława Pawłowskiego
(H. Dymnicka-Wołoszyńska) 39–48
- Materiały Edmunda Jana Reymana
(J. Mizikowski) 49–81
- Materiały Stanisława Tynca
(M. Wrzokowa) 82–125

Nr 18 (1975)

- Materiały Stanisława Karwowskiego
(J. Szajbel) 19–41
- Materiały Jerzego Landego
(J. Mizikowski) 42–54
- Materiały Mariana Magdańskiego
(E. Sztraj) 55–62

- Materiały Michała Rawity-Witanowskiego
(H. Dymnicka-Wołoszyńska) 63–124

Nr 19 (1976)

- Materiały Kazimierza Abgarowicza
(M. Adamczewska) 24–35
- Materiały Aleksandra Kozikowskiego
(A. Marciniak) 36–54
- Materiały Edwarda Lubicz-Niezbiteńskiego
(Z. Wardęska) 55–63

Nr 20 (1977)

- Materiały Jana Dembowskiego
(M. Wrzowska) 10–32
- Materiały Mariana Gieysztora
(A. Brachfogel) 33–54
- Materiały Teodora Marchlewskiego
(A. Brachfogel) 55–81

Nr 21 (1978)

- Materiały Władysława Abrahama
(E. Sztraj) 41–54
- Materiały Stefana Baleya
(M. Wrzowska) 44–93
- Materiały Natalii Gąsiorowskiej-Grabowskiej
(J. Mizikowski) 94–116
- Materiały Wincentego Stysia
(M. Wrzowska) 117–153

Nr 22 (1979)

- Materiały Włodzimierza Demetrykiewicza
(R. Majkowska) 35–59
- Materiały Kazimierza Drewnowskiego
(E. Sztraj) 60–78
- Materiały Stanisława Kossutha
(P. Porwoł) 79–106

- Materiały Bronisława Niklewskiego
(M. Adamczewska-Jackowiak) 107–144

Nr 23 (1980)

- Materiały Andrzeja Grodka
(M. Wrzowska) 31–101
- Materiały Janusza Wolińskiego
(H. Dymnicka-Wołoszyńska) 102–150

Nr 24 (1981)

- Materiały Adolfa Joszta
(M. Wrzowska) 15–42
- Materiały Kazimierza Rodowicza
(O. Staroń) 43–52
- Materiały Czesława Zakaszewskiego
(J. Mizikowski) 53–74

Nr 25 (1982)

- Materiały Władysława Dybowskiego
(M. Wrzowska i Ł. Litwa) 21–44
- Materiały Ludwika Hirszfelda i Hanny Hirszfeldowej
(M. Wrzowska i Ł. Litwa) 45–148

Nr 26 (1983)

- Materiały Stanisława Kozierowskiego
(J. Latzke) 8–87
- Suplement do inwentarza materiałów
Kazimierza Drewnowskiego
(E. Sztraj) 88–98

Nr 27 (1984)

- Materiały Stanisława Antoniewskiego
(J. Mizikowski) 22–35
- Materiały Zygmunta Golonki
(J. Mizikowski) 36–61
- Materiały Lucjana Kaznowskiego
(J. Mizikowski) 62–75

- Materiały Tymoteusza Łuniewskiego
(M. Wrzowska) 76-100
- Materiały Jana Miklaszewskiego
(S. Chankowski) 101-105

Nr 28 (1985)

- Materiały Stefana Ehrenkretza
(A. Brachfogel) 29-40
- Materiały Witolda Kamienieckiego
(M. Wrzowska) 41-50
- Materiały Emila Kipy
(H. Dymnicka-Wołoszyńska) 51-66
- Materiały Tadeusza Makowieckiego
(E. Sztraj) 67-80
- Materiały Marzeny M. Pollakówny
(T. Dymaczewski) 81-103

Nr 29 (1986)

- Materiały Stefana Drzewieckiego
(B. Krzyżtoporska) 21-28
- Materiały Władysława Folkierskiego
(M. Tejchman) 29-38
- Materiały Alfreda Liebfelda
(H. Dymnicka-Wołoszyńska) 39-60

Nr 30 (1987)

- Materiały Kazimierza Moszyńskiego
(A. Brachfogel) 23-43
- Materiały Henryka Ułaszyna
(E. Sztraj) 44-112

Nr 31 (1988)

- Materiały Stanisława Kontkiewicza
(J. Bugajski) 14-71
- Materiały Juliana Tokarskiego
(J. Mizikowski) 72-115

Nr 32 (1989)

- Materiały Jana Grzegorzewskiego
(Z. Bonarowska) 17-29
- Materiały Mariana Lewickiego i Ireny Lewickiej
(I. Biel i Z. Bonarowska) 30-90
- Materiały Czesława Thulliego
(W. Różańska) 91-114

Nr 33 (1990)

- Materiały Władysława Kowalenki
(J. Latzke i E. Lijewska) 21-60
- Materiały Tadeusza Manteuffla
(H. Dymnicka-Wołoszyńska) 61-132

Nr 34 (1993)

- Materiały Zofii Podkowińskiej
(A. Chodkowska) 11-33
- Materiały Adama Wolffa
(H. Szymczyk) 34-60

Nr 35 (1994)

- Materiały Władysława Tomkiewicza
(A. Kulecka) 25-72
- Materiały Michała Walickiego
(E. Sztraj, H. Szymczyk) 73-94
- Materiały Anny Dembińskiej
(K. Dopierała) 95-106

Nr 36 (1995)

- Materiały Włodzimierza Antoniewicza
(Józef Mizikowski) 15-97
- Materiały Zofii Wartołowskiej
(Józef Mizikowski) 98-103

Nr 37 (1996)

- Materiały Stanisława Srokowskiego
(Maria Wrzowska) 20-60

- Materiały Edwarda Stenza
(Józef Mizikowski, Elżbieta Sztraj)

61–93

Nr 38 (1997)

- Materiały Jana Reychmana
(Hanna Szymczyk)

14–113

INWENTARZE ZESPOŁÓW ARCHIWALNYCH
ogłoszone w numerach 1–37 „Biuletynu Archiwum PAN”
(układ alfabetyczny)

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Abgarowicz Kazimierz	19	24–35
Abraham Władysław	21	41–54
Antoniewicz Włodzimierz	36	15–97
Antoniewski Stanisław	27	22–35
Artymiak Antoni	11	65–85
Bachulski Aleksy	3	33–39
Baley Stefan	21	55–93
Bassalik Kazimierz	9	35–54
Borowski Stanisław	3	44–48
Chmaj Ludwik	11	86–111
Chodźko Witold	12	40–81
Czubalski Franciszek	12	82–97
Dembińska Anna	35	95–106
Dembiński Bronisław	15	11–71
Dembowski Jan	20	10–32
Demetrykiewicz Włodzimierz	22	35–59
Drewnowski Kazimierz	22, 26	60–78, 88–98
Drzewiecki Stefan	29	21–28
Dybowski Władysław	25	21–44
Dziewulski Eugeniusz	11	112–120
Dziewulski Władysław	11	121–148
Dzwonkowski Włodzimierz	15	72–100
Eckert Ludwik	16	26–52
Ehrenkreutz Stefan	28	29–40
Folkierski Władysław	29	29–38
Gąsiorowska-Grabowska Natalia	21	94–116

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Gieysztor Marian	20	33–54
Golonka Zygmunt	27	36–61
Górka Olgierd	3	50–61
Grodeccy Józef i Katarzyna	13	26–84
Grodek Andrzej	23	31–101
Grzegorzewski Jan	32	17–29
Hahn Wiktor	15	101–182
Hirszfeldowie Ludwik i Hanna	25	45–148
Iwaszkiewicz Janusz	7	33–53
Joszt Adolf	24	15–42
Kamieniecki Witold	28	41–50
Karwowski Stanisław	18	19–41
Kaznowski Lucjan	27	62–75
Kętrzyński Stanisław	3	64–69
Kipa Emil	28	51–66
Kłodziński Adam	3	69–71
Knapowska Wisława	4	31–71
Komisja Naukowa Obchodu Roku Mickiewicza PAN (1953–1956)	11	30–64
Kontkiewicz Stanisław	31	14–71
Kossuth Stanisław	22	79–106
Kowalenko Władysław	33	21–60
Kowalski Tadeusz	16	53–99
Kozierowski Stanisław	26	8–87
Kozikowski Aleksander	19	36–54
Lande Jerzy	18	42–54
Lednicki Aleksander	7	54–70
Lewiccy Marian i Irena	32	30–90
Liebfeld Alfred	29	39–60
Lubicz-Niezabitowski Edward	19	55–63
Łuniewski Tymoteusz	27	76–100

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Magdański Marian	18	55–62
Makowiecki Tadeusz	28	67–80
Manteuffel Jerzy	3	73–77
Manteuffel Tadeusz	33	61–132
Mańkowski Tadeusz	8	13–54
Marchlewski Teodor	20	55–81
Metallman Joachim	14	18–26
Miklaszewski Jan	27	101–105
Miłobędzki Tadeusz	29	61–72
Moczarski Zygmunt	7	71–93
Moszyński Kazimierz	30	23–43
Namysłowski Władysław	3	77–86
Niklewski Bronisław	22	107–144
Ormicki Wiktor	8	55–78
Pawłowski Bronisław	17	39–48
Peretiatkowicz Antoni	14	27–66
Pierwszy Kongres Nauki Polskiej (1949–1951)	5	23–70
Podkowińska Zofia	34	11–33
Pollakówna Marzena	28	81–103
Polskie Towarzystwo Historyczne (1886–1939, 1947–1968)	6	39–79
Przybyszewski Eugeniusz	3	86–89
Reychman Jan	38	14–113
Reyman Edmund Jan	17	49–81
Ręgorowicz Ludwik	9	55–81
Rodowicz Kazimierz	24	43–52
Rygiel Stefan	13	85–117
Salska Helena	3	89–93
Schechtel Edward	8	79–96
Schramm Wiktor	10	20–106

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Skałkowski Adam	3	93–109
Skubiszewski Ludwik	7	94–105
Srokowski Stanisław	37	20–60
Stelmachowska Bożena	13	118–161
Stenz Edward	37	61–93
Strumiłło Tadeusz	14	67–105
Styś Wincenty	21	117–153
Szymański Adam	9	82–87
Śliwiński Artur	4	72–126
Terlikowski Feliks	16	100–125
Thullie Czesław	32	91–114
Tokarski Julian	31	72–115
Tomkiewicz Władysław	35	25–72
Towarzystwo Naukowe Warszawskie (1907–1953)	1	21–77
Tync Stanisław	17	82–125
Ułaszyn Henryk	30	44–112
Walicki Michał	35	73–94
Wartołowska Zofia	36	98–103
Witanowski Michał, Rawita	18	63–124
Wolff Adam	34	34–60
Woliński Janusz	23	102–150
Wróblewski Antoni	6	80–127
Zakaszewski Czesław	24	53–74
Zawirski Zygmunt	14	106–125

SPIS TREŚCI

Hanna Krajewska: Międzynarodowa współpraca archiwów – projekty i ich realizacja	3
Alicja Kulecka: Archiwalia naukowe w placówkach PAN w Warszawie (wybrane przykłady)	9
Inwentarze archiwalne	26
Alicja Kulecka: Materiały Janusza Groszkowskiego	29
Joanna Lewandowska: Materiały Witolda Nowackiego	90
Sprawozdanie z działalności Archiwum PAN za rok 1997	113
Z żałobnej karty: Halina Zubala (1927–1998) – Maria Wrzosek	130
Marian Czeski (1922–1998) – Hanna Dymnicka-Wołoszyńska	136
Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w numerach 1 - 37 Biuletynu Archiwum PAN (układ chronologiczny)	140
Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w numerach 1 - 37 Biuletynu Archiwum PAN (układ alfabetyczny)	149